

**”TOIMITUS TIETÄÄ MITEN LEHTEÄ TEHDÄÄN”
JOURNALISTINEN AUTONOMIA JA OBJEKTIIVISUUS
AMMATTIJÄRJESTÖLEHDISSÄ**

Ari Pakarinen
Maisterintutkielma
Journalistiikka
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2020

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Ari Pakarinen	
Työn nimi ”Toimitus tietää miten lehteä tehdään” Journalistinen autonomia ja objektiivisuus ammattijärjestölehdissä	
Oppiaine Journalistiikka	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Kevät 2020	Sivumäärä 77+4
Tiivistelmä <p>Tässä maisterintutkielmassa tutkittiin, miten kustantajan suorittama toimitusten ja journalistisen työn ohjaaminen tapahtuu ammattijärjestölehdissä ja onko työtä rajoittavalla ohjauksella vaikutusta journalististen ihanteiden, kuten autonomisuuden tai objektiivisuuden toteutumiseen toimitustyössä.</p> <p>Tutkimusongelman taustalla on ammattijärjestölehtien journalismin ja yhteisöviestinnän rajapintaan tai ristiriitaan kohdistettu kritiikki. Ristiriidalla voi olla vaikutusta journalistiseen työotteeseen ja autonomisuuden sekä objektiivisuuden toteutumiseen ammattijärjestölehtien toimittajien toimitustyössä.</p> <p>Asiaa tutkittiin kahdella tutkimuskysymyksellä. Ensimmäisellä kysymyksellä selvitettiin ammattijärjestölehdien kustantajaohjauksen vaikutusta toimituksen journalistiseen työskentelyyn ja toisella toimittajien työn suhdetta journalistisen autonomian ja objektiivisuuden periaatteisiin.</p> <p>Tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymyksiin haettiin vastauksia teemahaastatteluilla, jotka toteutettiin etähaastatteluina keväällä 2020. Haastattelujen tavoitteena oli keskittyä haastateltavien kokemuksiin ja havaintoihin ammattijärjestölehtien kustantajaohjauksesta sekä journalistisen autonomian ja objektiivisuuden toteutumisesta toimitustyössä.</p> <p>Tutkimukseen haastateltiin seitsemää ammattijärjestölehdessä työskentelevää journalistia. Tutkittavat lehdet ja haastateltavat valikoituivat ammattijärjestölehdistä siten, että tutkimukseen osallistui lehtiä kaikista työntekijöiden ammatillisista keskusjärjestöistä.</p> <p>Aineiston sisällönanalyysin perusteella selvisi, että toimitustyötä ohjataan kustantajan toimesta hyvin vähän ammattijärjestölehdissä. Toimittajien työn journalistinen autonomia toteutuu hyvin, mutta joissakin juttutyypeissä journalismiin keskeisesti kuuluva objektiivisuus ei toteudu. Journalistiseen työhön heijastuvat yhteisöviestinnän vaatimukset ammattijärjestökontekstissa.</p> <p>Tutkimustulokset eivät ole yleistettävissä, mutta ne antavat viitteitä ammattijärjestölehtien kustantajaohjauksesta ja lehtien journalistisesta nykytilasta sekä niiden kehityssuunnasta.</p>	
Asiasanat Journalismi, journalismin rajat, toimitustyön ohjaus, autonomia, objektiivisuus, aikakauslehti, ammattijärjestölehti.	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muut tiedot	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	AIEMPI TUTKIMUS	8
2.1	Aikakauslehtitutkimus	8
2.2	Journalismiin liittyvien ilmiöiden tutkimus.....	13
3	KESKEISET KÄSITTEET	16
3.1	Journalismi.....	16
3.2	Journalismiprofessio	17
3.3	Mediatyön muutos	18
3.4	Journalismin rajat.....	20
3.5	Toimitustyön ohjaaminen	21
3.6	Totuus journalismissa	23
3.7	Journalistinen autonomia	25
3.8	Journalistinen objektiivisuus	26
3.9	Aikakauslehdet	28
3.10	Ammattijärjestölehti	30
3.11	Lehtikonsepti	32
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	35
4.1	Kvalitatiivinen tutkimusperinne	36
4.2	Sisällönanalyysi menetelmänä.....	37
4.3	Aineiston keruu ja rajaaminen	38
4.4	Aineiston analyysi	42
4.5	Tutkimusetiikka	44
5	AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET	46
5.1	Kyselylomakkeen analyysi	46
5.2	Teemahaastattelujen analyysi tutkimuskysymykseen 1	47
5.2.1	Toimituspoliittisen linja ja lehtikonsepti ammattijärjestölehdissä.....	47
5.2.2	Lukijapalautteen vaikutus lehden toimintaan	50
5.2.3	Toimitusneuvoston rooli	51
5.2.4	Ammattijärjestön johdon rooli	52

5.3	Teemahaastattelujen analyysi tutkimuskysymykseen 2	54
5.3.1	Toimitustyön johtaminen	54
5.3.2	Toimittajien työnohjaus	55
5.3.3	Ammattijärjestöjen toimihenkilöt kirjoittajina.....	57
5.3.4	Journalistinen autonomia ja objektiivisuus toimitustyössä.....	58
6	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	60
7	POHDINTA	65
7.1	Tutkimuksen arviointia.....	65
7.2	Ammattijärjestölehtien jatkotutkimusaiheet.....	69
	LÄHTEET	71
	LIITTEET.....	78

Liite 1. Tutkimuksen perustietokyselylomake (sähköpostikysely)

Liite 2. Teemahaastattelun runko

Liite 3. Lehtien mediatiedot

1 JOHDANTO

Ihmiset ovat aina luoneet verkostoja yhteisten mielenkiinnon kohteiden piirissä. Yhteisöt ovat syntyneet esimerkiksi ammatillisen koheesion, edunvalvonnan tai vaikka harrastustoiminnan viiteryhmissä. Tätä yhteisöllisyyttä rakennetaan järjestölehdissä, internetissä ja tänä päivänä myös sosiaalisen median eri kanavissa.

Aikakauslehdet, jotka eivät pysty viestinnän nopeudessa haastamaan uutismedioita, ovat voineet tarjota jäsenkeskeisen viestintäkanavan erilaisten yhteisöjen viestintään ja niiden toiminnan tukemiseksi. Niillä on ollut ja on edelleen tärkeä rooli yleisöjensä omakuvan, identiteetin muodostajana ja yhteisöjen luojana. Aikakauslehtien ammattitaitoiset toimittajat ovat pystyneet toimittamaan lukijoiden odotuksia, tarpeita tai toiveita palvelevaa journalismia. (Töyry 2009, 129). Jos sanomalehden ydin on uutinen, niin aikakauslehdessä on kaksi vahvaa pääteemaa. Ne ovat viihde sekä erikoisosaamisen ja tiedon hankinta (McKay 2018, 2; Kivikuru 1996, 53).

Suomessa on tuhansia rekisteröityjä yhdistyksiä ja lähes sata ammattiyhdistysliikkeeseen kuuluvaa rekisteröityä ammattijärjestöä. Perustuslain mukaan ”yhdistymisvapaus on oikeus etukäteen lupaa kysymättä perustaa yhdistys luvallisen tarkoituksen toteuttamista varten, kokoontua ja käyttää sananvapautta”. Kansallisvaltioissa, kuten Suomessa, yhdistymisvapaus on kansalaisen keskeinen perusoikeus. (Suomen perustuslaki 1999).

Ammattijärjestölehdet kuuluvat aikakauslehtikentässä ammattilehtien ryhmään. Suomessa ilmestyy satoja aikakauslehtiä ja niistä ammattijärjestölehtiä on noin 70, jotka keskittyvät Aikakausmedian (2020) kuvauksen mukaan työn ja työsuhteiden kysymyksiin ja ovat ammatillisen edunvalvonnan erikoislehtiä. Aikakauslehdet ovat sanomalehdistön ja television jälkeen kolmanneksi käytetyin media Suomessa talouden mittareilla mitattuna (Sauri 2014, 65; Aikakausmedia 2020).

Ammattijärjestölehdet ovat tunnistettavissa omana aikakauslehtiryhmänään (Reuna 1991), mutta ammattijärjestölehdistöä on tutkittu vähän. Lehdet ovat kuitenkin edustaneet muiden tieteenalojen (Nieminen, 2010) tutkimuksissa merkittävää tietolähdeaineistoa. Tietoa on käytetty muun muassa erilaisissa sisällön- ja diskurssianalyyseissä. Kasvatustieteen

tutkimuksessa ja opettajien ammatti-identiteetin kehittymiseen liittyvässä tutkimuksessa ammattijärjestölehdien artikkelit ovat muodostaneet keskeisen lähdeaineiston (Nieminen 2010, 9).

Kiinnostukseni ammattijärjestölehtiin ja kaikkiin niihin liittyviin ilmiöihin on syntynyt oman ammattijärjestölehtityökokemukseni kautta. Sen vuoksi tutkimusaiheeni kohdistuu pääsääntöisesti ammattijärjestölehtien toimitusten johtamiseen sekä journalistiseen työotteeseen ja journalististen ihanteiden toteutumiseen toimittajan päivittäisessä toimitustyössä. Kiinnostukseni tutkimusaihetta kohtaan on syventynyt viimeisen neljän vuoden aikana suoritetuissa journalistiikan perus-, aine- ja syventävissä opinnoissa, joissa opitun tiedon reflektointi tutkittavaan aiheeseen tukee tutkimusta.

Olen tutkijatyypinä kysyvä ja suhteeni maailmaan ja ilmiöihin on osallistuva. Tutkimustyöni käsittelee journalististen työn ja ihanteiden periaatteita ja toteutumista käytännön toimitustyössä. Olen pyrkinyt ongelmallistamaan sen, mikä on itsestään selvää tai pidetään normaalina (Varto 2005, 17).

Tutkimusaiheena ammattijärjestölehdet ovat edelleen ajankohtaisia, koska ammattijärjestölehdet tavoittavat pääosan Suomen työllisestä väestöstä. Ammattijärjestölehtiä lukee yli 1,5 miljoonaa ammattiliittojen jäsentä. Lehdet ovat myös joutuneet sopeuttamaan toimintaa muuttuvassa mediaympäristössä. Ammattijärjestölehtien mediatyössä on siirrytty usean viestintäkanavan yhteistuotantoon, kuten missä tahansa aikakauslehden toimituksessa. Ammattijärjestölehtien toimittajilta vaaditaan journalistisen osaamisen lisäksi yhteisöviestinnän taitoja, jotta toimittajat voisivat palvella ammattijärjestöjen jäseniä ja viestintästrategiaa.

Ammattijärjestölehdet tuottavat ammattijärjestöjen eri tasojen, kuten keskusjärjestöjen, pääsopijajärjestöjen ja ammattiliittojen mediaa. Ammattijärjestölehdet jakaantuvat Suomessa ammattiliittojen kolmen keskusjärjestön: Suomen Toimihenkilöiden Keskusliitto STTK:n, korkeakoulutettujen työmarkkinakeskusjärjestö Akavan ja Suomen ammattijärjestöjen keskusliiton SAK:n ammattijärjestölehtiin. Keskusjärjestöihin kuuluu yhteensä 80 ammattiliittoa (Akava 2020; SAK 2020; STTK 2020). Työnantajajärjestöt julkaisevat myös lehtiä oman yhteisöviestintänsä tueksi, joita ei tässä tutkimuksessa käsitelty.

Ammattijärjestölehtiin on kohdistunut kritiikkiä journalistisina tuotteina. Esimerkiksi Cantell (2004) kuvaa Journalisti-lehdessä ammattijärjestölehtiä jäsenmonisteiksi, eikä missään tapauksessa yhteiskunnallisiksi vaikuttajiksi, vaikka mahdollisuudet tehdä journalismia ovat olemassa. Cantellin mukaan ammattijärjestölehden toimittajat ovat jatkuvan ohjauksen ja jopa sensuurin kohteena. Niiden sivuilla ei käydä aitoa keskustelua, eikä ammattijärjestön eli kustantajan toimintaan kohdisteta kriittisiä äänenpainoja. (Cantell 2004, 12-13.) Tämä tutkimus selvittää näiden väitteiden ja olettamusten olemassa oloa.

Lehtien päätoimittajat vastaavat lehden linjan toteutumisesta käytännön toimitustyössä ja lehtien valmistamisesta. Päätoimittajat valvovat myös Journalistin ohjeiden noudattamista. Tässä tutkimuksessa selvitetään, kuinka ammattijärjestölehdissä toteutuvat journalistisiin periaatteisiin kuuluvat journalistinen autonomia ja toimitustyön objektiivisuus.

Ammattijärjestöperinne ja niiden edunvalvontatyö on Suomessa vahvaa. Ensimmäinen ammattiliitto, Suomen Kirjaltajaliitto, perustettiin Suomessa jo vuonna 1894. Se on nykyisen Teollisuusliiton kantaliitto. (Teollisuusliitto 2020.) Tänä päivänä työntekijöitä edustaviin ammattijärjestöihin kuuluu Suomessa 1 760 000 jäsentä. Jäsenet ovat ammattijärjestölehtien niitä lukijoita, joita varten lehtiä toimitetaan (Kariniemi 2010, 72). Ammattijärjestöjen tiedonvälityksen tarve on suuri ja ammattijärjestölehtien lukijamarkkinat ovat suuret.

Tämän maisterintutkielman tavoitteena on tutkia ilmiötä, jotka liittyvät ammattijärjestölehtien kustantajien eli ammattijärjestöjen tekemään sen tyyppiseen ohjaukseen, joka mahdollisesti rajoittaa lehtien journalistista toimitustyötä. Rajoittamista tapahtuu, jos toimitustyössä ei toteudu vapaus, tasa-arvo, järjestys, diversiteetti ja tiedon oikeellisuus tai laatu. Vapauden arvossa korostuu toimituksen ja toimittajien riippumattomuus eli autonomia. Tasa-arvossa kiteytyy toimitustyön objektiivisuus ja moninaisuus. (McQuail 2000 42, 165-179.)

Toisena tavoitteena on kuvata ammattijärjestölehtien toimittajien työtä ja tutkia journalististen ihanteiden, kuten autonomisuuden ja objektiivisuuden toteutumista ammattijärjestölehdissä. Nämä ihanteet saattavat jäädä kustantajan, ammattijärjestön johdon ja ammattijärjestön yhteisöviestinnän tarpeiden varjoon. Journalismin rajat ovat jatkuvassa muutoksessa ja niitä koetellaan myös ammattijärjestölehtien toimituksissa.

2 AIEMPI TUTKIMUS

Tässä luvussa esitellään aiemmin tehtyä aikakauslehtien ja journalismin tutkimusta Suomessa ja ulkomailla.

2.1 Aikakauslehtitutkimus

Aikakauslehdistön juuret ovat tunnistettavissa jo 1500-luvun poliittisluontoisissa teksteissä ja keskiajan tieteellisissä julkaisuissa (Särmä 1974, 25; Kariniemi 2010, 69 mukaan). Tieteen itsenäistyttyä uskonnon vaikutuspiiristä tieteelliset julkaisut kehittyivät keski- ja uuden ajan tiedeyhteisöjen tiedonvälityskanaviksi ja yhteisön rakentajiksi (Töyry 2005, 73). Tieteellistä aikakauslehteä voidaan pitää ensimmäisenä aikakauslehden lajityyppinä. Kivikurun (1996) mukaan sanoma- ja aikakauslehtien raja oli alkujaan määrittelemätön. Kaikki tuon ajan lehdet olivat siis jollain tavalla aikakauslehtiä nykykäsitusten mukaan. (Kivikuru 1996, 53; Holmes & Nice 2011, 3-5.)

Aikakauslehtiin kuuluvia ammattijärjestölehtiä on tutkittu journalismin tutkimuksessa vähän, mutta ne tunnistetaan omana aikakauslehtiryhmänä ja huomioitu Suomen lehdistön historian tutkimuksessa. Ammattijärjestölehtien syntyä ja niiden kehittymistä järjestöjen apulehdistä ammattijärjestölehdiksi on tutkittu osana Suomen lehdistön (1991) historiatutkimusta. Kehitys alkoi tiedonvälitylehtisinä ammattikuntien järjestäytyessä jo 1800-luvun lopulla. Ammattijärjestölehtien historiaan on kuulunut vaiheita, jossa ne kiellettiin ja toiminta siirtyi niin sanotusti maan alle 1920-luvulla. Sotien jälkeen alkoi lehtien uusi aika, kun esimerkiksi SAK:n Palkkatyöläinen-lehden lukijamäärä nelinkertaistui vuoden 1947 aikana. Suomen ammattijärjestöjen keskusliiton sisäkuri oli kuitenkin kova ja se kielsi ammattiliitoilta omien lehtien julkaisemisen. Lehtiä ryhdyttiin kuitenkin julkaisemaan kielloista huolimatta vuodesta 1949 alkaen. Ammattijärjestöjen poliittiset taustavoimat vaikuttivat tuolloin vahvasti lehdissä. Uudet lehdet, kuten Ahjo, Rakentaja ja Elintae syrjäyttivät Palkkatyöläisen, jonka suosio alkoi laskemaan. Sodan jälkeinen aika näytti suunnan järjestölehdistä kohti aitoja ammattijärjestölehtiä. 50- ja 60-luvuilla lehdet toimivat aidosti edunvalvonta-asioiden tiedottajina, mutta niitä toimitettiin lähinnä harrastelijavoimin. Uusia aika koitti, kun 1970-luvulla toimituksiin ryhdyttiin palkkaamaan ammattitoimittajia. Poliittinen vire kuitenkin säilyi ja lehtien sävyissä oli eroja sen mukaan, mitä keskusjärjestöä lehti edusti. Esimerkiksi STTK:n

lehteä Risto Reuna (1991, 480) kuvaa löyhäksi. Lehteen ei juurikaan panostettu ja se oli huonosti toimitettu sekä painoasultaan ”suttuinen”. Ammattijärjestölehtien tarve muuttuvissa työmarkkinatilanteissa tunnistettiin järjestöissä, mutta lehdille ei tahtonut löytyä oikein tekijöitä. Ammattitoimittajien tuleminen mukaan toimitustyöhön 1970-kuvulla käynnisti kehittämisen kaikissa keskusjärjestöissä ja hyvin pian SAK:n, STTK:n ja Akavan lehdissä oli jokaisessa tunnistettavissa niiden taustaorganisaation painotuksen mukaiset erityispiirteet. (Reuna 1991, 451-499.) Jyrki Pietilä (1991) esittelee ammattijärjestölehtien kehitystä jakamalla sen kolmeen ajanjaksoon. ”1) Myötäorganisaation vaihe, jolloin lehdet ruokkivat lähinnä järjestöjen aktiivijoukkoa. 2) Tiedottajakausi 1940-luvulta 1960- ja 1970-luvun taitteeseen, jolloin lehdissä julkaistiin runsaasti järjestöjen lausuntoja, julkilausumia ja puheiden referaatteja. Toimitustyö oli puoliammatillista järjestöjournalismia. 3) Ammattitoimittajien tulo järjestölehtiin tapahtui 1970-luvulla, jolloin lehdissä alettiin esitellä asioiden taustoja, haastatteluja, reportaaseja ja keskusteluja modernin journalismin tarjoamien keinojen avulla” (Jyrki Pietilä 1991; Henttonen 1991, 519 mukaan).

Tässä tutkimuksessa tutkittiin ensimmäiseksi kustantajan eli ammattijärjestöjen tekemää ohjausta ammattijärjestölehtien toimitustyössä. Ohjausta lähestyttiin siitä näkökulmasta, että ohjaus voi enemminkin tapahtua journalistisia tavoitteita estävinä tai rajoittavina toimenpiteinä. Toimenpiteet voivat olla esimerkiksi journalisteille asettuja rajoituksia tekstien substanssien osalta, näkökulmien lukitsemista, journalististen tekstien muuttamista tai sensurointia. Näissä tilanteissa ei journalismiin kuuluva autonomia ja objektiivisuus toteudu.

Lehdillä on yleensä aina lehtikonsepti, joka rakentaa lehden kokonaisuutta, ja jolla lehtien sisältöjä ohjataan toimituksissa. Myös toimipoliittinen linja tai niin sanottu linjapaperi voi olla sisältöjen ja näkökulmien ohjaaja. (Töyry 2009, 22.) Tämä tutkimus keskittyi vain painetun lehden toimittamiseen ja sen ulkopuolelle jäivät verkkolehdet ja ammattijärjestöjen viestintä sosiaalisessa mediassa.

Aikakauslehdet ovat Suomessa suosittuja ja niitä kuvataan suomalaiskansalliseen kulttuuriin kuuluviksi yhteisöllisyyden luojiksi. Aikakauslehdet luovat kulloinkin meneillään olevasta aikakaudesta historiallisen kuvauksen ja ajan hengen kuvan. (Kivikuru 1996, 10-14.) Aikakauslehdellä on myös oma elinkaarensa. Esimerkiksi vuonna 1957 perustettu Kansa Taisteli -lehti perustettiin rintamalla taistelleiden sotaveteraanien kertomusten ja kokemusten muistelualustaksi. Tarinoilla oli oma aikansa ja lehti päätti toimintansa vuonna 1986. Lehteä

ilmestyi 347 numeroa, joiden 11 500 sivulta saattoi lukea yhteensä yli 3 400 kirjoitusta. Lehti oli oman aikansa kuva, joka kertoi sota-ajan kokoneiden sukupolvien sotakokemuksista ja tunnoista. (Suomen Sotahistoriallinen Seura 2020.)

Joukkoviestintää tutkivissa oppiaineissa aikakauslehtiä ja aikakauslehtijournalismia on tutkittu ja tulkittu vähemmän kuin sanomalehtijournalismia. (Töyry 2002, 61-66.) Syynä vähäiseen tutkimukseen saattaa olla, että aikakauslehtijournalismi jäi Rantasen (1996) mukaan opetus- ja tutkimusalana vähäiselle huomiolle tiedotusopin ja journalistiikan tutkimus- ja opetusalojen määrittelykamppailuissa Suomessa 1960- ja 1970-luvuilla. (Töyry, Saarenmaa & Särkkä 2011, 24.)

Aikakauslehtitutkimukselle on tunnusomaista, että sillä ei ole yhteistä teoreettista taustaa eikä vakiintuneita aihepiirejä. Tutkimisen tekeekin haasteelliseksi se, että aikakauslehdistön tutkimukseen ei ole muodostunut samanlaista ja tunnistettavaa tutkimustraditiota kuin muilla tiedotusvälineillä, kuten televisiolla, radiolla ja sanomalehdillä. Aikakauslehtitutkimusta tehdään kuitenkin kansainvälisesti ja monitieteellisesti yhdistäen tutkimusta eri tieteenaloilla, kuten esimerkiksi yhteisöviestinnän, historian, kasvatustieteen, sosiaalitieteiden, psykologian, taiteen, markkinoinnin ja kirjallisuudentutkimuksen aloilla. Käsitys aikakauslehtien tutkimuksen vähäisestä määrästä ja kytkemisestä itse lehtien tutkimukseen ovat perustuneet eri tutkimusalojen arvostuksiin ja painotukseen, tutkimusten nimeämisen käytäntöihin sekä siihen, miltä tieteenaloilta aiempaa aikakauslehtitutkimusta on haettu. (Töyry, Saarenmaa & Särkkä 2011, 24-25.) Tämänkin tutkimuksen haasteena oli löytää edellä mainituista syistä aiempaa ammattijärjestölehtiin kohdistunutta tutkimusta.

Suomessa eri tieteenaloilla tehty aikakauslehtitutkimus on kerätty yhteiseen tietokantaan vuodesta 2009 alkaen. Näin on voitu muodostaa monipuolinen ja kattava käsitys suomalaisesta aikakauslehdistöstä ja sen eri piirteistä. (Töyry, Saarenmaa & Särkkä 2011, 23-26.) Tietokantaan kerätään kotimaisia väitöskirjoja, lisensiaatintöitä, maisterintutkielmia ja muita yliopistollisia tutkielmia ja lopputöitä sekä ammattikorkeakoulujen lopputöitä. Opinnäytteet on tarkastettu akateemiseen tutkimukseen kuuluvan arvioinnin menetelmin ja ne muodostavat hyvän tietoaaineiston myös tulevien tutkijoiden käyttöön. (Töyry, Saarenmaa & Särkkä 2011, 36.)

Aikakauslehtiä ja niihin liittyviä ilmiöitä, kuten sisällön tuottamista ja arvon luomista varsinkin lukijalle on tutkittu eri lähtökohdista (Töyry 2005, 59). Maija Töyry (2005) on määritellyt lehtikonseptin, joka on ollut yksi suomalaisen aikakauslehtitutkimuksen työväline. Lehtikonsepti tarkoittaa käytännössä lehden kokonaisuutta, jossa journalistisessa työssä yhdistyvät kustantajan tai lehden taustalla olevien ryhmien tavoitteet ja lehtien konsepteissa määriteltyjen lukijoiden tarpeet. Lehden sisältö ja ulkoasu toimitetaan tarkasti eri näkökulmat huomioon ottaen ja valmiin lehden toivotaan vastaavan lukijoiden tarpeita. Yksittäisestä aikakauslehdestä muokkautuu aina yksilöllinen ja ainutkertainen tuote lehtikonseptin mukaisesti. (Töyry 2009, 22.) Syynä ammattijärjestölehtiä vähäiseen tutkimukseen saattaa olla se, että ne eivät kilpaile taloudellisessa merkityksessä perinteisten aikakauslehtien kanssa. Ammattijärjestölehtien markkinat ovat vakaat ja niiden ei tarvitse kilpailla tilaus- ja mainostuotoista, koska jäsenet saavat lehden jäsenetuna. Ne ovat erilaisella kapealla mediamarkkinalla kuin aikakauslehdet yleensä.

Lehtikonseptia käsitteenä ei ulkomaisesta tutkimuskirjallisuudesta löydy, mutta esimerkiksi Jenny McKayn (2018) toimittama ”The Magazines Handbook” käsittelee kattavasti aikakauslehden toimittamiseen liittyviä erikoispiirteitä toimitustyöstä, lehtiyleisöistä, juttutyypeistä, journalistisista kuvista, lehden taitosta ja teknisestä toteutuksesta. (McKay 2018, 4-6.) Toinen samanlainen teos, jossa määritellään aikakauslehden keskeisiä toimittamiseen liittyviä seikkoja, on amerikkalaisten tutkijoiden Johnsonin ja Prijatelin (2006) tutkimusteos ”The Magazine from Cover to Cover”. Kirja esittelee, miten lehdet toimivat yhteiskunnassa ja mikä on niiden merkitys lukijoille. Teos sisältää myös pohdinnat lehtien kehittämisestä ja toimituksellisesta filosofiasta ja lehden rakenteesta ja organisaatiosta. (Johnson & Prijatel 2006.) Vaikka molemmat sisältävät paljon tutkimustietoa, niin ne toimivat myös oppikirjoina ja käytännön toimitustyön käsikirjoina.

Tutkimukseni kontekstin kannalta tärkeä tutkimus oli Olli Kariniemen (2010) väitöskirja, jossa tutkittiin järjestölehtien yleisötutkimuksia lehden kehittämisen välineinä. Tutkimuksessa pyrittiin luomaan uusi teoreettinen malli yleisötutkimuksien hyödyntämiseksi lehden ja sen sisältöjen kehittämisessä. (Kariniemi 2010, 48.)

Tapio Kivistön (2016) journalistiikan väitöstutkimus keskittyi aikakauslehden kehittämisen kysymyksiin meneillään olevassa median murroksessa. Tutkimuksessa esitellään, kuinka lukijan tarpeet vaikuttavat lehtikonseptiin ja sen muuttamiseen jatkuvassa kehitysprosessissa.

Väitöstutkimuksen keskeiset käsitteet olivat mediakonsepti sekä lukijan tarpeet ja niiden keskinäinen suhde. (Kivistö 2016, 29.)

Kolmas tutkimukseni kannalta mielenkiintoinen väitöstutkimus (Lehto 2006) käsitteli sanomalehtien toimituspoliittisten linjausten eli ns. linjapapereiden syntyä ja mm. niiden suhdetta toimitustyön ohjaukseen. Lehdon (2006) mukaan linjan määrittelee joka tapauksessa kustantaja ja päätoimittaja vastaa linjan noudattamisesta. (Lehto 2006, 14.) Tässä tutkimuksessa selvitettiin, onko ammattijärjestölehdissä kustantajan tiukasti määrittelemää toimituspoliittista linjaa tai liiton ääntä, kuten sanomalehdissä on ollut.

Englannissa tutkimus keskittyi 2000-luvun alussa samoihin tutkimusalueisiin kuin Suomessa tehdyt tutkimukset. Esimerkkeinä mainittakoon Anna Gough-Yatesin (2003) ja Ben Crewen (2003) tutkimuskohteina olleet naisten ja miestenlehdet. Tutkimuksissa selvitettiin muuttuvan yhteiskunnan ja median sekä ympäröivien mediamarkkinoiden vaikutusta lehtien toimittamiseen, lehtien sisältöihin, markkinointiin sekä lukijasuhteeseen. (Gough-Yates 2003, 3-5. Näissä tutkimuksissa keskityttiin erityisesti siihen, kuinka nouseva potentiaalinen uudella tavalla ajatteleva ja niin sanottu uuden ajan lukija sitoutettiin sisällön kautta lehtiin. (Crewe 2003; Havens, Lotz & Tinic 2009, 245 mukaan.)

Yleisön sitouttamisen näkökulmaa on tutkittu lehtien ympärille muodostuneiden yhteisöjen roolin kautta. Malmelinin ja Villin (2015b) mukaan lehtien erilaiset lukijayhteisöt tarjoavat lehdille mahdollisuuden kerätä tietoa yhteisöjen jäsenten mediatottumuksista. Tieto mahdollistaa lehtien sisältöjen suuntaamiseen vastaamaan yleisön tarpeita ja toiveita. Kiinteät yhteisöt vastaavasti toimivat sitouttajan roolissa niiden jäsenten keskuudessa ja vahvistavat kiinteää yhteyttä lehden ja sen yleisön välille. Parhaimmillaan yhteys synnyttää myös osallistumisen tai Malmelinin ja Villin mukaan omistamisen tunnetta, joka edesauttaa lukijan sitoutumista juuri tiettyyn lehteen. (Malmelin & Villi 2015b, 12.)

Aikakauslehtitutkimukselle on ollut tilausta 2010-luvulle tultaessa. Eräs aikakauslehden eri osa-alueisiin syventynyt on Holmesin ja Nicen (2011) tutkimusteos, jossa käsitellään aikakauslehden kokonaisuutta luomalla sille kattava teoriakenttä niin toimituspolitiikan, journalismin kuin talouden osalta (Holmes & Nice 2011, 122-131).

Ammattijärjestölehtitutkimusta on tehty osana muiden tieteenalojen tutkimusta siten, että ammattijärjestölehtien sisältöjen tietoa on käytetty muun muassa sisällön- tai

diskurssianalyseissä. Tällaisia tutkimusaloja ovat esimerkiksi historian, politiikan, yhteiskuntapolitiikan ja kasvatustieteen alat. Tiedotusopin maisterintutkielmassa Hänninen (2014) tutki ammattijärjestölehden journalistien, arvioita ja olettamuksia oman lehensä lukijoista eli ammattijärjestön jäsenistä ja näiden journalistien olettamuksien vaikutusta lehden sisältöihin (Hänninen 2014, 1-2).

Ammattijärjestölehdet ovat jääneet kansainvälisesti vähälle huomiolle journalismin tutkimuksessa, mutta ammattijärjestölehdillä on ollut rooli muiden tieteenalojen tutkimuksessa ja lehdet ovat toimineet tutkimusten lähdeaineistoina. Esimerkiksi opettajien ammattijärjestöt ovat olleet aina aktiivisia ja toimittaneet ammattijärjestölehtiä. Lehdet ovat voimakkaasti olleet rakentamassa opettajien ammatti-identiteettiä ja ovat muodostaneet kasvatustieteen ja historian tutkijoille verrattoman lähdeaineiston tutkimuksiin. Christine Wall (2008) tutki opettajien työurien pysyvyyden ja muutoksen kuvaajina sekä lehtien journalistista kuva-aineistoa opettajien työstä opettajien ammattijärjestölehdissä Britanniassa vuosina 1940-2000. Tutkimuksen lähdeaineisto koottiin kahdesta lehtiarkistoaineistosta. Ensimmäisen muodosti Britannian Opetusinstituutin (The Institute of Education) aineistot ja toisena lähdearkistona oli Englannin ja Walesin ammattiliittojen keskusjärjestön (The Trades Union Congress, TUC) lehtiarkisto. Erityisesti TUC:n arkistoa Wall kuvaa monipuoliseksi ja tutkimuksen lähdeaineiston kannalta rikkaaksi lehti- ja kuva-arkistoksi. Opettajien ammattijärjestölehdet ovat olleet merkittävässä roolissa opettajien ammatti-identiteetin rakentajina. (Wall 2008, 317-319.)

2.2 Journalismiin liittyvien ilmiöiden tutkimus

Toisena tutkimuskohteena tässä tutkimuksessa on lehtityön ohjauksen lisäksi journalismin keskeisiin ydinaineksiin kuuluvat toimittajien autonomisuuden ja objektiivisuuden toteutuminen ammattijärjestölehtien toimitustyössä.

Journalismin keskeisiä ja toimitustyötä ohjaavia ilmiöitä on tutkittu ja määritelty paljon. Tutkimuksen lähteiden perusteella journalismin tutkimus on 2000-luvulla keskittynyt paljolti mediassa tapahtuvan muutokseen ja mediankonvergenssiin sekä niiden vaikutukseen journalistisessa työkentässä. Median muutoksella ja mediankonvergenssilla on väistämättä vaikutusta myös ammattijärjestölehtien toimitustyöhön. Journalistit joutuvat sopeuttamaan toimintaansa ammattijärjestölehdissä vallitsevien toimituspoliittisten linjausten mukaan.

Legitimeetti ja uskottavuus eli journalistien hyväksyntä kansalaisten näkökulmasta on keskeinen osa journalistisen alan ideologisia arvoja. Arvot ovat Deuzen (2005) mukaan ”julkisen palvelu, objektiivisuus, itsenäisyys, ajankohtaisuus ja eettisyys. (Deuze 2005, 446–447.)

Viime vuosina on tutkittu paljon edellä mainittujen arvojen tai periaatteiden muutosta sekä liikkuvuutta journalismissa. Tällöin tutkimuksissa puhutaan rajatyöstä. Journalistisen työn rajojen määrittelyä on tutkittu eri näkökulmista, kuten itse profession ja sen sisäänrakennettujen eettisten koodistojen, uutistyön perinteiden, median muutosten perinteisen ja sosiaalisen median välisten ilmiöiden kannalta. Tutkimuksen kohteena ovat olleet myös toimitusten sisäiset rakenteet, journalismiprofession sisäinen koheesio, mediaryttäjäisyys sekä uutisten sisällöt, läpinäkyvyys ja luotettavuus. (Deuze & Witschge 2017, 165.)

Deuze ja Witschge (2017) käyttävät tutkimuksessaan käsitettä rajatyö (boundary work) kuvaamaan toimittajien työskentelyn prosessia, jossa joudutaan koko ajan miettimään työn syvintä olemusta. Millaista on olla toimittaja tai millainen oikean journalistin tulisi olla? Vielä perustavampaa on kysyä, kuka on toimittaja tänä päivänä? (Deuze & Witschge 2017, 167-168; Carlson 2015, 1–3.) Englanninkielisessä tutkimuksessa rajojen ilmiön tutkimuksesta käytetään nimiä boundary tai boundaries. Tässä tutkimuksessa käytetään niistä suomenkielisiä termejä raja tai rajat.

Median kokonaisuudessa tapahtuvaa voimakasta muutosta tai murrosta tutkitaan myös useammasta eri lähtökohdasta. Mediakonvergenssi määritellään (Kuutti 2012) eri mediatyyppien ja viestintäkanavien lähentymiseksi toisiaan kohti ja kaikkien niiden keskinäistä hyödyntämistä mediatyössä. Se näkyy myös tuotantojen sisällöissä, teknologiassa, taloudessa ja median omistuksessa (Kuutti 2012, 116). Teknologisen kehityksen kautta alan kehitystä lähestynyt Jenkins (2006) on tutkinut mediateollisuuden ja -käytäntöjen muutosta konvergenssikulttuurin käsitteellä ja neljällä edellä mainituilla tasolla. (Jenkins 2006, 36-38.) Mediakonvergenssin vaikutus näkyy myös ammattijärjestölehtien toimituksissa. Ammattijärjestöille painettu lehti on enää vain yksi viestintäkanava ja sen rinnalle on ryhdytty tuottamaan verkkojulkaisuja ja sisältöjä sosiaaliseen mediaan (Nikunen 2011, 22).

Voidaan todeta, että median kentässä tapahtuvan muutoksen ja mediakonvergenssin tutkimiseen on suunnattu voimakkaasti voimavaroja osana journalismin tutkimusta ja yhä enemmän teknologisen kehityksen ja digitalisaation myötä. Mediakonvergenssi on sidoksissa yhä enemmän journalismin viihteellistymiseen, kaupallistumiseen ja viihteellistymiseen kulttuurisella tasolla. Tässä kontekstissa sisällön ja muodon muuttumisella samankaltaiseksi tuotannoksi voi olla journalismin laatua ja uskottavuutta heikentäviä vaikutuksia. Kulttuurinen konvergenssi kuvaa yleisön osallistumista kommentoiden median julkaisuja ja ennen kaikkea osallistumalla sisältöjen jakamiseen. (Jenkins 2006, 236.)

3 KESKEISET KÄSITTEET

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen kannalta keskeiset käsitteet ja määritelmät. Tutkimus rakentuu niiden varaan ja käsitteiden määrittelemisen auttaa tutkimuksen lukijaa luomaan orientaatioperustan tutkittavaan asiaan. Käsitteiden esittelyllä tutkimusraportin alussa varmistetaan myös tutkimuksen lukemisen sujuvuus. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 134–136.)

3.1 Journalismi

”Toimitustyön käytäntö eli toimituksissa tehtävä tai vapaiden toimittajien tekemä työ, joka on ajankohtaisina ja faktapohjaisina esitettävien, pääosin yhteiskunnallista aineista sisältävien joukkoviestintäsanomien tuottamista” (Kuutti 2012, 73).

Journalismi on mediaympäristön jatkuvasta muutoksesta huolimatta tunnistettavissa eri julkaisuissa (Pöyhtäri, Väliverronen & Ahva 2016, 2). Hujasen (2016) mukaan internet haastaa perinteisten printtimedioiden toimintatavat tehdä journalismia. Suomalainen painettu media on kohdannut sen tosiasian, että yhteys nuoriin lukijoihin ollaan menettämässä. Medialukutaito näyttäytyy eri tavoin eri ikäluokissa. Journalismin tutkimuksessa keskitytään tänä päivänä interaktiivisen internet-viestintään. Julkisen journalismin idean mukaan voi jokainen osallistua ja olla sisällön tuottaja. Yksi avainkysymyksistä on se, kuinka kirjoittajan ja lukijan roolit määritellään muuttuvassa mediaympäristössä ja eri medioissa. (Hujanen 2016, 878.)

Viimeisten neljän vuosikymmenten aina 1970-luvun lopusta alkaen journalismi on elänyt mukana koko media-alan ja yhteiskunnan suuressa murroksessa. Muutos on vaikuttanut myös ammattijärjestölehtien muuttumiseen ammattimaisesti toimitetuiksi lehdiksi 1970-luvulta lähtien, jolloin ammattitoimittajat ryhtyivät toimittamaan niitä (Reuna 1991, 480). Teknologinen kehitys mahdollistanut journalismin tarjonnan lisääntymisen ja jakelukanavien monipuolistumisen ja lisännyt mediakilpailua. (Conboy 2004, 205; Pöyhtäri; Väliverronen, Ahva 2016, 1 mukaan.)

Journalismille asetettuja eettisiä määritelmiä voidaan tarkastella myös Julkisen sanan neuvoston Journalistin ohjeiden perusteella (JSN 2014). Julkisen Sanan Neuvosto on kustantajien ja toimittajien yhdessä muodostama omavalvontaelin, jonka ”Journalistin ohjeet

määrittelevät journalistin ammatillista asemaa, tiedon hankintaa ja julkaisua, haastateltavan ja haastattelijan oikeuksia, virheiden korjaamista sekä asioiden ja ihmisten yksityisyyttä ja julkisuutta”. (JSN 2014)

3.2 Journalismiprofessio

Professiona journalismi ei ole perinteinen ja klassinen tutkintoihin tai pätevyysiin perustuva professio, kuten esimerkiksi terveydenhuollon, oikeuslaitoksen tai Puolustusvoimien professiot ovat (Pietilä 2012, 9-12). Perinteisissä professioissa ammatinharjoittajat tarvitsevat yleensä lakiin tai asetukseen perustuvan muodollisen tutkinnon, jotta pystyvät hakeutumaan ja harjoittamaan ammattia

Journalismi professiona liittyy kuitenkin monenlaisia jännitteitä. Jännitettä syntyy esimerkiksi tiedon instituution ja teorian sekä käytännön journalismin välille. Yliopistoissa runsaat sata vuotta sitten alkanut koulutus on nojannut yliopistojen ja korkeakoulujen omaan tiedon ja tutkimuksen piiriin. Käytännön journalismi taas on aktiivista päivittäistoimintaa ja tuotantoa osana joukkoviestintää. Teorian ja käytännön suhde on ongelmallinen journalistien niin tieteen teorian kuin journalismikoulutuksen näkökulmasta. (Pietilä 2012, 28-30.)

Journalismin professionaalista ymmärtämistä kuitenkin ylläpitää juuri se, että journalismi käsitetään julkisesti hyväksyttynä, erityiseen tietoon ja -taitoon sekä koulutukseen perustuva toimiala, jolla on yhteiskunnallinen tehtävä (Pietilä 2012, 9). Väliiverrosen (2009) mukaan journalismiprofessio perustelee oman itsenäisyytensä sekä olemassaolonsa sekä sen oikeutuksen kollektiiviseksi mielletyn ammattietiikan avulla, jota pääsääntöisesti kaikki journalistit noudattavat (Väliverronen 2009,30).

Journalismin ammatillisuus näkyy vahvasti diskursiivisissa käytänteissä toimitustyössä (Aldridge & Evetts 2003, 554–557). Diskursiivinen ymmärrys journalismiprofessiosta kertoo, että se elää jatkuvassa muutoksessa ja professiota määritellään jatkuvasti journalismin rajojen muutosaineessa. (Carpentier 2005, 207-208.) Diskursiiviset käytännöt luovat ammatillisuuteen lujan pysyvyyttä ja ammatillisten peruseriaatteiden syvää ymmärtämystä. Journalistien itseymmärrys onkin hitaasti muuttuvaa, vaikka toimintaympäristö muuttuu. (Lewis 2012, 838.) Erityisesti arvopohja on suhteellisen muuttumaton, jonka ympärille journalistien ammatillinen työnkuva ja työnkuvan tavoitteista muodostuu. Deuzen mukaan

(2005) keskeisimmät arvot länsimaisessa journalismissa ovat ”julkinen palvelu, autonomisuus, eettisyys, objektiivisuus ja ajankohtaisuus”. Journalistien hyväksymisenarvoisuus kansalaisten silmissä eli legitimitetti ja uskottavuus ovat vahvasti osa näitä ideologisia arvoja. (Deuze 2005, 446–447). Monet Deuzen (2005) esittelemistä journalistisista arvoista ovat yhteisiä muiden professioiden kanssa. Esimerkiksi julkisen palvelun, autonomisuuden ja eettisyyden ihanteet ovat professionalisimijattelussa yleisiä useissa professiossa varsinkin virkamieskunnassa, kuten esim. pappisvirassa (Pietilä 2012, 68). Deuze (2005) esittää journalismin olevan paremmin ideologia, jonka perusteella toimittajien ammatti-identiteetti rakentuu jo edellä mainituista viidestä arvosta (Deuze 2005, 447).

Journalistien työtä ja sananvapauden käyttöä ohjaa myös journalismiin kytkeytyvä lainsäädäntö, joista keskeisiä ovat: Rikoslaki, etenkin luku 24 yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisesta (9.6.2000/531), Sananvapauslaki (Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä 13.6.2003/460) ja Tekijänoikeuslaki (8.7.1961/404). (Eduskunta 2007; 2000; 1999; 1974.) Hyvän journalistisen tavan valvojana ja itsesääntelyelimenä toimii Julkisen Sanan Neuvosto, joka on julkaissut itsesääntelyn suorittamiseksi Journalistin ohjeisiin (JSN 2014). Journalistin ohjeet korostavat ”journalistin vastuuta lukijoilleen, pyrkimystä totuuteen, riippumattomuuteen ja oikeudenmukaisuuteen, lähdekritiikkiä ja lähdesuojaa, yksilön ja tämän yksityiselämän kunnioittamista, yhteiskunnallista vastuuta ja moraalin kunnioittamista sekä hyvää makua”. (JO 2014.)

Journalistisen vapauden perusteella laatuksiteereiksi voidaan määritellä autonomisuus, monimuotoisuus ja objektiivisuus. Autonomia tarkoittaa, että journalisti on vapaa ja riippumaton sensuurista, valtarakenteista ja taloudellisista vaikuttimista. (Nieminen & Pantti 2004, 142.)

3.3 Mediatyön muutos

Ammattitoimittajien työhön ovat viime vuosina vaikuttaneet voimakkaasti sosiaalisen median roolin muuttuminen ja kasvaminen sekä tekniikan kehitys. Median kuluttajien tuottamat sisällöt näyttävät eri kanavilla entistä voimakkaammin. Media-alan kilpailu on lisääntynyt ja sen myötä tulospaineeet ovat suuret ja kiire on tullut osaksi jokapäiväistä toimitustyötä. (Pöyhtäri; Väliverronen & Ahva 2016 14, 17-18.)

Malmelinin ja Villin mukaan ”mediatyö tarkoittaa media-alan organisaatioissa tehtävää työtä, joka kohdistuu media-alan sisältöjen, tuotteiden, palvelujen ja brändin suunnitteluun, tuotantoon ja markkinointiin”. Mediatyö ei ole pelkästään journalistista työtä, vaan se sisältää kaiken median parissa tehtävän työn, jota mediassa tehdään nykypäivä eri viestintävälineissä ilman vanhoja välinesidonnaisia rajoja. Mediatyöläisen pitää tehdä kaikkea mediatyöhön liittyviä tehtäviä. (Malmelin & Villi. 2015a, 59.)

Työprosessit ovat säilyneet kuitenkin muuttumattomina, vaikka toimitustyö elää jatkuvan paineen ja kiireen alla. Journalistisella työprosessilla tarkoitetaan toimitustyön eri vaiheita jäsentävää prosessimallia, johon kuuluu ”aiheen valinta, tiedonhankinta ja -tarkastaminen, tietojen jäsentäminen ja itse jutun kirjoittaminen sekä aito kriittinen tarkastelu ennen jutun julkaisemista”. (Kuutti 2012, 72.)

Journalistien ammatti-identiteetti koetaan vahvaksi ja se on yleensä kytkeytynyt johonkin median välineeseen, kuten radioon, televisioon ja lehteen. Suurin muutos on tapahtunut toimittajan ja yleisön suhteessa. Muutos on väistämätön ja toimittajista on tullut ja pitää tulla yhä enemmän moniosaajia, joiden on tunnettava erilaisia teknisiä viestintävälineitä, julkaisukanavia ja -alustoja sekä niiden käyttöä, ominaispiirteitä ja mahdollisuuksia median jakamiseen yleisölle. Toimittajilla pitää olla valmiuksia sosiaalisen median eri kanavien käyttöön ja käydä niissä keskustelua yleisön kanssa. Toimitusprosessia avataan jatkuvasti enemmän yleisölle, koska yleisöstä on tullut osin yhdenvertainen journalistinen toimija sosiaalisen median viestintäkanavissa. (Vehkoo, 2011, 48-54.)

Mediatyön muutos asettaa myös uusia vaatimuksia työn- ja mediatyöläisten sekä monialaisten yhteistoimitusten johtamiselle. Toisaalta ammatillisen työnkuvan raju muutos asettaa mediatyöläisenkin muutoksen kohteeksi. Työskentelytapojen, asenteen ja osaamisen on kehitettävä. Tämä vaatimus ulottuu myös ammattijärjestölehtien toimituksiin. Ennen pääsääntöisesti yhteiskunnallista tehtävää hoitaneista journalisteista on tullut monimediatyöläisiä, jotka yhä useammin pyrkivät lisäämään lukijamääriä olemalla yhteydessä lukijoiden tai muiden mediankuluttajien kanssa ja kuratoimalla lukijoiden tuottamaa uutis- tai muuta materiaalia eri viestintäkanavissa. (Vehkoo 2011, 48-54.) Tämä muutos on arkipäivää myös ammattijärjestölehtien toimituksissa.

3.4 Journalismin rajat

Tämän tutkimuksen kannalta journalistiset rajat ja niiden ymmärtäminen luo orientaatioperustan, kun tutkimuksessa käsitellään kahden journalistisen periaatteen, autonomian ja objektiivisuuden toteutumista toimitustyössä.

Carlson (2015) esittelee journalististen rajojen käsitteellistämistä, joka toteutetaan Gierynin matriisilla, jossa laajentamalla, karkottamalla ja itsenäisyyttä suojelemalla rakennetaan rajoja ja hallitaan sekä puolustetaan professiota muuttuvassa mediakentässä (Gieryn 2001, 15-17; Carlson & Lewis 2015, 9-11 mukaan). Gierynin mallin tavoitteena on pitää journalistiset toimintatavat ja journalistien luotettavuus korkealla tasolla ja hallita muun muassa uusia ei-journalistisia toimijoita. Ei-journalistisia toimijoita ovat mm. erilaiset puoliviralliset organisaatiot, kuten esimerkiksi Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) viestintäorganisaatioita. Sama koskee myös yleisöä, joka osallistuvat median tuottamiseen eri kanavissa. Yleisön kannalta kehitys on osin kyseenalaista silloin, kun yleisö ei esimerkiksi ole selvillä tarkasti käyttämänsä tiedon tai tietoaineiston oikeellisuudesta. Digitalisaation myötä monikanavainen media ja erityisesti sosiaalinen media tarjoavat suurelle yleisölle mahdollisuuden tuottaa uutisia tai ainakin journalistista sisältöä muistuttavaa tuotantoa. (Carlson & Lewis 2015, 9-11.)

Verkkojournalismin uudet ja erilaiset toimitusprosessit ovat perinteisiä laatuvaatimuksia noudattavalle journalismille uhka, koska nopeuden vaatimus ja interaktiivisuus ovat tyypillisiä verkkojournalismille asetettuja vaatimuksia (Kuutti 2015, 96). Muuttuva mediaympäristön muutoksesta Koljonen (2013) viittaa Deuzen (2006) esittämään määritelmään yhteiskunnan muuttumisesta korkeasta ideologiasta notkean modernin kulttuuriin. Muutos pakottaa journalistit tulkitsemaan omaa rooliaan tiedonvälittäjänä uudelleen ja mahdollisesti sopeuttamaan toimintaansa journalisteina uuteen toimintaympäristöön. (Deuze 2006: Koljonen 2013, 64 mukaan.)

Asiantuntijuutta ei koeta enää kyseenalaistamisen yläpuolella olevaksi ehdottomaksi auktoriteetiksi, vaan tieto muodostuu yhteisöjen kollektiivisessa tiedonvaihdossa ja vuorovaikutuksessa. Median yleisön rooli ei ole enää pelkästään lukijan, katsojan tai median kuluttajan rooli, vaan lukija on kumppani, joka tuottaa tietoa. Yleisö vaikuttaa siihen, että journalismin rajat tuotannossa ovat ajoittain häilyvät. (Koljonen 2013, 64-64.)

Koljosen (2013) mukaan 2000-luvun alkupuolella journalismin ytimen määrittely ja muutokset ja muutosten vaikutukset journalistien työhön ovat olleet tutkijoiden, kuten Carpentier (2005), Deuze (2005) ja Hanitzsch (2007) tutkimuksen kohteena alalla. Seuraavassa taulukossa 1 esitellään käsityksiä journalismin ydinaineksesta tiedon objektiivisuuden, yleisösuhteen ja itsenäisyyden osalta. (Carpentier 2005; Deuze 2005; Hanitzsch 2007; Koljonen 2013, 66 mukaan).

TAULUKKO 1 Käsityksiä journalismin ydinaineksesta tiedon objektiivisuuden, yleisösuhteen ja itsenäisyyden osalta.

Carpentier (2005) Media-ammattilaisen Identiteetin solmukohdat	Deuze (2005) Journalismin ammatti- Ideologian ideaaliarvot	Hanitzsch (2007) Journalistisen kulttuurin Aineisosat ja ulottuvuudet
Tieto: Objektiivisuus Vastaan subjektiivisuus	Tieto: Objektiivisuus	Tieto: Objektiivisuus Vastaan subjektiivisuus Tieto: Empiirisuus Vastaan analyttisyys
Yleisö: Professionaali eliitti Vastaan yleisön edustaja Yleisö: Hallinta Vastaan kumppanuus	Yleisö: julkinen palvelu	Yleisö: Kansalaisorientaatio Vastaan kuluttajaorientaatio
Valta: Itsenäisyys Vastaan riippuvuus	Valta: Itsenäisyys	Valta: Lojalle vallalle Vastaan vallan vastavoima Valta: Aktiivinen väliintulo vastaan passiivinen neutraalius

3.5 Toimitustyön ohjaaminen

Tässä luvussa esitellään toimitustyön ohjauksen käsitettä, jotta tutkimusta luettaessa tiedetään, että ohjaamisella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa toimitustyötä mahdollisesti rajoittavaa toimintaa määräyksillä ja sitovilla ohjeilla.

Ammattijärjestölehden tekeminen vaatii samanlaista toimitustyötä ja työprosesseja kuin missä tahansa lehdessä. Kustantaja ohjaa lehden toimittamista joko toimituspoliittisilla linjauksilla, joka kohdistuu päätoimittajiin. Päätoimittajan tehtäviin kuuluu toimituksen johtamisen lisäksi myös lakisäätteisiä tehtäviä ja vastuita. Toimituspoliittisen linjan ja lehden toimituspolitiikan tarkoituksena on määrittää lehden tavoitteet ja sisällön osalta se, mitä lehdessä kirjoitetaan ja mistä näkökulmasta. Toimituspolitiikassa ei yleensä anneta tarkkoja toimintaohjeita, vaan se antaa ennemminkin raja-arvot aiheen käsittelylle ja määrittelee näkökulmia aihevalintoihin (Kuutti 2012, 234). Toimitustyötä johdetaan arjessa ja toimituspoliittisesta linjasta ei keskustella syvällisesti päivittäin.

Toimitustyö ja toimittajien ohjausta voi lähestyä myös toisesta näkökulmasta, jolloin ohjaus käsittää sellaisia elementtejä, jotka rajoittavat esimerkiksi McQuailin (2000) mallissa esitettyjen periaatteiden tai journalismiin liitettyjen arvojen toteutumista. Ohjausta tapahtuu, jos toimitustyössä ei toteudu vapaus, tasa-arvo, järjestys, diversiteetti ja tiedon oikeellisuus tai laatu. Vapauden arvossa korostuu toimituksen ja toimittajien riippumattomuus eli autonomia. Tasa-arvossa kiteytyy toimitustyön objektiivisuus ja moninaisuus. Järjestys käsitteeseen mallissa asettuvat solidaarisuus, sosiaalinen kontrolli ja symbolinen kulttuuri. Journalismin olemassaolon ja uskottavuuden peruste on oikea tieto eli välitetyn tiedon laatu. Objektiivisuus ja julkaistun tiedon oleellisuus ja taustoittaminen ovat lehden kannalta tärkeimmät arvot, joiden mahdollinen rajoittaminen on toimitustyön ohjausta. Lehden kokonaisuuden koskien vapauden määrittelyssä McQuail (2000) käyttää määritelmiä, kuten tiedon luotettavuus, lehden omaperäisyys ja kriittinen asenne ilmiöihin niistä kirjoitettaessa. Vapaus on toimittajien autonomiaa, johon kustantajat tai markkinavoimat eivät saa vaikuttaa niin, että uutisoitaviin asioihin tai kirjoitettuihin mielipiteisiin puututaan. (McQuail 2000 42, 165-179.)

Ohjaaminen voi käytännön tasolla olla toimintaa, jossa kustantajan puuttuu rajoittavasti päätoimittajan itsemääräämisoikeuteen, johtamistyöhön, toimituksellisiin valintoihin ja päätöksiin sekä autonomiaan lehden toimitustyön johtamisessa. Päätoimittajan asemasta ja vastuista on säädetty laissa sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä (Eduskunta 2003). Päätoimittajan tehtävänä on lain mukaan johtaa ja valvoa toimitustyötä sekä päättää julkaisemisesta.

Kustantajan ohjausta voidaan tehdä myös toimitusneuvoston välityksellä, jossa toimitusneuvosto määrää reunaehtoja tai rajoituksia toimitustyölle. Toimitusneuvosto on

Kuutin (2012) mukaan ”lehden toimitusta tukeva kokoonpano, joka määrittelee lehden linjan ja toimintaperiaatteista sekä valvoo linjan toteutumista. Kokoonpanoon voi kuulua organisaation johdon, toimituksen ja lukijoiden edustajia” (Kuutti 2012, 202).

Saari (2013) kuvaa toimitusten esimiestyön olevan kovassa paineessa kustantajan vaatimusten ja tavoitteiden sekä vallitsevan mediamarkkinatilanteen vuoksi. Suuri yleisö on saamassa yhä suurempaa roolia tuotannon ohjaamisesta. Yleisö ohjaa välillisesti toimitustyön johtamista siten, että juttuvalintoja ja näkökulmia ohjataan niin, että toimittajan autonomia kärsii. Nämä paineet ovat muuttamassa johtamista siihen suuntaan, että toimitusten esimiehet johtavat kiristyvällä johtamisotteella joukkoviestimiä ja niiden sisältöjä. Lisäksi journalisteja pidetään haasteellisina johdettavina. (Saari 2013, 52.)

Meneillään oleva median murros muuttaa valta- ja johtosuhteita toimituksissa. Toimittajien journalistinen itsenäisyys vaarantuu ja heidän osaamistaan kyseenalaistetaan. Uutena ilmiönä toimituksiin on jalkautunut editorien hallitseva asema toimitustyössä. Editoreille on annettu useissa toimituksissa valtuudet valvoa kustantajien tahdon toteutumista. Saaren (2013) mukaan toimitustyö taantuu, eikä kehity ympäröivän yhteiskunnan ja mediatyön muutoksen mukana. (Saari 2013, 55.) Ohjaaminen voi olla myös puuttumista yksittäisen toimittajan journalististen kirjoitusten sisältöihin määräämällä niiden näkökulmia tai pahimmillaan rajoittaen ja sensuroiden kirjoituksia.

3.6 Totuus journalismissa

Totuus on keskeinen asia ja raja journalismissa. Alfred Hermidan (2015) mukaan hyvän journalismin erottaa huonosta journalismista erityisesti tietojen oikeellisuuden perusteella. Hyvä journalismi saavutetaan ainoastaan tietojen tarkastamisella ja varmistamisella. Totuudessa pysyminen on ja pitää olla myös tulevaisuudessa journalismissa keskeinen normi. Se on toimintatapamalli, jolla journalistit sitoutuvat objektiivisuuteen ja autonomian säilyttämiseen toimitustyössä. Työskentelykoodi tarkoittaa käytännössä sitä, että virheitä vältetään toimitustyössä aina ja ilman ehtoja. (Hermida 2015, 38-40.) ”Journalismi eroaa monesta muusta viestinnän muodosta sille asetettujen todenmukaisuusvaatimusten pohjalta. Toimittajien on kerättävä ja julkaistava paikkansapitävää tietoa, ja mediayleisö on oikeutettu luottamaan niiden todenmukaisuuteen” (Kuutti 2015, 10).

Totuus on journalistien ja yleisön välisen luottamuksen perusta. Se on journalismin uskottavuuden kivijalka. Tietojen oikeellisuuden varmistaminen on haasteellinen tehtävä nykypäivän toimitustyössä, jota leimaa liian usein kiire. Oikeellisuutta ja varmistamista haastetaan toimituksissa päivittäin, jolloin syntyy myös virheitä uutisoinnissa. Toisena haasteena on, että useat mediakanavat antavat mahdollisuuden kenelle tahansa, kuten yleisölle, tuottaa uutisia, joiden tietosisältöä ei varmisteta huolellisesti. (Kuutti 2015, 10.)

Hermida (2012) muistuttaa, että journalistille totuuden tulee olla keskeinen ja johtava toimintatavamalli on sitten kyseessä artikkeli tai vaikka vain yksi twiitti (Hermida 2012, 659). Ward (2020) taas korostaa, että ehdoton sitoutuminen totuuteen on ehto journalismin uskottavuudelle ja journalistien perinteisen yhteiskunnallisen tehtävän hoitamiseksi. Totuuden, ei kuitenkaan filosofisessa mielessä, vaatimus on tärkein eettinen periaate. (Ward 2020.)

Kuutti (2015) mukaan totuutta koskevista vaatimuksista keskustellaan vähän media-alan toimijoiden kesken. Journalistinen totuus kuitenkin realisoituu päivittäisessä toimitustyössä. Totuuden vaatimukseen vaikuttavat lisäksi useat journalistiseen mediaympäristöön vaikuttavat tekijät, kuten alan kilpailutilanne, yhä enemmän viihteellisempi sisällöntuotanto ja internet tiedon massojen tarjoajana. Toimittajat, ikään tai kokemukseen katsomatta, ovat voineet todeta päivittäisessä toimitustyössä kilpailu nopeatahtisen verkkojournalismin kanssa vähentää mahdollisuuksia tehdä työtään kunnolla. Tietojen tarkastaminen vaikeutuu, vaikka toisaalta internet tarjoaa myös mahdollisuuksia tietoa-aineiston hankintaan ja tarkistamiseen. Tiedon määrä on internetissä valtava ja oikean tiedon löytäminen internetistä on vaikeaa. (Kuutti 2015, 10.)

Totuus on vaikea käsitteenä ja hankala ilmiö analysoitavaksi tieteen keinoin. Journalistisen itsesääntelyn avulla journalistit ovat itse kehittäneet erilaisia lähestymistapoja totuuteen. Vakiintuneita keinoja ovat objektiivisuuden vaaliminen, pyrkiminen läpinäkyvyyteen tuloksissa ja tiedon ristiin tarkastaminen useammasta tietolähteestä. (Kuutti 2015, 11.) Journalistin ohjeiden (JSN 2014) kahdeksannessa pykälässä edellytetään, että journalistin on pyrittävä totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen, jotta 11. pykälän vaatimus siitä, että ”yleisön on voitava erottaa tosiasiat mielipiteistä ja sepitteellisestä aineistosta” toteutuu. Journalistin ohjeet ovat osa Julkisen Sanan Neuvoston ja suomalaisen journalistiyhteisön omavalvontajärjestelmää (JSN 2020).

Toimittajaksi voi periaatteessa ryhtyä kuka tahansa. Toimituksissa tämä aiheuttaa sen, että ammattikunnan sisälle rakentuu jännitteitä ja on olemassa eri tavoilla journalistisiin toimintaperiaatteisiin sitoutuvia toimittajia. Journalismi on modernissa yhteiskunnassa rakentanut omaa ammatti-identiteettiä ja roolia yhteiskunnassa juuri tiedonvälittäjänä ja totuuden kertojana. Mediassa tapahtunut muutos on muuttanut suhdetta tietoon. Pelkästä uutismaisen tiedon välittämisestä on siirrytty myös tarinoiden ja mielipiteiden tuotantoon. (Hujanen 2014, 2.)

3.7 Journalistinen autonomia

Tutkimuksen toisella tutkimuskysymyksellä selvitetään yhden journalismille asetetun rajan, autonomian, toteutumista ammattijärjestölehtien toimitustyössä toimittajien kokemana.

Journalismiprofessio ja sille asetetut rajat, kuten autonomisuus, eivät pysy muuttumattomina muuttuvassa mediaympäristössä. Ne muuttuvat median ja yhteiskunnan muutoksen mukana. Journalistien työ on muutoksessa. (Hujanen 2012, 40.)

Korkean modernin uutisjournalismin toinen ihanne on objektiivisuuden lisäksi autonomisuus. Autonomisuus luo perustan kiihkottomalle, ulkopuolelta lähestyttävälle ja tosiasioihin keskittyvälle tietopohjaiselle journalismille. Autonomisuus voi syntyä vain silloin, kun journalismi on taloudellisesti riippumaton ja vapaa poliittisista tai kaikista muista toimituksen ulkopuolisista vaikuttimista. (Hujanen 2012, 40.)

Lauk ja Harro-Loitin (2017, 1956) mukaan meneillään olevat muutokset taloudessa ja tietotekninen vallankumous vaikuttavat merkittävästi toimittajien työympäristöön ja haastaa journalistisen autonomiansa entistä enemmän. Autonomiia arvostetaan keskeisenä tekijänä, jolla turvataan journalistisen uskottavuus, ja joka toteutuakseen edellyttää toimittajien itsenäisyyttä ulkoisista paineista ja täydellistä lojaaliutta mediayleisölle. Scholl ja Weischenberg (1999) erottavat journalismista kolme ammatillisen autonomian tasoa: henkilökohtaisen, organisaatioiden ja yhteiskunnallisen mediajärjestelmien tasot. Henkilökohtaisella tasolla toimittajien pitää kyetä valitsemaan vapaasti tietoja ja keräämään tarinoita. Organisaatioiden tasolla ei pitäisi olla riippumaton kaupallisista ja poliittisista rajoituksia. Yhteiskunnallisella tasolla mediajärjestelmien pitää taata lehdistönvapaus ja

sensuroimaton tiedonvälitys. (Scholl & Weischenberg 1999; Lauk & Harro-Loit 2017, 1960 mukaan.)

Ruotsalaistutkijat Waldeström, Wiik ja Andersson (2019) esittävät idean ehdollisesta autonomiasta, jossa journalistiset käytännöt ovat jännittyneessä tilassa journalismiprofession ja johtajavaltaisuuden välissä. Tämä keskinäinen jännitys pakottaa journalistit olemaan joustavia tai hakemaan uusia rajoja, mitä autonomisuuteen tulee. (Waldeström, Wiik & Andersson 2019, 493-494.)

Kollektiivinen työyhteisö ja perinteinen toimitusrakenne on hajoamassa tai eriytymässä. Journalismin sisäisten rajojen tutkimuksessa Wiik (2015) on tutkinut ruotsalaista mediatyötä. Tutkimus on kohdistunut muun muassa sukupuolien ja –polvien välisiin eroihin journalistien keskuudessa. Toimituksissa on syntynyt liberaalimpaa suhdetta journalistiseen työhön työllistymismahdollisuuksien vähetessä. (Wiik 2015, 118-122.) Yleensä vanhempi ja kokenut journalisti ei joustaa, vaan vaatii journalistiselle työlle ehdotonta itsenäisyyttä. Toinen toimittaja saattaa joustaa ja se ei ole ihannetilanne toimituksen työyhteisölle ja sen koheesiolle.

3.8 Journalistinen objektiivisuus

Wienin (2017) mukaan käsitettä objektiivisuutta ei voi journalismissa erottaa käsitteestä totuus. Objektiivisuuden vaatimus uutisten toimittamisessa on paradigma journalismissa, mutta journalistisessa käytännön työssä objektiivisuuden vaatimuksen noudattaminen on paljon vaikeampaa kuin teoreettisissa pohdinnoissa. (Wien 2017, 3)

Karlsson (2010) esittää, että journalismin yhteiskunnallisesti hyväksytyt asema rakentuu juuri objektiivisuuden varaan. Oikeaan tietoon pohjautuva objektiivisuus uutisoinnissa ja arvoperusteinen subjektiivisuus kulkevat käsi kädessä toimitustyössä. (Karlsson 2010, 536.)

Objektiivisuus journalismissa on hankala käsite. Se voidaan ymmärtää tieteessä monin eri tavoin ja näkökulmia on eri tieteenaloilla monia. Esimerkiksi objektiivisuuden osatekijöistä relevanssikriteeri voi määrittää sitä, mitkä ovat olennaisia ja tärkeitä asioita kerrottaviksi yleisölle. Tasapuolisuuskriteeriä mekanistisesti sovellettaessa siitä muodostuu menetelmä, jossa harkinta sivuutetaan. (Reunanen & Koljonen 2014, 75.) Tätä harkintaa tehdään

ammattijärjestölehtien toimituksissa journalismin ihanteiden ja yhteisöviestinnän tavoitteiden rajapinnassa.

Objektiivisuuden ihanteen perusajatus on, että journalistit ovat toimitustyössä puolueettomia ja rehtejä, ja ovat sen vuoksi luotettavia ajankohtaisen ja tarkistetun tiedon tarjoajia. Objektiivisuuden ihanteen kannalta myös mediayrittäjäys ja yleensäkin liiketoiminnallisuus koetaan haasteelliseksi journalismille. Hyvän journalismin ja uutisteollisuuden rajoja tutkitaan myös paljon nykyhetkessä. (Deuze 2005, 446-447.) Mark Coddington (2015) esittää, että journalistit ovat itse rakentaneet rajan itsensä ja yrityksen väliin suojellakseen journalistista autonomiaa ja journalismiprofession ydintä. Tässä on aika ajoin ristiriitaa ja rajan säilyttäminen kaupallisuuden ja journalismin välillä on yhä vaikeampaa. (Coddington 2015, 68-73.) Tämä on erityisen hankalaa, jos toimituksissa ei ole selkeää linjaa kaupallisuuden työntymisestä journalismin reviirille.

Objektiivisuuden ymmärretään vaativan tapauskohtaista tulkintaa juttujen ideoinnissa, haastateltavien valinnassa, kun juttuaiheita lähestytään uutis- ja juttukriteereiden perusteella. Yksittäinen juttu ei kuitenkaan lopulta voi esittää täydellistä kokonaiskuvaa, vaan sitä rajataan aina ja tulkitaan jostain näkökulmasta. Objektiivisuutta voidaan journalismissa Reunanen ja Koljosen (2014) mukaan lähestyä mekanistisesta tai kriittisestä näkökulmasta alla olevan taulukon 2 mukaisesti (ks. taulukkoa 2 seuraavalla sivulla). (Reunanen & Koljonen 2014, 75.)

TAULUKKO 2 Objektiivisuus mekanistisesta tai kriittisestä näkökulmasta.

	Mekanistinen objektiivisuus	Kriittinen objektiivisuus
Totuus	Tosiasiat puhuvat itsensä puolesta. Haastateltavan sanat välitetään sellaisenaan ja oikein. Vastuu sanotun totuudesta on sen esittäjällä.	Tosiasiat vaativat tulkintaa Haastattelussa esitetty ajatus välitetään oikein. Myös toimittajalla on vastuu totuuden esittämisestä.
Relevanssi	Uutiskriteerit määrittävät relevanssin. Journalismi totuuksien esittäjänä.	Relevanssi määrittyy yleisön tarpeista. Journalismi on julkisen keskustelun järjestäjä.
Tasapuolisuus	Riittää kun konfliktin kaikki osapuolet pääsevät ääneen.	Erilaisia näkemyksiä pitää käsitellä suhteessa toisiinsa.
Neutraalius	Journalismi ei arvioi sanotun asian totuutta tai relevanssia.	Journalismi arvioi kriittisesti totuusväitteitä ja tukee parhaansa mukaan julkista keskustelua (demokratiaa).

On esitetty myös kriittisiä näkökantoja journalismin mahdollisuuteen olla ylipäättään objektiivista. ”Käsitettä on ryhdytty käsittelemään tiedollisesti epäuskottavana ja eettisesti arveluttavana sekä journalismissa että sen tutkimuksessa” (Väliverronen 2009). Kritiikki kumpuaa muun muassa yhteiskuntatieteissä vahvistuneesta konstruktionistinen ajattelun mallista, jossa kaikki tieto on ihmisten tekemää ja eräänlaista rakennelmaa (Lehtinen 2014). Journalistit tuottavat töissään totuutta. Kansainvälisessä journalismin tutkimuksessa objektiivisuus on edelleen yksi journalismin keskeisistä ihanteista, jolla perustellaan objektiivisuus-termin käyttöä journalismin tutkimuksessa. (Lehtinen 2014, 1.)

3.9 Aikakauslehdet

Tässä luvussa esitetään aikakauslehtikäsitettä, jotta tutkimusta luettaessa voidaan asemoida ja ymmärtää ammattijärjestölehdistön asema osana Suomen laajaa ja monipuolista aikakauslehdistöä.

Mediasanaston (Kuutti 2012) mukaan ”aikakauslehti on melko rajattuun aihepiiriin keskittyvä, artikkeleista tai muusta toimituksellisesta aineistosta koostuva ja harvemman julkaisurytmin viestin”. Määritelmä sopii hyvin myös ammattijärjestölehtiin, jotka keskittyvät tuotannossaan ammattijärjestötoimintaan tukemiseen osana yhteisöviestintää sekä jäsenten edunvalvontaan keskeisesti liittyviin ammattijärjestöasioihin, kuten työehtosopimus- ja luottamusmiesasioihin sekä ammattijärjestöjen ja niiden jäsenten imagoon. (Kuutti 2012, 8.)

Aikakauslehdet tavoittelevat kestäviä ja pitkäaikaisia lukija- ja tilaajasuhteita valitsemalla tiettyjä aihepiirejä ja journalistisia ilmaisumuotoja, kuten esimerkiksi tekniikka- ja muotilehtiä tai taide- ja kuvalehtiä. (Töyry 2005, 60). Ammattijärjestölehdissä lukijasuhde syntyy ammattijärjestön jäsenyyden kautta ja sisällöt noudattavat järjestöjen toimintapolitiittisten linjoja, jotka määrittävät erilaisissa prosesseissa ja kokoonpanoissa järjestöissä.

Suomalaiset pitävät aikakauslehtiä lukijatutkimusten perusteella luotettavina tiedonlähteitä ja ne palvelevat useita lukijasegmenttejä. Lehdet koetaan myös rentoutumisen välineitä. (Kansallinen mediatutkimus 2017.) Aikakauslehdet ovat myös taloudellisesta näkökulmasta katsottuna sanomalehtien ja television jälkeen Suomen kolmanneksi suurin joukkoviestinnän muoto (Sauri 2014, 65).

McKayn (2018) mukaan ihmiset lukevat aikakauslehtiä kahdesta syystä. He etsivät joko tietoa tai hakevat viihdettä ja jotkut lukijat molempia. Isossa-Britanniassa niin sanottu kuvalehtikulttuuri on häviämässä, mutta se on Euroopassa edelleen vahva lehtityyppi ja lehdet, kuten esimerkiksi Stern ja Paris-Match ovat edelleen huippusuosittuja. Aikakauslehtien kustantajat pitävät myyntivalttinaan kykyä vastata kapeiden eli niche-markkinoiden lukijoiden tarpeisiin. (McKay 2018, 2.)

Erilaisten kohderyhmien tunnistaminen ja niiden mielenkiinnon saavuttaminen sekä arvon tuottaminen kohderyhmälle kiinnostavalla journalismilla ovat aikakauslehtien elinehto (McKay 2018, 186). Vain erikoistumalla ja vastaamalla lukijoiden toiveisiin aikakauslehdet voivat selvitä markkinoilla ja taloudellisesti. (Töyry 2009, 129.) Aikakauslehdistö on myös pystynyt sopeuttamaansa toimintaansa jatkuvasti muuttuvassa mediaympäristössä (Ruusunen 2002, 26–65).

Aikakauslehtien jaottelu erilaisiin ryhmiin on vaikeaa. Töyry (2009) katsoo, että jaottelun vaikeuden syynä on aikakauslehtitutkimusten lähtökohtien erilaisuus. Jaottelu talouden mukaan asettaa lehdet järjestölehtien, kuluttajalehtien tai asiakaslehtien ryhmiin. Lehtien yleisön perusteella lehdet jakautuvat esimerkiksi naistenlehtiin ja lastenlehtiin. Usein lehdet määräytyvä eri kategorioihin lehden aihepiirien mukaan, kuten esimerkiksi autolehtiin tai lemmikkieläinlehtiin. (Töyry 2009, 31-32.) Jaottelu kertoo aikakauslehtikentän monipuolisuudesta ja niiden kiinnostavista sisällöistä niin kohderyhmän kuin aihepiirin mukaan. Sauri (2014, 65) jakaa lehdet neljään pääluokkaan, jotka on esitelty seuraavan sivun taulukossa 3.

TAULUKKO 3 Aikakauslehtien jaottelu.

Aikakauslehdet			
Yleisölehdet	Ammatti- ja järjestölehdet	Mielipidelehdet	Asiakas - ja yrityslehdet
Yleisaikakaus- ja perhelehdet Erikois- ja harrastelehdet	Ammatti – ja järjestölehdet Ammattijärjestölehdet*	Yhteiskunta Politiikka Kulttuuri Uskonto ja Muut aatteelliset lehdet	

3.10 Ammattijärjestölehti

Tässä luvussa esitellään ja määritellään tutkimuksen kohteena olevia ammattijärjestölehtiä, joita on tutkittu journalismin tutkimuksessa vähän. Ammattijärjestölehdistö tunnistetaan olevan aikakauslehtiryhmänä osa aikakauslehdistöä. Ammattijärjestölehtien syntyä ja niiden kehittymistä järjestöjen apulehdistä tämän päivän ammattijärjestölehdiksi on tutkittu osana Suomen lehdistön (1991) historiatutkimusta. (Reuna 1991, 449-487.)

Ammattijärjestölehti on journalistinen julkaisu, jonka tehtävänä on välittää tietoa ammattijärjestön ja sen jäsenten toiminnasta. Ammattijärjestölehtien viestintä keskittyy pääsääntöisesti liiton keskeisiin toimintoihin, työehtosopimusneuvottelujen tuloksiin liiton ja sen jäsenten näkökulmasta. Lehti voi tarvittaessa tuottaa sisältöä myös muilta elämänaloilta, kertoa ammattijärjestön toiminnasta ja selittää sekä taustoittaa niitä liiton jäsenille. Ammattijärjestölehdellä on myös erityinen tehtävä olla ammattijärjestön yhteenkuuluvaisuuden tunteen luoja. Ne ovat kustantajansa eli ammattijärjestön viestintäväline. (Henttonen 1991, 499-520.)

Ammattijärjestölehdet ovat omaleimaisia ja niitä kehitetään ammattijärjestöjen ja niiden jäsenten tarpeisiin, eikä niinkään kaupallisista lähtökohdista. (Töyry 2009, 132.) Ammattijärjestölehti on ammatti- ja järjestölehden yhdistelmä. Lehdet on suunnattu pääosin vain ammattijärjestön jäsenille ja niillä tärkeä osa yhteisönsä eli ammattijärjestön viestinnässä ja tiedottamisessa. Jäsenet myös sitoutuvat helpommin omaan ammattijärjestölehteen, joka tarjoaa sisältöjä juuri jäsenten tarpeisiin. (Töyry 2009, 133.) Ammattijärjestölehdet ovat myös jäsenille pääsääntöisesti jäsenetu, eikä lehdestä peritä kappale- tai vuosikertatilaushintaa.

Ammattijärjestölehtien vähäisen tutkimukseen syytä on vaikea määritellä. Lehdet tavoittavat suuren määrän yleisöä, mutta ne ovat myös pääsääntöisesti tuntemattomia muille kuin omalle lukijakunnalleen eli ammattijärjestön jäsenille. Lehtiä ei voi ostaa irtonumeroina, vaan ne on suunnattu jäsenille jäsenpalveluna. Muuttuvassa mediaympäristössä ammattiyhdistysliikkeet ja niiden julkaisut ovat suurelta osin välttyneet suurien mediayhtiöiden mallien mukaisilta taloudellisilta ongelmilta ja tekniikan investoinneilta. Pääosa ammattijärjestölehtien tulorahoituksesta tulee jäsenmaksutuloista. Taloudellisen uhkakuvan muodostaa mahdollinen ammattijärjestöjen jäsenkentän pieneneminen ja sen myötä tulorahoituksen pieneneminen. (Kariniemi 2010, 79.)

Ammattijärjestölehdet ovat tietyiltä osin verrattavissa Le Masurierin (2014) mukaan juttutyypeiltään hidasta journalismia edustaviin julkaisuihin. Ne toimivat vastapainona nykypäivän journalismin nopeudelle ja nopeuden aiheuttamille ongelmille. (Le Masurier 2014, 143.) Ammattijärjestölehden lukija voi syventyä lehden sisältöön omien lukutottumusten mukaan ja tarvittaessa palata lukemaansa myöhemmin. (Rantanen 2007, 17–21.)

Drokin ja Hermansin (2016) mukaan uutiset jäävät usein lyhyiksi ja pinnalliseksi. Hitaan journalismin julkaisut kertovat vastaavasti suurilta medioilta huomaamatta jääneistä asioista, mutta jotka ovat lukijoilleen tärkeitä. Ammattijärjestölehdet seuraavat yhtä, kuten esimerkiksi sopimusneuvotteluja tai lakon etenemistä usein pitkällä aikavälillä. Hitaan journalismin keskeisenä tavoitteena pidetään asioiden taustojen kerrontaa taustoittamista ja syvemmän ymmärryksen ja kokonaisuuksien rakentamista. Tyyliasultaan hitaan journalismin jutut lehdissä ovat usein tarinallisia ja uutisjuttuja pidempiä. (Drok & Hermans 2016, 540.)

Ilmestymiskerrat ja julkaisurytmi on otettava huomioon, kun lehtien juttuja ja niiden kiinnostavuutta halutaan pitää yllä pidemmän ajan kuin esimerkiksi sanomalehti, jonka juttujen uutisarvo häviää lukijan kädessä nopeasti (Töyry 2005, 134). Ammattijärjestölehden tulee kestää ajankohtaisena lukijan kädessä pitempään kuin yhden päivän.

Journalistisesti tuotettu teksti on ammattijärjestölehden toimitustyön ydin. Tekstit edustavat yleensä liiton kantoja ja ajatuksia, näkemystä, ideaa ja sisältöä. Ne on suunnattu jäsenille ja vastaavat myös lehtien lehden toimituspoliittisen linjaan tai lehtikonseptiin. (Töyry 2005, 134–135.) Lehden visuaalinen ilme rakentuu yleensä ammattijärjestön visuaalisesta ilmeestä, joka sisältää kuvittamisen periaatteet, typografian, värimaailman, taiton ja muista lehden ulkoilmeen tunnusomaisten piirteiden ohjeet. (McKay 2108, 4.)

Edellä mainitut osa-alueet tähtäävät jäsentämään tekstin kiinnostavuutta ja luettavuutta helposti omaksuttavassa muodossa. (Mykkänen 1998, 44.) Ammattijärjestölehden teksti on kerronnallista ja elämyksellistä. Tarinat kerrotaan usein jäsenten ja liiton parissa tapahtuvien ilmiöiden kautta. Ne ovat esimerkiksi työehtosopimusneuvottelujen taustoittamista, neuvottelujen kulkua kuvaavia ja saavutettujen neuvottelutulosten esittelyä. Myös jäsenien työtä, harrastuksia ja saavutuksia esitellään niin sanotuissa feature-, imago- tai lifestyle -jutuissa. (Töyry 2005, 140–141.)

Tässä tutkimuksesta rajattiin pois ammattijärjestöjen muut tavat viestiä ja keskityttiin vain printtilehtiin. Internetin tarjoamat julkaisukanavat ovat mahdollistaneet ammattijärjestöjen viestinnän tehostamisen ja printtilehti on tänä päivänä vain yksi vaihtoehto monien viestintäkanavien joukossa. Sisältöjä voidaan julkaista verkossa ja vastata uutisten ajankohtaisuuden vaatimukseen ja saavuttaa reaaliaikaisuutta kaikkeen viestintään, mahdollisesti kustannussäästöjä ja mahdollisuuden materiaalin sähköiseen arkistointiin ja löydettävyyteen myöhemmin (Kuutti 2012, 254). Verkossa julkaisemista käytetään ammattijärjestölehdissä tukemaan päivittäisviestintää ja vastaamaan nopean viestinnän tarpeisiin.

3.11 Lehtikonsepti

Tässä luvussa määritellään lehtikonseptia, jolla tässä tutkimuksessa selvitettiin muun muassa lehtikonseptin ohjaavuutta lehden toimitustyössä.

”Lehden tuotannon sisällön ydin on sille luotu konsepti. Konseptilla tarkoitetaan lehden oleellisia piirteitä, niitä asioita, joilla se erottautuu muista lehdistä, eli sen omapiirteisyys” Konseptiin kuuluu myös lehden oma linja, joka heijastuu lehden tuotannon tyyliin. Konseptin kuuluvat myös lehden sisällölliset ja taloudelliset arvot sekä tavoitteet, joita konseptin avulla pyritään saavuttamaan. (Töyry 2005, 62-63). Tämän vuoksi lehden oman konseptin ja toimituspoliittisen linjan erottelu on keskeinen asia selvitettäessä sitä, miten jokin tietty lehti puhuu jostakin aiheesta.

Ammattijärjestölehtiä ja niiden journalismia ja lehden kykyä sitouttaa lukijansa voidaan tutkia yksittäisten lehtien näkökulmasta. Tällöin lehden journalistisen työn ja lehden kehittämisen tutkimisen kohteena on juuri lehtikonsepti. (Töyry 2009, 136.) Tässä tutkimuksessa käytetään johdonmukaisesti käsitteenä termiä lehtikonsepti. Lehtikonseptin käsite auttaa hahmottamaan kunkin lehden kokonaisuutena ja monitasoisena journalistisena tuotteena. Lehden eri osa-alueiden kehittäminen mahdollistuu vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamisen kautta.

Ammattijärjestölehdet ovat osa ammattijärjestön yhteisviestintää. Ne eivät tavoittele liiketaloudellista voittoa. Ne tavoittelevat vain järjestön jäseniä ja pienissä määrin sidosryhmiä, kuten esimerkiksi työntajaliittoja. (Kariniemi 2010, 79.) Yhteisölehden tekijän oppaassa

Mykkänen (1998) toteaa, että yhteisölehdillä pitää olla rooli osana järjestön viestintästrategiaa tai –suunnitelmassa. Lehdellä vastataan yhteisön ja sen jäsenten tarpeisiin ja toiveisiin. Ammattijärjestölehdien näkökulma voi olla ammattijärjestön luonteesta tai organisaationrakenteista johtuen olla paikallinen, alueellinen tai valtakunnallinen. (Mykkänen 1998, 30–32; Kariniemi 2010, 78–79 mukaan).

Lehtikonseptin kautta voidaan tutkia, kuinka ammattijärjestölehtien ja sen lukijoiden eli jäsenten välinen suhde ja vuorovaikutus muodostuu. Tässä tutkimuksessa ammattijärjestölehti muodostaa oman lehtikonseptinsa, jossa on tunnistettavissa Töyryn (2005) esittämät kolme tasoa:

”1) Lehden tuotantoon liittyvät toiminnalliset osat kuten sisällön aihepiirit, graafinen ilme ja muu materiaallinen muoto, lehden jakeluun ja tilausmaksuihin sekä ilmoitusten ja muun sisällön väliseen suhteeseen liittyvät asiat. Tällä tasolla analysoidaan kustantajan eli ammattijärjestön arvoja ja viestinnän tavoitteita, jotka määrittelevät myös journalistisen sisällön perustan.”

”2) Lehden sisällön ja sen eri toiminallisten osien muodostama kokonaisuus sekä lehden lukijalle tarjoama paikka, joka kertoo lehden tavoitteiden ja arvojen pohjalta syntyneestä asenteesta lehden lukijoita kohtaan.”

”3) Tavoitteet ja arvot, joihin lehden julkaiseminen perustuu ja joita konseptin avulla yritetään toteuttaa.” (Töyry 2005, 59-101.)

Ensimmäisellä lehtikonseptin tasolla arvioidaan ammattijärjestölehdien toimituksen journalistiset arvot ja niiden yleisöjen eli jäsenten tarpeet sekä kiinnostuksen kohteet. Tällä tavalla rakennetaan vuorovaikutusta ammattijärjestön tavoitteiden ja journalistisen sisällön välille. Luodaan siis suhde lehden ja lukijan välille. Toimitustyössä lehtikonsepti määrittää lehden sisällölle vaatimuksia. (Helle 2011, 116.)

Lehtikonseptin toisessa vaiheessa määritellään jäsenelle tai lukijalle asema lehden sisältöön nähden. Tämä tapahtuu yhteistyösuhteessa yhteisön sisällä. Kyseessä on ammattijärjestön johdon, toimituksen ja jäsenten eli lukijoiden välinen yhteistoiminta ja sen vaikutus lehden sisältöön. Myös jäsenille voidaan antaa mahdollisuus tuottaa sisältöä lehteen. Lukija tietää ensimmäisen lehden tai viimeistään useamman lehden saatuaan, millainen on lehden lehtikonsepti. (Töyry 2005, 59–101.)

Kolmannessa vaiheessa luodaan vuorovaikutussuhde lehden ja jäsenen välille (Töyry 2005, 59–101). Sisällöissä pyritään tuottamaan juttuja ja ratkaisuja juuri jäsenten tarpeisiin. Ammattijärjestölehtiä ei paineta sattumanvaraisesti, vaan ne ovat tavoitteellisesti suunniteltuja ja toimitettuja. Jos lehdessä esitetyt ratkaisumallit tai sisältö puhuttelevat jäseniä, niin he voivat sitoutua lehteen ja syntyä vuoropuhelua, sitoutumista ja kestävä lehtikonsepti. Kolmannen

tason vaiheessa kaiken pitää toteutua myös päivittäisessä toimitustyössä. Toimitusprosessin pitää olla joustava ja lehtikonseptin toisella tasolla suunnitellut lukijasuhteen elementit löytävät lehdestä ja sen jutuista, kuvituksesta ja luettavuudesta, taitosta. (Helle 2011, 117.)

Hyvä lehtikonsepti luo lehdelle sellaisen sisällön ja sanomien välitystavan sekä tarvittavan valikoiman ilmaisumuotoja, joiden yhdistelmän tavoitteena on vaikuttaa tietyinä ajankohtana kohderyhmänä oleviin lukijoihin. Erilaisten palautejärjestelmien avulla tarkastetaan toteutuksen onnistuminen ja mahdollistetaan lukijoiden osallistuminen vuorovaikutukseen lehden toimituksen kanssa. (Kariniemi 2010, 82-83.) Ammattijärjestölehdessä vaikuttaminen kohdistuu ammattijärjestön jäseniin ja muihin lukijoin, kuten esimerkiksi ammattijärjestön sidosryhmiin. Ammattijärjestölehdet tekevät lukijatutkimuksia muita medioita harvemmin ja pysyviä palautejärjestelmiä teknisinä toteutuksina on vähän pois lukien sähköpostitse annettavaa palautetta.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa esitellään tutkimuksessa käytetyt tutkimusmenetelmät, tutkimusaineistot, aineistonkeruu ja tutkimuksen analyysimenetelmät.

Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia ja selvittää kustantajaohjauksen vaikutusta ammattijärjestölehtien toimitustyön ja journalististen periaatteiden toteutumiseen lehdissä. Journalistinen autonomia ja objektiivisuuden vaatimus olivat keskeisesti ongelmanasettelun taustalla. Asiaa tutkittiin siitä lähtökohdasta, että kustantajat ohjaavat ammattijärjestölehtiä niin, että sillä on haitallista tai rajoittavaa vaikutusta lehden toimitustyön journalististen periaatteiden toteutumiseen. Ammattijärjestöissä nousevat esiin vahvasti yhteisöviestinnälliset tarpeet, jotka voivat olla ristiriidassa journalistisen objektiivisuusvaatimuksen kanssa.

Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa määriteltiin tutkimuksen kannalta keskeiset teoriat ja käsitteet. Käsitteitä, jotka esiteltiin luvussa 3, käytettiin tutkimuksen apuvälineinä. Käsitteiden määrittely auttaa myös tutkimuksen lukijaa asettumaan tutkijan tai haastateltavan rooliin ja ymmärtämään tutkimuksen toteutusta ja raportointia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 134–136). Tutkimusongelman taustalla olivat ammattijärjestölehtiä kohtaan osoitettu kritiikki ja aiemman vähäisen tutkimuksen pohjalta syntynyt hypoteesi, jonka mukaan ammattijärjestölehtien toimituksen työtä rajoitetaan ohjaavasti ja toimitustyössä ei toteudu journalistinen autonomia ja objektiivisuus. Tämän pohdinnan jälkeen syntyi tutkimuksen tavoite ja sen pohjalta kaksi tutkimuskysymystä (Jyväskylän yliopisto 2020a). Tutkimuksen tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

1. Miten tutkittavissa ammattijärjestölehdissä ohjataan toimituksen journalistista työskentelyä toimituspoliittisella linjalla tai erillisellä ammattijärjestön nimeämällä toimielimellä?
2. Miten tutkittavissa ammattijärjestölehdissä ohjataan toimittajien työtä suhteessa journalistisiin autonomian ja objektiivisuuden periaatteisiin?

Ensimmäisellä tutkimuskysymyksellä selvitettiin, vaikuttaako kustantajan ohjaus tai toimitustyön rajaaminen (katso luku 3.5) haitallisesti toimituksen journalistiseen työhön niin, että journalistinen ote heikentyy tai estyy kokonaan kustantajan ohjauksen vuoksi. Toisella

tutkimuskysymyksellä selvitettiin, onko ammattijärjestölehdissä toimittajien mahdollista tehdä toimitustyötä autonomisesti ja journalismia objektiivisella otteella.

Tutkimukseni keskeisiä käsitteitä ovat journalismi, journalismin rajat, toimitustyön ohjaus, autonomia, objektiivisuus, aikakauslehti, ammattijärjestölehti.

4.1 Kvalitatiivinen tutkimusperinne

Tässä tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusotetta. Kvalitatiivinen tutkimus valikoitui, koska haluttiin päästä aidosti sisälle ammattijärjestölehtien toimituksiin ja tutkia siellä työskentelevien kokemuksia, käsityksiä, tulkintoja ja näkemyksiä tutkittavina olleista ilmiöistä. Haluttiin kuulla aidosti heidän ääntään. Laadullinen tutkimusprosessi sopi hyvin tutkittavana olevan ilmiön tutkimiseen ja riittävän aineiston ja tulosten sisällönanalyysillä voitiin kuvata tutkimustuloksia sekä tehdä johtopäätöksiä. Johtopäätökset auttoivat arviomaan sekä pohtimaan ammattijärjestölehtien toimituksien ohjausta ja journalistisen autonomisuuden sekä objektiivisuuden toteutumista yleensä ammattijärjestölehdissä.

Laadullinen tutkimus nojaa useisiin erilaisiin tutkimustraditioihin, lähestymistapoihin, aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiin ihmistutkimuksessa. Laadullinen tutkimus ei ole sidottu kiinteästi mihinkään tiettyyn tieteenalaan ja siksi se oli sopiva myös tähän tutkimukseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 151-157). Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on pyrkimys kuvata todellisia tapahtumia ja ilmiöitä. Tutkittavaa kohdetta pyritään kuvaamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja siksi tutkimuksen kannalta on tärkeää, että esimerkiksi tutkimukseen osallistuvat henkilöt tietävät tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon. Haastateltavilla pitää olla kokemusperäistä sekä syvällistä tietoa tutkittavasta ilmiöstä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 201.) Tutkimuksessa noudatettiin fenomenologishermeneuttista tutkimusotetta, joka tuki teemahaastattelun valintaa tutkimusaineiston hankkimiseksi. Tutkimusaineisto kerättiin teemahaastatteluissa, jotka jouduttiin poikkeuksellisessa epidemiatilanteessa toteuttamaan etähaastatteluina videoneuvottelujärjestelmällä. Haastattelujen suorittamisen poikkeuksellinen tapa ei haitannut niiden toteuttamista, vaan haastateltavien näkökulmat tulivat avoimesti ja hyvin esille. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 48).

Laadulliset tutkimukset koostuvat tutkimusaiheen aiemmista tieteellisistä tutkimuksista ja sovellettavissa olevista tieteen teorioista sekä kokemusperäisistä aineistoista. Aineistoja ovat esimerkiksi teemahaastattelujen sisällöt, joiden lisäksi tutkijan oma ajattelu ja analyysin päättely ohjaavat laadullista tutkimusta. Ammattijärjestölehtiä tutkittaessa ja toimittajia haastateltaessa voitiin heidän olettaa tietävän lehdistä ja niiden toimittamisesta paljon. Haasteltavilta kerättävän aineiston pitää palvella aidosti tutkimusta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88-89.)

4.2 Sisällönanalyysi menetelmänä

Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan ”sisällönanalyysi on kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytettävä aineiston perusanalyysitapa”. Sitä voidaan pitää yksittäisenä metodin ja se toimii myös väljänä teoreettisena kehyksenä. Sisällönanalyysin käyttömahdollisuudet analyysimenetelmänä ovat monipuoliset ja sitä käytetään esimerkiksi tekstien analysoinnissa. Litteroidut haastattelut voidaan analysoida sisällönanalyysiä käyttäen ja kerätty tutkimusaineisto voidaan tiivistää selkeään muotoon. On tärkeää, että mitään tietoaaineistoa ei kuitenkaan katoa tiivistämisessä. Sisällönanalyysia tehdessä on suositeltavaa lukea aineistoa useita kertoja ja tehdä aineistosta järjestelmällisiä tulkintoja. Tutkimuksen raportoinnin apuna voidaan käyttää haastateltavien sitaatteja haastatteluaineistosta. Tätä menettelyä käytetty myös tässä tutkimuksessa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 91.)

Prosessina analyysiä voi kuvata seuraavilla vaiheilla:

- 1) Ensimmäiseksi päätetään, mikä tutkijaa käsiteltävässä aineistossa kiinnostaa ilmiön tutkimisen ja tutkimuskysymysten kannalta.
- 2) Toisessa vaiheessa aineisto käydään läpi tutkijan kiinnostuksen mukaisesti ja luokitellaan aineisto ja tehdään yhteenveto.
- 3) Kolmannessa vaiheessa tehdään teemoittelu, jossa painottuu haastatteluissa sanottu sisältö. Ylimääräinen, tutkimuskysymysten fokuksen ulkopuolelle jäävä aineisto rajataan pois aineistosta. Kyseessä on aineiston ryhmittely erilaisiin segmentteihin, joilla pystytään vertailemaan haastateltavien esittämien kommenttien esiintymistä tutkimuksen aihealueiden mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 91).

Aineistosta voidaan hakea jotain tiettyä teemaa kuvaavia näkemyksiä, joilla aineisto voidaan ryhmitellä eri tyypeiksi. Tyypittelystä aineistosta etsitään haastateltavien kertomuksista yhteneväisiä käsityksiä tai kommentteja. Yhteisistä näkemyksistä tai kokemuksista muodostetaan tyyppiesimerkki. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 11.)

Sisällönanalyysillä luodaan aineistoon selkeyttä helpottamaan tutkimuksen tekemistä. Analyysissä pyritään selkeyttämään aineiston sisältämää tiedollista arvoa, kun aineistosta tulee tiivis ja mielekäs tutkimusta tukeva kokonaisuus kuitenkin menettämättä tietoaineistoa. (Eskola & Suoranta 2008, 137.) Aineistolähtöinen analyysi on perusteltua, kun tietystä ilmiöstä ja sen olemuksesta halutaan saada perustietoa ja kun ilmiötä on tutkittu vähän. Tutkimusta tehdessä on tärkeää, että tutkija tuntee aineistonsa tarkasti ja käsittelee sitä analyttisellä otteella. (Eskola & Suoranta 2008, 19, 151.) Tutkitun ilmiön tutkimuksen vähyyden vuoksi tässä tutkimuksessa teemahaastatteluilla saadun empiirisen aineiston käsittelyyn ja analyysiin kiinnitettiin erityistä huomiota.

4.3 Aineiston keruu ja rajaaminen

Tutkimusaineiston määrittämisen ja hankinnan lähtökohtana ovat aina tutkimusongelmat ja -kysymykset. Tutkimuskysymysten perusteella valitaan aineistonkeruun menetelmät ja aineiston laajuus. Tutkimusaineistoa rajataan teoreettisen edustavuuden ehdoilla (Eskola & Suoranta 2008, 65). Tärkeintä tutkimuksen kannalta on, että tutkija osaa hankkia määrällisesti ja sisällöltään juuri tutkimuskysymyksiin vastaamiseen sopivan aineiston. (Eskola & Suoranta 2008, 66.) ”Laadullisella tutkimuksella ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan se pyrkii kuvaamaan, tulkitsemaan tai ymmärtämään tiettyä toimintaa tai ilmiötä” (Hirsjärvi & Hurme 2010, 42).

”Aineistonkeruumenetelmiä laadullisessa tutkimuksessa ovat muun muassa haastattelu, kysely, havainnointi ja asiakirjoihin perustuva tieto.” Eri menetelmiä on mahdollista käyttää rinnakkain tai yhdistelemällä niitä. Vapaan tutkimusasetelman vuoksi tässä tutkimuksessa oli mahdollista käyttää useita eri keruumenetelmiä, kuten teemahaastattelua. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 71.)

Tämän tutkimuksen toteuttaminen vaati empiirisen eli kokemusperäisen tietoaineiston hankkimista ammattijärjestölehtien toimitusten työntekijöiltä. Aineistoa rajattiin teemahaastattelun kysymyksenasettelulla tutkimuskysymysten pohjalta. Tutkimusaineiston haastattelujen ulkopuolelle rajattiin ammattijärjestöjen luottamushenkilöt, jotka myös tuottavat journalistista materiaalia lehtiin. Lisäksi haastatteluista rajattiin pois freelance-toimittajat, jotka tuottavat myös tilattuja sisältöjä ammattijärjestölehdille. Tutkimus kohdistui vain printtilehtiin ja tutkimuksesta rajattiin pois verkkolehtien toimittaminen ja viestintä sosiaalisen mediassa.

Teemahaastattelu on hyvä aineistokeruumenetelmä, kun haastattelua tehdään ja ohjataan hallitusti etenevänä ja tarkasti rajattujen kysymysten sijasta esimerkiksi teemakokonaisuuksina. Näin voidaan antaa haastateltavalle mahdollisuus kertoa vapaasti kokemuksistaan. Se tuo esille tutkittavien äänen ja mahdollistaa tulkinnat haastateltavien kommentaiteista. Aineistoa analysoitaessa voidaan käyttää laadullisen tutkimuksen erilaisia analyysimenetelmiä, kuten teemoittelua, tyypittelyä ja sisällönanalyysiä. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 224.)

Aineistoa varten valittiin tutkittavat ammattijärjestölehdet siten, että tutkimukseen osallistui työntekijöitä ja lehtiä kaikista kolmesta työntekijöiden työmarkkinakeskusjärjestöstä. Tutkimukseen osallistuneet seitsemän ammattijärjestölehteä edustavat 10% ammattijärjestölehtikentästä Suomessa. (Aikakausmedia 2020, STTK 2020, Akava 2020; SAK 2020.)

Tutkimusaineisto ei sisältänyt kaikkia ammattijärjestölehtien toimittamiseen liittyviä ilmiöitä ja osa-alueita. Aineisto oli riittävän edustava ja tutkittavana olevaa ilmiötä voitiin tarkastella tarkasti. Tutkimuksen aineisto kerättiin harkinnanvaraisella otannalla ja se oli riittävän kattava tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi. Eskolan ja Suorannan (2014) mukaan aineistoa on riittävästi, kun ”uudet tutkimustapaukset eivät enää tuottaisi uutta ja tutkimuksen kannalta merkittävää ja lisäarvoa tuottavaa tietoa” (Eskola & Suoranta 2014, 62).

Teemahaastattelun avulla selvitettiin haastateltavien kokemuksia ammattijärjestölehden toimitustyön erityispiirteistä. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 65.) Näitä erityispiirteitä ovat ammattijärjestön eli kustantajan ohjaus lehden toimittamisessa joko toimituspoliittisilla linjauksilla tai jonkun lehteä ohjaavan toimielimen välityksellä. Toisena kokonaisuutena selvitettiin ohjauksen suhdetta toimittajien journalistiseen autonomiaan ja journalistiseen objektiivisuuteen ammattijärjestölehdissä. Mertonin, Fiskin ja Kendallin (1990) mukaan teemahaastattelun teho perustuu siihen, että haastateltavat ovat aidosti kokeneet jonkun samanlaisen elämäntilanteen. Tässä tutkimuksessa keskityttiin työskentelyyn ammattijärjestölehdessä, jonka ominaisiin erityispiirteisiin tutkija oli ennalta perehtynyt syvästi. Perehtymisen pohjalta tehtiin haastattelurunko, jolla haettiin vastauksia tutkimuskysymyksiin. (Merton, Fiske, Kendall 1990, 3–5.)

Tutkimuksen teemahaastatteluun osallistui seitsemän ammattijärjestölehden työntekijää seitsemästä eri lehdestä. Tämänkin kokoisesta aineistosta nousevat tulokset voidaan nähdä

esimerkkeinä tutkittavasta ilmiöstä, jota kutsutaan teoreettiseksi edustavuudeksi. Tutkimukseen osallistuneiden haastateltavien työnkuvat toimituksissa olivat selkeät ja he työskentelivät tutkittavina olevien ammattijärjestölehtien toimituksissa. Seitsemän haastateltavaa riitti, jotta vastauksista nousivat esille keskeiset asiat tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi. (Eskola & Suoranta 2014, 62-65.)

Teemahaastattelu oli tämän tutkimuksen kannalta tutkimusmenetelmänä toimiva ratkaisu. Kyseessä oli pieni ja tarkasti rajattu haastateltavien joukko eli seitsemän journalistia. Kaikki työskentelivät henkilöstömäärältään pienissä 2-7 hengen toimituksissa. He ovat toimituksen arkirutiineissa keskellä sisältöjen tuottamista. He joutuvat pohtimaan lukijoiden tarpeita, mutta joutuvat harvoin kuvailemaan niitä toimituksen ulkopuolisille henkilöille. Tutkimuksen vapaamuotoisiksi luonnehdittavissa teemahaastatteluissa kerättiin journalistien havaintoja myös kunkin tutkittavan lehden lehtikonseptin kokonaisuudesta. Pyrin tutkimuksessa avaamaan toimittajan roolia ja erityispiirteitä ammattijärjestölehtien toimituksissa sekä autonomian ja objektiivisuuden toteutumista toimittajien työssä.

Teemahaastatteluilla hankittua aineistoa analysoitiin sisällönanalyysin avulla. Tutkittavaa ilmiötä kuvataan tuloksissa luvussa 4 tiiviissä ja pelkistetyssä muodossa. Aineisto järjesteltiin analyysissä merkityksellisiksi kokonaisuuksiksi, jotta aineistosta saatiin esiin tutkimuksen kannalta olennaiset seikat. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 115–117.)

Aineistonkeruun ensimmäisessä vaiheessa ehdokkaita tutkimuksen haastateltaviksi lähestyttiin sähköposteilla keväällä 2020. Vastaukset yllättivät, sillä haasteltavat tulivat valikoiduiksi jo ensimmäisellä sähköpostikierroksella. Perusteena haastateltavien suostumukselle oli aiheen mielenkiintoisuus. Päivittäisessä toimitustyössä joudutaan harvoin pohtimaan syvällisesti journalistisiin periaatteisiin ulottuvia kysymyksiä.

Haastateltavien suostumuksen jälkeen tutkimuksen toisessa vaiheessa kerättiin tutkimuksen taustatiedoksi ja orientaatioperustan luomiseksi tutkittavien ammattijärjestölehtien perustiedot kyselylomakkeella sähköpostitse. Kyselylomakkeella selvitettiin seuraavat perustiedot: 1) Toimituksen henkilömäärä, 2) toimittajien koulutustausta, 3) luottamushenkilöiden osallistuminen toimitustyöhön, 4) lehden mahdollisen toimitusneuvoston olemassaolo 5) mahdollinen jäsenyys Suomen aikakauslehtien liittoon ja 7) sitoutuminen Julkisen sanan neuvoston Journalistin ohjeisiin. Perustietojen kyselylomake on liitteessä 1. Muut orientoitumista

helpottavat mediatiedot, kuten 1) lehden perustamisvuosi, 2) lehden levikkiedot ja lehden julkaisukerrat vuodessa tutkittiin lehtien mediakorttien avulla. Tutkimukseen osallistuneiden lehtien mediatiedot ovat liitteessä 3.

Tutkimuksen kolmannessa vaiheessa teemahaastatteluun osallistui seitsemän haastateltavaa. Haastateltavilla oli erilaisia koulutus- ja työelämätaustoja, mutta kaikilla oli journalistista koulutusta. Haastatteluun valikoitui ammattijärjestölehtikentästä sekä kokeneita että uusia toimittajia. Kaikilla oli pitkä kokemus lehtityöstä yleensä ja osalla myös kokemusta toimitustyön johtamisesta. Joillakin haastateltavilla oli pitkä työkokemus toimitustyön lisäksi viestinnän tehtävistä. Lisäksi osalla oli yhteisö- ja yritysviestinnästä sekä aikakauslehdistä ja muun muassa asiakaslehden toimittamisesta.

Teemahaastattelut toteutettiin puolistrukturoituina teemahaastatteluina keväällä 2020 Teknisenä menetelmänä käytettiin etähaastattelua Microsoft Teams-videoneuvottelujärjestelmällä, joka oli hyvä ratkaisu, koska kevään 2020 koronavirusrajoitukset astuivat voimaan kesken haastatteluja. Haastattelut voitiin suorittaa samanlaisissa olosuhteissa kaikkien osalta ja suunnitellussa aikataulussa. Videoneuvottelujärjestelmän nauhoituksen lisäksi käytettiin toista nauhuria tukemaan myös nauhoitusten varmuuskopiointia. Kaikki haastateltavat osallistuivat haastatteluun omissa kodeissaan. Tämä seikka osaltaan tuki myös tutkimusasetelman alkuperäistä tavoitetta saada haastateltavat kertomaan vapautuneesti kokemuksistaan ammattijärjestölehden toimittamisesta, eikä tilannetta vaikeuttanut vieras ympäristö tai työpaikka. Haastateltavat kuvailivat kertomuksissaan asioita tarkasti ja seikkaperäisesti. Osa kysymyksistä oli vaikeita vastata ilman pohdintaa, joten siinäkin mielessä vapaamuotoinen teemahaastattelu mahdollisti syvällisemmän tiedonhankinnan, kuin esimerkiksi tiukasti ennakkoon muotoiltu lomakehaastattelu (Hirsjärvi & Hurme 2010, 35–37).

Puolistrukturoidulle haastattelun onnistumisen edistämiseksi tutkijan pitää olla pohtinut haastattelun eri näkökulmia jo tutkimuksen ja haastattelujen suunnitteluvaiheessa. Haastattelun rakenteen pitää olla joustava, jotta haastateltavilta saadaan kerättyä aitoa ja seikkaperäistä kokemustietoa. Tutkimuksen aihealueet ja kysymykset määriteltiin ennakkoon ja ne olivat kaikille samat ja niillä kerättiin tietoaineistoa vastaamaan tutkimuksen tutkimuskysymyksiin. Kaikki haastattelut toteutettiin samalla kysymysrungolla, eikä siihen tullut muutoksia haastattelujen edetessä. Haastateltavat saivat vastata omin sanoin haastattelukysymyksiin ja

tarvittaessa laajastikin. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 47.) Haastatteluaineisto muodostui kerronnaltaan rikkaaksi, vaikka haastattelut etenivät tutkijan rytmittämänä kysymysten mukaan. Teemahaastattelun kysymysrunko on esitetty liitteessä 2. Haastattelutilanteet olivat välittömiä ja luottamus haastateltavien ja tutkijan välillä syntyi helposti. Haastateltavat olivat valmistautuneet haastatteluun hyvin ja haastattelussa syntyi aitoa vuorovaikutusta, joka oli ollut myös alkuperäinen tarkoitus haastatteluja valmisteltaessa.

Haastattelut kestivät keskimäärin 52 minuuttia ja kaikki haastattelut litteroitiin teemahaastattelun viimeisessä vaiheessa kokonaisuudessaan. Litteroinnin suoritti ulkopuolinen kokenut litterointialan toimija. Tähän ratkaisuun päädyttiin kevään 2020 koronavirustilanteen liikkumis- ja tapaamisrajoitusten sekä tutkijan koronaviruksen riskiryhmään kuulumisen vuoksi. Tekstiaineistoa syntyi 76 liuskaa (Times New Roman ja riviväli 1,5). Aineiston analyysin yhteydessä tehtiin litteroituun haastatteluaineistoon pieniä kieliopillisia tai kommenttien ymmärtämistä ja luettavuutta parantavia korjauksia sekä lisäksi varmistettiin, että haastateltavia ei tunnusteta sitaateissa. Haastateltavat käyttivät rikasta kieltä ja ilmaisuja sekä paljon murreilmaisuja. Litteroinnin yhteydessä tehtyjen tekstikorjausten tarkoituksena oli tukea haastateltavien kokemusten ja mielipiteen sisällön ilmaisua niin, että ne tulevat täysin ymmärretyksi, mutta säilyvät muuttumattomina.

Tutkimuksen lopputuloksen kannalta myös ensimmäisen vaiheen tutkittavien lehtien valinta merkittävässä roolissa. Tutkittavat mediat edustavat kaikkia kolmen ammatillisen keskusjärjestön ammattiliittojen ammattijärjestölehtiä tasapuolisesti, joten otanta oli riittävän laaja. Lehdet kuuluvat myös painosmääriltään useaan segmenttiin. Pienin painosmäärä oli 5 000 lehteä ja suurimman 138 000 lehteä numeroa kohden.

4.4 Aineiston analyysi

Tutkimuksen kyselylomakkeilla ja teemahaastatteluilla hankittu aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä. Aineistoa käsiteltiin sen sisältöä eritellen, yhtäläisyyksiä hakien ja mahdollisia eroavaisuuksia tutkien sekä aineistoa tiivistämällä. Analyysimenetelmä oli tutkimuksen näkökulmasta pätevä, kun tutkimuksen aineiston pääasiallinen sisältö oli haastateltavien kuvailua ja puhuttuja kokemuksia tutkittavana olevista asioista. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 108–113.)

Kyselylomakkeiden ja teemahaastattelujen sisällöt luokitellaan ja kuvattiin erilaisten segmenttien, kategorioiden tai luokkien avulla. Tässä tutkimuksessa päättely teemahaastattelujen analyysissä oli kvalitatiivista. (Berger 2011, 205–206.)

Tutkimuksen lopputuloksen kannalta tutkittavien ammattijärjestölehtien ja haasteltavien valinta oli merkittävässä roolissa, koska tutkittavat ammattijärjestölehdet edustivat isoa joukkoa lehdistä ja niiden lukijakunta on suuri. Haastateltavat valikoituivat kokeneina toimitustyön tekijöinä, jotka tuntevat ammattijärjestölehtien erityispiirteet. Otanta oli riittävä tutkimuksen tekemiseen ja sisällönanalyysin toteuttamiseen.

Kyselylomakkeella kerättiin perustiedot, joiden analyysi oli määrällinen ja tarkoitukseltaan lähinnä taustoittava. Tietoaineiston tarkoituksena oli luoda tutkimuksen lukijalle orientaatioperusta tutkittavana olleisiin ammattijärjestölehtiin niiden toimitusten koon, painomäärän ja muiden perustietojen mukaan. Tulokset esiteellään taulukkomuodossa taulukossa 4 (ks. luku 4). Taulukon tarkoituksena on luoda tutkimuksen lukijalle visuaalisesti orientaatioperusta tutkittavana olleisiin ammattijärjestölehtiin niiden toimitusten koon, painomäärän ja muiden perustietojen sekä muiden perustietojen mukaan.

Tutkimusaineiston tärkeimmän osan muodostivat teemahaastattelut, jotka litteroitiin kokonaisuudessaan. Haastatteluaineistoa pelkistettiin ja litteroinneista koottiin analyysin kannalta keskeiset asiat ja haastateltavien kokemukseräiset vastaukset teemoja ja kyselyrunkoa käyttäen, jotka keskittyivät tutkimuskysymyksiin vastaamisen kannalta oleellisiin asioihin.

Rajausta perusteltiin sillä, että haastateltavat vastasivat eri aihealueen tarkentaviin kysymyksiin laajasti ja osin vastaukset eivät liittyneet tutkimusaiheeseen. Toisaalta teemahaastattelu antaa haastateltavalle laajat vapaudet vastaamiselle ja mahdollistaa seikkaperäiset ilmaiset tutkittavasta asiasta (Hirsjärvi & Hurme 2010, 138-141).

Seuraavassa vaiheessa litteroitu aineisto luokiteltiin haastattelurungon aihealueiden kysymyksiä ja tutkimuskysymyksiä apuna käyttäen siten, että niitä voidaan käyttää loogisesti analyysissä. Aineiston avulla voitiin kuvata ja selvittää kustantajan tekemää ammattijärjestölehtien toimitustyön ohjaamista ja ohjaamisen vaikutusta journalistien autonomisuuden ja toimitustyön objektiivisuuden toteutumiseen.

4.5 Tutkimusetiikka

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan mukaan ”hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen on kaiken tutkimuksen uskottavuuden perusta niin tiedeyhteisössä kuin yhteiskunnassa yleisesti”. Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa perehdyttiin myös Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) julkaisemiin ohjeisiin hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja niitä sitouduttiin noudattamaan (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2002, 6). Ohjeita sovellettiin kaikissa tutkimuksen vaiheissa.

Tutkimuksessa keskityttiin tiedonhankinnan tietoturvakysymyksiin ja tutkittavien suojan liittyviin kysymyksiin sekä tutkimuksessa syntyneen tiedon ja tulosten hyvän tutkimuskäytännön mukaiseen soveltamiseen. Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa pohdittiin haastateltavien asemaa, jotta he eivät joudu työyhteisössään tai työnantajan palveluksessa ongelmallisiin tilanteisiin antamiensa lausuntojen tai kommenttiansa vuoksi. (Mäkelä 1987, 180). Tutkijan moraalinen ja eettinen vastuu on otettu huomioon tarkasti tutkimuksen eri vaiheissa aina tutkimuksen aloittamisesta tulosten ja valmiin tutkimuksen esittelyyn sekä tieteelliseen arviointiin asti.

Tutkimuksessa noudatettiin haastateltavien anonymiteettiä. Tutkittavien yksityisyyden suoja on tärkeä tutkimuseettinen periaate ja se vaikuttaa myös tutkimuksen raportointiin. Tutkimustulokset raportoidaan siten, että haastateltavien anonymiteetti säilyy. (Kuula-Luumi 2018.) Haastateltavista käytetään aineiston sekä tutkimustulosten esittelyssä peitetunnistetta ja ne ovat H1 – H7. Haastateltavien tunnistetietojen julkaisemisen eivät olleet analyysin, tutkimuskysymyksiin vastaamisen tai tulosten ja johtopäätösten kannalta relevantteja.

Tutkittavat ammattijärjestölehdet ja haastateltavat valittiin 70 ammattijärjestölehden ja niiden toimitusten joukosta. Haastateltavien tunnistaminen vastausten perusteella on vaikeaa, mutta tutkimuksessa on kunnioitettu haastateltavan vaatimusta henkilöllisyyden salaamisesta. Haastateltavilta kysyttiin myös aroiksi tulkittavista työnantajiin liittyvistä aiheista. Vastaukset olisivat voineet näyttäytyä arvosteluna kustantajaa, työnantajaa ja ammattijärjestön luottamusjohtoa kohtaan. Haastateltava voisi sellaisessa tilanteessa joutua hankalaan tilanteeseen työsuhteessa ja työyhteisössä. Anonymiteetin vaatimus oli perusteltua.

Tieto anonymiteetistä oli kirjattu tietosuojalomakkeeseen ja haastateltavat antoivat kirjallisen suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta. Haastateltavat tiesivät etukäteen, että haastattelut nauhoitetaan ja litteroidaan. Tiedossa oli myös se, että haastateltavien sitaatteja tullaan käyttämään maisterintutkielman raportoinnissa. Haastateltavat eivät vaatineet saada sitaatteja tarkastettaviksi.

Litterointi suoritettiin poikkeuksellinen kevään 2020 koronavirusepidemiatilanteen vuoksi ulkopuolisen litterointiin ja käännöstehtäviin keskittyneen yrityksen toimesta. Yritykselle toimitettiin äänitteet vain peitenumeroilla varustettuna. Yrityksen toimintaperiaatteet ja palvelukuvaus haastateltavien tietosuojan osalta varmistivat, että henkilötietoja ei joudu ulkopuolisten tietoon (Tutkimustie 2020).

Aineistoa säilytetään niin, että aineisto on vain tutkijan käytössä. Printatut aineistot ja sähköiset tiedostot eivät joudu tutkimuksen ulkopuolisten tahojen nähtäväksi. Kaiken aineiston tallentamista ja säilyttämistä on pohdittava jo tutkimuksen aineistonkeruuta suunniteltaessa.

Edellä luetellut tutkimuseettiset ratkaisut esiteltiin haastateltaville tutkimuksen useassa eri vaiheessa, jolla varmistettiin, että kaikki ovat ymmärtäneet periaatteet. Tämä menettely rakensi luottamusta tutkijan ja tutkimukseen osallistuneiden haastateltavien välillä.

5 AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen tulokset haastattelujen vastauksista tehdyn analyysin perusteella. Analyysissä tutkittiin kyselylomake- ja teemahaastatteluaineistosta saatua tietoa tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi.

5.1 Kyselylomakkeen analyysi

Aineistonkeruun ensimmäisessä vaiheessa selvitettiin kyselylomakkeella ammattijärjestölehtien perustietoja. Tarkoituksena oli saada kokonaiskuva tutkimukseen osallistuneista lehdistä. Aineisto koottiin taulukkoon 4, jonka tarkoituksena esitellä lehtien perustiedot tiivistetysti tutkimuksen lukijalle. Tarkoituksena oli myös luoda orientaatioperusta tutkittavana olleisiin ammattijärjestölehtiin niiden toimitusten koon, painomäärän ja muiden perustietojen mukaan.

TAULUKKO 4 Kustantajien ja niiden keskusjärjestöratkaisun, medioiden, jäsenmäärän ja toimitusperiaatteet kyselomakkeiden mukaan.

Kustantaja	Toimituksen koko	Lehti	Painosmäärä
Suomen Poliisijärjestöjen liitto ry. (SPJL)	2	P&O, Poliisi & Oikeus	17 000
Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry.	2	Lakimiesuutiset - Juristnytt	15 600
Toimihenkilöliitto ERTO ry.	2	E>	18 000
Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL ry.	2	Pelastusalan ammattilainen	5 000
Tehy ry.	7	Tehy	138 000
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry.	3	Elintae	30 000
Sähköalojen ammattiliitto ry.	2	Vasama	29 000

Kuusi seitsemästä tutkittavista lehdistä oli järjestäytynyt Suomen Aikakauslehtien liittoon.

Kaikki haastateltavat kertoivat edustamassaan lehdessä noudatettavan Journalistin ohjeita ja periaatteita toimitustyössä. Kaikki haastateltavat tunsivat ohjeet hyvin.

5.2 Teemahaastattelujen analyysi tutkimuskysymykseen 1

Tutkimuskysymyksiin haettiin vastauksia teemahaastattelujen aineistojen sisällönanalyysin avulla. Haastattelujen ensimmäisenä tarkoituksena oli selvittää ja tutkia kustantajien toimituspoliittisten linjapaperien, lehtikonseptin, ammattijärjestön johdon tai erillisen elimen, kuten esimerkiksi toimitusneuvoston toimesta tapahtuvaa journalistisen työn ohjausta tai mahdollista rajoittamista.

Ohjaaminen on toimintaa, jossa ammattijärjestön johto tai sen nimeämä toimitusneuvosto puuttuu rajoittavasti päätoimittajan itsemääräämisoikeuteen, toimituksellisiin valintoihin ja päätöksiin sekä autonomiaan lehden toimitustyön johtamisessa. Päätoimittajan asemasta ja vastuista on säädetty laissa sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä (Eduskunta 2003). Päätoimittajan tehtävänä on lain mukaan johtaa ja valvoa toimitustyötä sekä päättää julkaisujen. Ohjaaminen voi olla myös puuttumista yksittäisen toimittajan journalististen kirjoitusten sisältöihin määräämällä niiden näkökulmia tai niitä rajoittaen ja sensuroiden.

Koulutustaustoiltaan kaikki haastateltavat olivat journalistikoulutettuja. Kukaan heistä ei ollut opiskellut journalistiikkaa pääaineenaan yliopistossa. He olivat opiskelleet journalistiikka yliopiston sivuaineena tai jossain muussa koulutusyhdistelmässä. Esimerkkeinä journalistiikka sivuaineena pääaineopintojen ollessa yhteisöviestintä, teatteritaide, juridiikka tai ammattikorkeakoulussa medianomin opinnoissa.

Aihealueet, joilla teemahaastattelut toteutettiin, olivat: 1) Ammattijärjestölehden toimituspoliittinen linja ja lehtikonsepti, 2) kustantajan ohjaus lehden toimituksen toimitustyössä ja 3) toimittajien työn ja sisältöjen journalistinen ohjaus. Aineiston hankinnan toteuttamiseksi jokaiselle aihealueelle oli laadittu kysymyksiä teemoittain, joilla ohjattiin haastattelua ja haettiin vastauksia tutkimuskysymyksiin. Aineistosta voitiin aihealueittain ja haastattelukysymyksiä apuna käyttäen luokitella eri lehtien sijoittuminen eri segmentteihin tai tyyppeihin ohjauskysymyksessä.

5.2.1 Toimituspoliittisen linja ja lehtikonsepti ammattijärjestölehdissä

Toimituspoliittista linjaa ja lehtikonseptia koskevilla kysymyksillä tutkittiin ensimmäiseen tutkimuskysymykseen liittyviä ilmiöitä. Oletuksena aiemman tutkimuksen (Lehto 2006, 14) perusteella oli, että ammattijärjestölehden toimituspoliittisen linjan määrittelee kustantaja

hyvinkin tarkasti. Tutkimuksessa mukana olleissa lehdissä lehtikonseptin määrittelemine oli haastattelujen mukaan pääsääntöisesti lehden päätoimittajan tai toimituksen yhteistyön tulos. Toimituspoliittista linjaa ei ollut määritellyt kustantajana toimiva ammattijärjestö, eikä sitä ollut dokumentoitu kirjalliseen muotoon. Päätoimittajille ja toimituksille oli annettu erittäin vapaat kädet lehtikonseptien lopullisessa määrittelyssä. Vaikka toimituspoliittista linjaa ei ollut olemassa, niin haastattelukertomukset osoittivat kuitenkin, että toimitukset olivat kuitenkin sitoutuneet niin sanottuun liiton linjaan. Sitä ei painotettu päivittäisessä toiminnassa, mutta asiaa pidettiin itsestään selvänä. Lehti on liiton ja sen jäsenten äänenkannattaja. Lehtikonseptit oli rakennettu lukijalähtöisesti niin, että sisällöt tuottavat arvoa lukijoille eli ammattijärjestöjen jäsenille.

”Meillä ei ole ollut paperilla määriteltyä toimituspoliittista linjaa ainakaan viimeiseen 15 vuoteen. Lehti on määritetty liiton ja sen jäsenten äänenkannattajaksi. Ja se on varmasti se toimituspoliittinen linja mitä me noudatetaan, eli olla liiton jäsenten äänenkannattaja”. (H4)

”Meillä toimituskonsepti aika lailla meillä pohjautuu siihen, että meidän korkein päättävä elin eli liittokokous määrittelee vuosittain meidän liiton strategian ja toiminnan painopisteet. Toiminnan painopisteet määritellään vuosittain, niin toimituspoliittinen tai semmoinen perusta sille lähtee oikeastaan siitä, että me vahvasti seurataan liiton strategiaa ja siitä sitten on rakennettu tavallaan lehden toimituspolitiikka tai sen koko rakenne (lehtikonsepti) strategian ja vuosittaisten toimintasuunnitelmien ympärille.” (H5)

”Jäsenkenttä on valtavan laaja. Ja sen takia tässä toimituspoliittisessa linjassa on, että tämä lehti on monipuolinen ja sitten on yksi ihan hyvin tärkeä asia, että lehteä toimitetaan journalistisin periaattein ja journalistista ammattietiikkaa noudattaen.”(H6)

Vain yhdessä lehdessä toimituspoliittinen linja oli kytketty ammattijärjestön viestintästrategiaan. Tässä tapauksessa voidaan tulkita niin, että ammattijärjestön viestintätoiminnot nähdään kokonaisuutena, jossa korostuvat järjestön yhteisöviestinnälliset tavoitteet. Se herätti heti kysymyksen objektiivisuuden toteutumisesta toimitustyössä.

”Se on tavallaan osa viestintästrategiaa ja mitä me siellä nostetaan esille eli mitä me olemme kokonaisuudessaan viestinnälle linjattu, niin se tietyllä tavalla näkyy sitten myös lehdessä.” (H1)

Haastatteluaineiston perusteella lehtien toimituspoliittiset linjat ja niiden määrittäminen olivat pääosin hyvin vapaamuotoisia prosesseja. Ne syntyvät päätoimittajien johdolla samalla kun lehtikonseptia rakennetaan toimituksissa. Kustantajan eli ammattijärjestön rooli ei ollut ohjaava ja järjestöjen luottamusjohto luottivat päätoimittajien ja toimittajien osaamiseen. Se antoi vapautta toimitustyön tekemiseen, eikä kustantaja käyttänyt määräysvaltaa lehdessä.

Lehtien toimituspoliittiset linjat ja lehtikonseptit suunniteltiin lehtien toimituksissa päätoimittajien johdolla. Kustantajan eli ammattijärjestön rooli ei ollut haastateltavien ohjaava ja järjestöjen luottamusjohto luottivat päätoimittajien ja toimittajien osaamiseen ja antoivat

vapautta toimitustyön tekemiseen. Luottamusjohdolla ei ollut myöskään journalistista koulutusta, eikä erityistä tahtoa puuttua tähän toimintaan. Luottamus toimitusten asiantuntemukseen on luja.

Vain kahdessa tapauksessa ammattijärjestön hallinnot tai niiden asettamat elimet osallistuivat jollain tavalla lehtikonseptityöhön. Haastatteluaineiston mukaan silloinkin hyvin kevyellä otteella. Näissä tapauksissa lehtikonseptit esiteltiin liittojen hallituksille, jotka hyväksyivät ne ainakin muodollisesti sääntöjensä mukaan. Hallinnot eivät siis osallistuneet lehtien päivittäiseen toimitustyöhön eli operatiiviseen toimintaan.

”Siihen osallistuu toimitusneuvosto, joka ohjaa lehden toimintaa ja määrittelee sen virallisella tasolla. Mutta toisaalta meillä ei ole kirjattua toimituspoliittista linjausta, vaan juuri laadittu lehtikonsepti” (H7)

”Toimituspoliittisen linjan on määritellyt lehden toimitus ja viestintäyksikkö. Sen jälkeen se on hyväksytty liiton hallituksessa.” (H6)

Lehtikonseptien osalta laatimisvastuu oli päätoimittajilla ja toimituksilla, jotka voivat tehdä linjausta tai muuttaa linjauksi jopa numerokohtaisesti. Konseptityötä kuvailtiin haastatteluissa hyvin joustavaksi ja se oli annettu ammattilaisten tehtäväksi.

”Tällä hetkellä oikeastaan se linjaus tulee numeroittain. Se tulee sillä tavalla, että me toimituksessa kokoonnutaan jokaisen lehden mentyä painoon ja sitten mietitään vähän sitä sen tulevan lehden sisältöä.” (H2)

”Kyllä me tehdään siellä lehden toimituksessa. Meille ei varsinaisesti johdolta tule minkään näköistä ohjausta. Toki kun kyse on ammattijärjestön lehdestä, niin tietyllä tavalla se ohjaa niitä aihevalintoja ja sitä, että miten lehden linja se määritellään.” (H3)

”Sen toimituspoliittisen linjan määrittää päätoimittaja. Lehteä me kuitenkin tehdään sen verran pienillä resursseilla, että meillähän samat henkilöt tekevät sekä liiton viestintää että sitten lehteä. Meillä lehden päätoimittaja vastaa lehden sisällöstä ja määrittelee käytännössä täysin sen lehden linjan.”(H4)

Yhden tutkittavan lehden päätoimittaja toimi toimituspoliittisen linjauksen näkökulmasta kaksoisroolissa, kun päätoimittaja toimi myös ammattijärjestön puheenjohtajana. Hän kuitenkin toimi käytännössä ainoastaan lehden pääkirjoitustoimittajana, mutta ei muuten osallistunut lehden operatiiviseen toimintaan. Ratkaisu on nykypäivänä poikkeuksellinen ammattijärjestölehdissä.

Ammattijärjestölehtien ollessa kyseessä oletettiin, että järjestön johto tai hallinto ovat aktiivisesti mukana valvomassa liittoa julkisuudessa esittelevän lehden toimituspoliittisen linjan suunnitteluun. Nämä ennako-odotukset, jotka olivat myös tutkimuksen ongelmanasettelun taustalla, todistettiin vääriksi haastatteluaineiston analyysin perusteella.

Lehtikonseptit ohjasivat lehden suunnitteluprosesseja, jotka noudattivat pääsääntöisesti Töyryn (2005) esittämiä kolmea tasoa. Tuotantoon liittyvän toiminallisen, lehden sisällöllisen ja lehden tavoitteiden sekä arvojen tason. (Töyry 2005, 59-101.)

Kommenteissa ja pohdinnoissa nousi esiin myös toiveita, että lehtikonseptien ydinsisältöä voisi terävöittää. Vastaukset olivat luokiteltavissa kahteen ryhmään ohjausratkaisuissa lehden suunnitteluprosesseissa lehtikonseptin näkökulmasta. Ensimmäisessä tyypissä lehtikonsepteja vietiin kuitenkin koko ajan toimitustyön taustalla, vaikka niistä ei pidetty yllä jatkuvaa keskustelua.

”Vaikka liiton strategia siellä on pohjalla, niin tietenkin ne kytketään ajankohtaisuuteen ja meneillään oleviin, näitten ihmisten työpaikoilla oleviin esimerkiksi kehittämishankkeisiin tai semmoisiin asioihin mitä me edunvalvonnassa viedään eteenpäin, tai edistetään.” (H5)

”Tämä on se suuri ydinkysymys, minkä halusin siinä lehtikonseptin määrittelyssä terävöittää. Voihan tavoitteita olla monia muitakin, vaikka yhteiskunnallinen vaikuttavuus tai näkyvyys, mutta meillä se on hyvin keskeisesti jäsenten tavoittelemisen.” (H7)

Toisessa tyyppiratkaisussa toimitukset eivät kaivanneet lainkaan tämän tyyppistä ohjausta, vaan tekivät toimitustyötä joustavasti ja ajankohtaista tilannetta seuraten, Jäsenet eli lukijat olivat keskeisessä roolissa sisältöjen arvojen luomisen näkökulmasta.

”Me halutaan tehdä semmoista lehteä, joka olisi jäsenille mahdollisimman hyödyllinen, odotettu ja toivottu. Se on lehden niin sanottu punainen lanka. Lehti keskittyy aika pitkälti työelämän kysymyksiin, työntekijöiden oikeuksien asemaan. Hyvin tiukasti meillä keskitytään työelämäkysymyksiin. Niihin nivoutuu myös sitten yhteiskunnallisia kysymyksiä, jotka vaikuttavat tavallaan työntekijän asemaan. Meillä on fokus hyvin tiukasti siinä työntekijän asemassa ja oikeuksissa.” (H4)

Aihealueen haastatteluaineiston luokittelu ja tyypittely osoittaa, että ammattijärjestöissä oman lehden ohjaaminen tapahtuu luottamalla journalisteihin. Toimintaa voi lehtikonseptin näkökulmasta luonnehtia ennakkokäsitysten vastaisesti hyvin autonomiseksi ja joustavaksi.

5.2.2 Lukijapalautteen vaikutus lehden toimintaan

Palautteen kerääminen on lehtikonseptin ja erityisesti lukijakokemuksen kehittämisen kannalta tärkeää (Töyry 2009, 136). Tutkittavana olleissa lehdissä palautetta kerättiin vähemmän systemaattisesti. Lukijoilta kerättävä laajempi palaute tapahtuu pääsääntöisesti lukijatutkimusten avulla, joita toteutettiin vaihtelevalla syklillä. Lukijakysely voitiin myös toteuttaa osana ammattijärjestön jäsenkyselyä, jolla kerätään pääasiassa muuta palautetta ammattijärjestön toiminnasta.

Osalla lehdistä oli palautejärjestelmä ainakin toimituksen sisäistä kehittämistä varten. Palautetta pidettiin lehdissä yleisesti tärkeänä, mutta vain yhdessä tutkimukseen osallistuneessa lehdessä kehitettiin parhaillaan palautejärjestelmää.

”Meillä on lehden oma sellainen sisäinen palautejärjestelmä, että meillä jokainen lehti käydään läpi yhdessä toimituskokouksessa ja siellä jokainen vuorollaan kertoo, että mitkä ovat olleet lehden onnistumisia ja mitkä ovat kehityskohteita. Se on ollut minusta aika hedelmällinen tapa käydä läpi. Ja varsinkin, kun toimitus on sellainen, että siellä kaikki myös puhuu ja sanoo mielipiteensä, että sitä kautta on saanut lehteä kehitettyä.” (H6)

”Ja nyt on sitten tarkoitus ottaa myös ulkopuolisia ihmisiä antamaan palautetta. Ja sitten kerätään palautetta myös ihan liiton sisältä. Sellaista ei ole oikeastaan paljon lehdessä käytetty aiemmin, mutta liiton toimijat toivovat, että palautetta kerätään. Tätä palautesysteemiä laajennetaan vielä tämän vuoden aikana.”(H6)

Tutkimukseen osallistuneilla lehdillä ei ole systemaattista palautejärjestelmää tai säännöllistä palautteen keräämistä. Yhteyttä kenttään pyrittiin kuitenkin pitämään muilla keinoin.

”Mitään säännöllistä palautejärjestelmää meillä ei ole. Tietysti viestintäverkostolta kuulostellaan mielipiteitä. He ovat aika lailla aktiivisia ja meillä on WhatsApp-ryhmä, jossa myös viestiä lähetellään ahkerasti. Toki hallituskin saattaa jotakin kommentoida. Jäsenistöltä jos tulee, niin se sitten tulee sähköpostitse, mutta se on hyvin harvinaista, että sieltä tulee ylipäättään mitään.” (H3)

”No meillä ei oikeastaan semmoista varsinaista palautejärjestelmää ole. Eli meillä on verkkosivuilla tämmöinen lomake, mitä kautta voi lähettää lehteen palautetta. Ja sitten meillä on tietysti kerrottu tai kun pyydetään lehdessä tai sitten kun tehdään esimerkiksi somepostauksia lehden jutuista tai lehden ilmestymisestä kuukausittain liiton somekanaviin, niin siinä yhteydessä usein sitten pyydetään sekä juttuideoita tai juttuvinkkejä että sitä palautetta jäseniltä.” (H4)

Lukijakyselyt koettiin kyllä tärkeiksi, mutta niitä toteutetaan hyvin epäsäännöllisesti tai esimerkiksi lehtikonseptin uudistamiseen liittyen. Yhdessä tutkimukseen osallistuneessa lehdessä viimeisin lukijatutkimus oli tähdännyt tietojen keräämiseen lehtikonseptin kehittämistä varten.

”Me kysytään jäsenkyselyssä, aina kun me lähetetään sellainen yleinen, missä muutenkin kysytään kaikenlaista, niin siellä kysytään aina tyytyväisyyttä lehteen.” (H1)

”Lukijatutkimuskysely on suunnitteilla ja tuloillaan. Minusta tuntuu, että niitä ei ole hirveästi kerätty aiemmin. Toki meillä on jokaisessa sähköisessä kanavassa mahdollisuus antaa palautetta ja siihen kannustetaan.” (H5)

”Meillä on palautejärjestelmä lähinnä nojautunut muutaman vuoden välein tehtyihin lukijatutkimuksiin. Ja sitten viitataan edellä mainitsemaani toimitusneuvoston, lukijaraatimaisen koostumuksen muodostamiseen.” (H6)

”Viimeinen lukijatutkimus on tehty puoltoista vuotta sitten, osana isoa konseptiuudistusta. Eli se pohjautu hyvin vahvasti siihen lukijatutkimukseen.”(H7)

5.2.3 Toimitusneuvoston rooli

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastaamiseksi selvitettiin myös toimitusneuvostojen tai muiden vastaavien toimielimien olemassaoloa ja niiden tehtäviä. Haastatteluaineiston

perusteella toimitustyötä vahvasti ohjaavat toimitusneuvostot olivat käytännössä poistuneet lehdistä. Jäljellä olevat kokoonpanot eivät osallistuneet toimitustyöhön ja ne eivät olleet vahvasti ohjaavia elimiä, vaan enemmänkin kentältä viestiä tuovia ja ideoivia kokoonpanoja.

”Aikaisemmin on ollut toimitusneuvosto, mutta silloin on jonkun verran jopa käyty lehtikohtaisesti erilaisia suunnitelmia. Mutta toimitusneuvosto meillä muuttui viestintäneuvostoksi. Sillä oli tässä välissä lyhyen aikaa joku eri nimi, mutta nykyään se on viestintäverkosto. Aikaisemmin kun oli toimitusneuvosto, niin tehtiin pöytäkirjat ja muut, mutta silloinkaan tämä toimitusneuvosto ei varsinaisesti ohjannut sitä lehden tekemistä. Me ammennettiin silloinkin näitä ideoita lehteen, niin kuin tämä viestintäverkosto ehdottaa.” (H3)

Jos toimitusneuvostoja tai vastaavia vielä lehdissä oli, niin ne olivat tyypillisesti keskustelevia ideapaneelleja ja niillä oli lehden tekoa tukeva rooli. Nimikkeet olivat esimerkiksi mediaryhmä, viestintäverkosto ja tiedotusjaosto.

”On, mutta sieltä ei hirveästi ainakaan ohjausta tule. Totta kai toiveita tulee, kuten, että minusta ”olisi kiva, että tässä olisi tämmöinen juttuidea”. Ne ohjaukset ovat ehkä enemmän semmoisia omia mielipiteitä. Se työnjako on oikeastaan tehty aika selväksi jo ihan hallituksessa ja yhdistyksissä, että tietyllä tavalla se päätäntävalta viime kädessä on kuitenkin päätoimittajalla.” (H1)

Yhden haastateltavan kommentoissa tuli kuitenkin esille äänenpainoja, joissa toimitusneuvostoa haluttiin kehittää ja sitouttaa sitä enemmän lehden ja liiton väliseksi tiedonvaihtoelimeksi. Tällä uskottiin olevan myös hyötyä sisällöntuotannon suunnitteluun ja jäsenten palveluun.

”Meillä on sellainen tilanne, että meillä on ollut lehdessä toimitusneuvosto, mutta nyt toimitusneuvosto ei ole aktiivisesti käytännössä kokoontunut. Se on tavallaan lehden johtoryhmä, ja viestinnän tiimi ja tietenkin minä viestintäjohtajana siinä. Meillä on sellainen kehitysvaihe, että olemme juuri mietineet, että toimitusneuvosto pitäisi tavallaan uudistaa ja saada uudet siihen kujeet.” (H5)

Vapaudesta, vaikka se tuo mukanaan myös vastuuta, osattiin lehdissä nauttia. Vastaukset jakoivat lehdet kolmeen eri tyyppiin toimitusneuvostokysymyksessä. Ensimmäisessä tyypissä ei ole toimitusneuvostoa lainkaan ja toisessa tyypissä on toimitusneuvosto, mutta ei toimi toimituksen näkökulmasta erityisen ohjaavana ja kolmannessa ei ole toimitusneuvostoa.

5.2.4 Ammattijärjestön johdon rooli

Ammattijärjestön eli kustantajan luottamusjohto osallistui tutkituissa lehdissä toimitustyön ohjaamiseen vaihtelevasti tai ei olleenkaan. Kommentoissa tämän arveltiin johtuvan journalistisen osaamisen puutteesta tai siitä, että liiton toimihenkilöillä on omat vaativat tehtävät ammattijärjestön ydintehtävissä eli edunvalvonnassa. Joissakin lehdissä se näkyi enemmänkin kannustuksena lehtien toimituksille. Joissakin lehdissä johdon osallistumiselle nähtiin myös tarvetta tiiviimmän tiedonvaihdon ja vuorovaikutuksen näkökulmasta.

”Kyllä tavallaan osallistuvat, eli he tuovat sen tavallaan yhdistysten äänen siihen toimitustyöhön.” (H1)

”Liiton hallitukselle ei mitenkään erityisesti raportoida lehden toimintaa. Kun konseptikäsi kirjja uudistettiin, niin se käsiteltiin hallituksessa. Suuria intohimoja se ei tosin hallituksessa herättänyt. Mutta sitten tämä niin sanottu luottamusjohdon osallistuminen toimitustyön ohjaamiseen tietenkin tapahtuu toimitusneuvoston puheenjohtajan kautta. Halusin ehdottomasti lehdelle tällaisen konseptin, koska sellaista ei ollut. Lehden rooli ja toiminta oli vähän niin kun hiljaisen tiedon varassa, eikä siinäkään ilmeisesti ainakaan minun tietääkseni mitään ongelmia ollut. Mutta kun tulin toisesta lehdestä missä konsepti oli, niin minun mielestäni se hyvin määrittelee toimitustyötä tekeville ja sitä johtaville, että mitä tämä liitto tältä lehdeltä odottaa.” (H7)

Toimituksissa koettiin hyvänä toimintatapana, että liiton johdolla ei ole erityistä ohjaavaa roolia. Se oli myös tutkittavana olleissa lehdissä pääkäytäntö. Ohjausta lehtien tekoon ei erityisesti kaivattu, eikä johdolle nähty roolia lehden toimittamisen näkökulmasta. Yhteydenpito tapahtuu lähinnä juttuvinkkitasolla. Keskustelu on kuitenkin jatkuvaa ja sitä käydään päätoimittaja ja johdon välillä.

”Ei varsinaisesti mitään muuta roolia, kuin että he kannustavat ja tuovat toimitukselle ideoita kiinnostavista aiheista, mutta minkään näköistä johtavaa roolia ei heillä ole. No siis, se on kyllä se, miksi tätä niin mielellään tekee ja se on tietynlainen vapaus minkä saa ja siihen, että omaan ammattitaitoon luotetaan.” (H3)

”Täytyy sanoa, että ei oikeastaan millään tavalla, eli päätoimittajalla on meillä täysin vapaat kädet lehden suhteen. Ei tule hirveästi toiveita ja määräyksiä ei lainkaan. Eli aika tavallaan vapaasti saa lehteä tehdä. Olen liiton johtoryhmän jäsen ja johtoryhmän jäsenen tehtävän kautta mulla on tietysti hyvä käsitys siitä, että mitkä ovat liitossa ajankohtaisia asioita, mitkä ovat liiton näkökulmat ajankohtaisiin asioihin.” (H4)

”No ei meillä kyllä osallistu. Voin sanoa, että luottamushenkilöiltä voi tosiaan jotain juttuvinkkejä tulla, mutta kyllähän me viime kädessä toimituksen päässä kuitenkin ne katsotaan ja arvioidaan. Ohjausta ei johdolta tule millään lailla.” (H5)

”Ei, käytännön työhön liiton johto ei puutu. Toki meille voidaan ehdottaa juttuaiheita ja me voidaan keskustella niistä ja sellaista tapahtuukin, mutta minä en pidä sitä sellaisena ohjauksena, vaan tavallaan sellaisena mitä muissakin lehdissä on että, sitten tehdään suunnitelmia siitä, että mitä juttuja voitaisiin tehdä ja keskustellaan niistä.” (H6)

Vastaukset jakoivat lehdet kahteen eri tyyppiin luottamusjohdon suorittaman ohjaamisen suhteen. Ensimmäisessä tyypissä luottamusjohto viestittää ammattijärjestön yleisestä tilanteesta ja toisessa tyypissä luottamusjohto ei osallistu lehden toimitustyön ohjaamiseen. Kumpikin toimintatapamalli antaa kuitenkin vapaat kädet toimituksille suunnitella ja toimittaa lehteä. Lehtien sitoutuminen liiton linjaan syntyi toimituksissa tehtyjen lehtikonseptien ja jäsenten palvelemisen kautta.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen osalta haastatteluaineiston analyysi antoi vastauksena yleisvaikutelman, jossa ammattijärjestön johto ei ollut aktiivinen toimija toimituspoliittisen linjan tai lehtikonseptin määrittelyssä. Toimituksilla oli suuri toiminnanvapaus lehden sisältöjen osalta. Toimitukset kuitenkin seurasivat tarkasti ammattijärjestön ja sen jäsenten tarpeita sisältöjen osalta.

Ammattijärjestöjen asettamien toimitusneuvostojen tai vastaavien elinten rooli ei ollut ohjaava. Ohjaamisella tarkoitetaan sellaista toimintaa, jossa toimitusneuvosto osallistuu lehtien operatiiviseen toimintaan siten, että ne puuttuvat päätoimittajan toimituksellisiin valintoihin ja päätöksiin sekä autonomiaan lehden toimitustyön johtamisessa tai puuttuvat yksittäisen toimittajan journalististen kirjoitusten sisältöihin niitä rajoittaen tai sensuroiden. Toimitusneuvostoilla ei ole esimiestoimintaan verrattavaa työnjohdollista roolia lehdissä. Rooli oli paremmin kuvattavissa tiedonvälittäjänä ja niin sanotut kentän äänenideoijana. Toimitusneuvostot eivät muodostaneet vakituista avustajakuntaa lehdissä.

Lehtien palautejärjestelmät eivät olleet erityisen järjestelmällisiä lehden toimituspoliittisen linjan, lehtikonseptin ja lehden kehittämisen näkökulmasta. Lehdille oli mahdollista antaa sähköpostilla ja osa lehdistä toteutti epäsäännöllisin väliajoin lukijakyselyjä. Lukijapalautetta käytettiin vähäisesti lehtien toimituspoliittisten linjauksien laatimisessa ja lehden kehittämistoiminnassa.

5.3 Teemahaastattelujen analyysi tutkimuskysymykseen 2

Teemahaastattelujen tehtävänä oli tuottaa tutkimusaineistoa myös toiseen tutkimuskysymykseen, jolla selvitettiin toimittajien journalistisen työn ohjausta sekä autonomian ja objektiivisuuden toteutumista toimitustyössä. Teemahaastattelun kysymyksenasettelulla annettiin haastateltaville vapautta kertoa kokemuksistaan ja näkemyksistään sekä haettiin vastausta tutkimuksen tutkimuskysymyksiin.

Kyselomakkeessa vastauksissa kaikki seitsemän lehteä ilmoittivat noudattavansa Julkisin Sanan Neuvoston Journalistin ohjeita toimitustyössä. Haastattelut tukivat tätä ilmoitusta ja totesivat, että niihin on sitouduttu, mutta ohjeita joudutaan harvoin pohtimaan päivittäisessä toimitustyössä.

5.3.1 Toimitustyön johtaminen

Päivittäisen toimitustyön johtamisessa korostui päätoimittajan vastuu ja johtamisote. Toimitukset olivat pieniä kooltaan ja johtamistoiminta ei haastatteluaineiston perusteella vaatinut erityisen vaativia johtamissuorituksia. Suunnittelu ja tehtävänannot toteutuivat vuorovaikutuksessa toimitusten sisällä.

Lehtien toimitusten omien toimittajien ja mahdollisten kumppaneiden toimittajien ja freelance-toimittajien johtaminen nivoutui luontevasti lehden työskentelyyn. Lehdissä toteutettiin tiukan vuosisuunnitelman sijaan niin sanottua yllälehden suunnittelua, jossa yksi lehti on painossa tai jakelussa, seuraava suunnitellaan jo tarkemmin ja kahta tai kolmea sitä seuraavaa lehteä konseptitasolla.

”Päätoimittajalla on tämä juridinen vastuu, mutta käytännön työstä. Siitä valinnasta mitä lehteen tulee niin siitä 95 prosenttisesti päättävät toimittajat.” (H3)

”Käytännössä katsoen me kolmestaan toimituksessa pidetään viikoittain palavereja, jossa me sitten aina käsitellään tulevia lehtiä. Eniten sitä seuraavaa tulevaa mutta sitten myös aina kahta kolmea numeroa eteenpäin, semmoisella syklillä.” (H4)

”Mutta aika vähän on semmoista kiinteätä työnohjausta missä säännöllisesti jokaisessa hetkessä olisin päätoimittajana mukana eli semmoista ei kyllä käytännössä ole.” (H4)

”Juttujen ideoinnissa johdetaan kyllä, tietysti, nehan tulee toimituksesta ja koko viestinnän porukalta. Toimittajat hoitavat töitään hyvin itsenäisesti, tietenkin katsotaan aikataulut. Lehtiprosessin aikana, jos jostain syystä joku aihe muuttuu, niin mietitään ja ideoidaan yhdessä. Tietenkin mietitään haastateltaviakin yhdessä ja minä luen kaikki jutut ennen kuin ne julkaistaan. Siinäkin vaiheessa voidaan vielä keskustella, ja ehkä keskustellaan lopullisesta sisällöstä. Toimittaja työskentelee hyvin itsenäisesti ja hoitaa, että painatus ja postitus ja tällaiset käytännön asiat toimivat. Mutta sisällöllinen ja sisällöllinen viilaukset ja tiettyjen vähän isompien juttujen, sen näkökulman pallottelu, sitä tehdään yhdessä.” (H5)

”Meillä on viikoittain toimituskokoukset, joissa me käydään läpi joko sitä ihan seuraavaa lehteä tai sitten vielä myöhemmin tulevia lehtiä vähän viikosta riippuen. Joinain viikkoina meillä on sitten palautepalaveri, jolloin me käydään läpi edellinen ilmestynyt lehti: oliko onnistumisia tai missä on kehittämisen varaa. Mutta siis viikoittain yhdessä toimituksen kanssa käydään läpi, että mitä juttuja on tulossa ja suunnitellaan seuraavia juttuja. Ja lisäksi on erillisiä juttupalavereja, missä meillä suunnitellaan sitten yksittäisiä juttuja vähän vaikka pienemmissä porukoissa.” (H6)

”Minä en halua ehdottomastikaan kuvata lehden toimitusta kahden toimittajan toimituksena, vaan me ostetaan todella laajasti palveluita kumppanilta. Heidän kanssaan meillä on siellä kolme henkilöä, jotka lasken ihan omaan tiimiini kuuluviksi tai työkavereiksi. Siellä on tuottaja, toimitussihteeri ja taittaja. Heidän kanssaan teen päätoimittajana työtä tiiviisti, jos en ihan päivittäistä, niin viikoittaista yhteistyötä. Jokaisen lehden yhteydessä työ käynnistyy suunnittelupalaverilla ihan fyysisesti kokoontuen, ja sen jälkeen yhteydenpito on viikoittaista ja ajoittain päivittäistä yhteistyötä.” (H7)

Kaikilla lehdillä oli jonkinlainen selkeä työprosessi työsuunnittelussa kokouksineen. Teemahaastattelun vastauksista voitiin analysoida ja yhteenvetona todeta, että työskentely ja toimituksen johtaminen oli hyvin joustavaa ja keskustelevaa. Kokeneet toimittajat olivat itseohjautuvia ja osaavia mediatyöläisiä.

5.3.2 Toimittajien työnohjaus

Haastateltavat kuvasivat ohjauksen olevan journalistisesta näkökulmasta vähäistä. Kaikki haastateltavat olivat kokeneita ja itseohjautuvia työssään. Toimitustyön kuvattiin olevan jäsenlähtöistä ja sen vuoksi viestinnän pitää olla totuudenmukaista. Tämän ovat kaikki toimituksissa ymmärtäneet, eikä sen vuoksi tarvitse tehtävien antamisen yhteydessä tehdä mitään erityistä ohjausta.

Mahdollinen juttujen ohjaus tapahtui keskustelemalla eri näkökulmista ja tekninen ohjaus keskittyi enemmänkin normaaleihin rutiineihin, kuten tekstimittoihin ja kuvituskysymyksiin. Toimituksissa vallitsi avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri. Myös toimitustyötä ulkoistaneet toimitukset pitivät yhteistyökumppanin henkilöstöä vertaisinaan työtovereina. Niissä tapauksissa vallitsi hyvä ja luottamuksellinen yhteistyön henki.

Toimituksissa ja toimittajien ohjauksessa korostui ohjauksesta vapaa ja riippumaton journalistinen työ. Tehtäviä annettaessa mahdollistettiin jokaisen toimittajan mahdollisuus itsenäiseen työhön. Ammattijärjestölehtiin aiemmin kohdistetun kritiikin vuoksi (Cantell 2004) oli tutkimuksen suunnitteluvaiheessa muodostunut ennakkokäsitys siitä, että ammattijärjestölehdissä journalistista työtä ohjataan tiukoillakin säännöillä tai jopa sensuurilla. Tässä tapauksessa ohjaus olisi ristiriidassa journalististen periaatteiden kanssa. Lehtikonsepti oli lehdissä rakennettu palvelemaan ensisijaisesti jäseniä, joka koettiin lehtien ensisijainen tehtävä ja olemassaolon perusta.

”Tämä on kuitenkin jäsenistön varoilla toteutettu lehti, niin meillä hyvin vähän ilmoitusmyynnillä tulee mitään kustannusvaikutusta, niin tietysti sen pitää näkyä lehdessä, että siellä on jäsenistöä koskettavia aiheita. Sen takia myös, pois lukien jotkut asiantuntijat tai sitten jotkut johtoasemassa olevat, jotka kommentoivat artikkelissa, niin muuten me pyritään tietysti siihen, että henkilöt, jotka siinä esillä ovat jäseniä.”(H3)

”Silloin kun päätoimittaja haluaa jostain tietystä aiheesta tilata jutun, niin silloinhan ne perusteet ovat yleensä aika hyvin selvillä. Kun teen tilauksen on se sitten minun kollegani (toimittaja) tai jos käytetään freelancer-toimittaja.” (H4)

”Vähän laajemmissa ja painoarvoltaan tärkeimmissä jutuissa on toimittajia jouduttu ohjaamaan. Tavallaan asioita on painotettu jollakin lailla varmaan enemmän siihen jäsenlähtöisyyteen. Meillä halutaan, että lehdessä kuuluisi jäsenen ääni. Meillä on viestinnän eettiset ohjeet tietenkin viestinnässä, ja journalistin ohjeet. Ne on mainittu myös juuri valmistuneessa viestintästrategiassa.” (H5)

”Me noudatetaan toimituspoliittista linjaa. Se toimituspoliittinen linja on niin siellä takaraivossakin meillä, että ehkä, kun toimittajatkin on olleet talossa pitkään, niin he varmaan osaavat arvata sellaiset jutut, jotka sitten ehkä jälkeenpäin tulisivat herättämään keskustelua, vaikka liiton johdossa. Minä luulen, että se vaikuttaa niin, että sellaisia juttuaiheita sitten vältetään tai niitä ei lähdetä sitten tekemään. Näin se varmaan siellä jotenkin taustalla niitä rajoituksia asettaa, mutta ei se minun mielestäni selvästi näy päivittäisessä työssä.” (H6)

”Joo, kyllä ohjataan palavereissa, mutta hyvin paljon teen sitä palaverien ulkopuolella, viitaten päivittäiseen ja viikoittaiseen yhteydenpitoon. Sieltä kysytään, palataan juttujen näkökulmiin, haastateltaviin, muokkauksiin, lisäyksiin, poistoihin ja tämän tyyppisiin asioihin. Se vaihtelee artikkeleittain ja sisällöittäin, mutta sitä tehdään hyvinkin paljon.” (H7)

Toimitustyö koettiin yleisesti journalistisesta näkökulmasta hyvin vapaaksi. Työtä ei käytännössä ohjattu tai rajoitettu lainkaan. Autonomisuuden koettiin toteutuvan hyvin.

5.3.3 Ammattijärjestöjen toimihenkilöt kirjoittajina

Luottamushenkilöt ja liiton muut toimihenkilöt kirjoittivat ammattijärjestölehtiin hyvin vähän. Puheenjohtajatkin kirjoittavat yleensä vain pääkirjoituksia tai pitävät omaa palstaa. Joissakin lehdissä ammatillisen edunvalvonnan toimijat, kuten juristit, sopimustoimitsijat, järjestöpäälliköt ja neuvottelupäälliköt kirjoittavat asiantuntija-artikkeleita. Ammattijärjestön asiantuntijat kirjoittivat kolumnityyppisiä artikkeleita, joiden editoinnista ja kielenhuollosta vastasivat lopulta toimitukset. Substanssiin ei toimituksissa puututtu. Asiantuntijoiden kanssa kuitenkin käytiin neuvotteluja muun muassa juttuaiheista lehtien suunnitteluprosessin aikana.

”Kyllä joo ohjataan, saa ja joutuu vähän ohjaamaan. Joidenkin kanssa enemmän toisten kanssa vähemmän. Ihan jo tekstin editointia teen jonkun verran heiltä tulevia tekstejä ja sitten myös vähän sitä teemoitusta, että mitkä aiheet ovat hyviä. Joskus jo ollut ihan muutamia semmoisia, että olen joutunut sanomaan, että tämä ei nyt kyllä ehkä ole lehteen sopivaa sisältöä tai näin, mutta aina niistä on saatu neuvoteltua.” (H1)

”Sanoisin kyllä et se on todella harvinaista, että he kirjoittajat. Eli meillä lähinnä ne, jotka kirjoittavat, ovat sitten kuitenkin näitä liiton toimitsijoita ja johto kirjottaa pääkirjoituksen vuorokuukausittain. Kun meillä on kuitenkin erilaisia toimitsijoita tai jos on jotain tärkeää, niin sitten he kirjottavat kolumneja niistä oman aihealueensa asioista.” (H2)

”Liiton edunvalvonta tuottaa lehteen asiantuntija-aineistoa vaihtelevasti. Erilaisille nimetyille palstoille kirjoittavat vakituisesti pääluottamusmiehet ja puheenjohtaja. Lisäksi kirjoittavat lakimies, neuvottelupäällikkö sekä järjestöpäällikkö, mutta he kirjoittavat vain harvakseltaan. Liiton asiantuntijoilla ei ole journalistikoulutusta eikä viestintäalan koulutusta.” (H3)

Kirjoittajina he eivät osallistu, muuten kuin kun kolumnityyppisillä kirjoituksilla. Niitä meillä on jokaisessa numerossa. Lehti ilmestyy kuusi kertaa vuodessa ja sen lisäksi tehdään vähäisemmässä määrin sisältöjä pelkästään verkkoon, mutta se on hyvin vähäistä. Eli kun printtivetoisesti mennään, niin jokaisessa lehdessä on luottamusjohtoon kuuluvan henkilön kolumnityyppinen kirjoitus.” (H7)

Joissakin lehdissä oli erilaisia vähemmän säännöllisiä vakiopalstoja luottamushenkilöille ja joissain lehdissä ne eivät kuuluneet lainkaan lehtikonseptiin.

”Mutta käytännössä meillä ei tavallaan ole sellaista konseptia, että luottamushenkilöt tai jäsenet kirjoittaisivat valmiita juttuja ja artikkeleja ja tarjoisi niitä, ja että me julkaistaisiin ne semmoisenaan - semmoista meillä ei ole.” (H4)

”Oikeastaan luottamushenkilöt eivät tartu kynään. Liiton johtaja kirjoittaa pääkirjoituksen. Meillä on blogikanava mihin ulkopuoliset kirjottavat, jonne myös työsuojeluvaltuutettukin on kirjoittanut. Niistä sitten ohjataan ja keskustellaan siitä, että mikä se näkökulma on, ja mitä hän haluaisi tuoda blogissa. esille, ja se tekstistilisointi on lähinnä kielellistä, ja tiivistämistä. Lehteen, jos joku jäsen kirjottaa, niin ehkä jotain voidaan tehdä editointia, esimerkiksi juttujen tiivistämistä.” (H5)

”No, luottamushenkilöt eivät käytännössä kirjoita meille. Toimitus tekee jutut aika tyypillisen journalistisen prosessin mukaan. Me haastatellaan ja hankitaan tietoa ja haastatellaan heitä, ja tehdään juttuja sitä kautta, mutta itse he eivät kirjoita. Puheenjohtajalla on lehdessä oma palstansa, johon hän kirjoittaa itse ja sitten se juttu editoidaan toimituksessa.”(H6)

Viimeksi mainittu sitaatti (H6) kuvasi hyvin tyypillisesti perustilannetta juttujen toimittamisesta ja luottamushenkilöisen osallistumisesta juttujen. Ammattijärjestöjen henkilöstöllä ja sopimustoimitsijoilla ei ollut tutkituissa lehdissä journalistikoulutusta.

5.3.4 Journalistinen autonomia ja objektiivisuus toimitustyössä

Haastattelujen tuloksia analysoitaessa journalististen periaatteiden, kuten autonomisuuden ja objektiivisuuden toteutumisesta toimittajien työskentelyssä voitiin luokitella kaksi tyyppiä.

Ensimmäisessä tyypissä autonomia ja objektiivisuus, molemmat toteutuivat. Tyyppi toteutui haastateltavien kokemuksen mukaan omassa lehdessä journalististen periaatteiden mukaan. Näin koettiin neljässä lehdessä.

”Koen, että journalistiset arvot toteutuvat. He ovat pitkänlinjan ammattilaisia, ammattitoimittajia kaikki ja se on heille tärkeä arvo, ja sen asian vaaliminen on jotenkin kauhean luonteva. Ja sitten kyllä yhteisillä keskusteluilla mitä me käydään niistä jutuista, niin sitä kautta pystytään sitten säilyttämään journalistiset arvot.”(H6)

Toisessa tyypissä autonomia toteutui, mutta objektiivisuus ei toteutunut täysin. Tässä tyypissä koettiin, että journalistinen autonomia itse toimitustyössä toteutui joissain juttutyypeissä, mutta joissain juttutyypeissä objektiivisuuden katsotaan kärsivän ammattijärjestön yhteisöviestinnällisen tehtävän vuoksi.

”Journalistiliiton jäsenenä itse arvostan suuresti journalismia ja vapaata journalismia. Pidän Journalistin ohjeita suurella arvolla. Ja ehkä sen takia onkin rehellistä myöntää itselleen, että se mitä me tehdään niin, ei sinällään täytä kaikkia journalismin kriteerejä. Jos tämä pitää johonkin maastoon määritellä, niin kyllä tämä enemmän sitten on yhteisöviestintää tai jotain sellaista muuta kuin ihan puhdasta journalismia.” (H4)

Yhteisöviestinnän rooli ja toimintatavat koettiin kommentoivissa seikaksi, joka saattaa vaarantaa objektiivisuuden vaatimuksen ammattijärjestölehdien toimittamisessa. Viesti saattaa muuttua ammattijärjestön tarpeista subjektiiviseksi. Tässä kulki se journalististen periaatteiden raja, jossa ammattijärjestölehdissä joudutaan yhteisöviestinnällisistä perusteiden vuoksi joustamaan tai siirtämään rajaa.

Jos toimituksessa ei syvällisemmin päivittäisessä työssä pohdittu journalistisia periaatteita, niin vastaukset menivät tyyppiin 1 mukaisesti:

”Minä näen, että kyllä se aika hyvin toteutuu. Ei laiteta sanoja kenellekään suuhun. Toimittajat ovat tosi hyviä myös siinä, että he juttuja tehdessään nauhoittavat kaikki haastattelut, jotta jutuissa on kyllä ihan autenttiset kommentit. Muuten aina mietitään asioita, ja että mikä se näkökulma on, mutta minusta se (avoimuus ja objektiivisuus) toteutuu meillä hyvin oman arvion mukaan.” (H5)

”Koen, että journalistiset arvot toteutuvat. He ovat pitkänlinjan ammattilaisia, ammattitoimittajia kaikki ja se on heille tärkeä arvo, ja sen asian vaaliminen on jotenkin kauhean luonteva. Ja sitten kyllä yhteisillä

keskusteluilla mitä me käydään niistä jutuista, niin sitä kautta pystytään sitten säilyttämään journalistiset arvot.”(H6)

Ja vastaavasti tyyppin 2 mukaan lehti oli kustantajan eli ammattijärjestön todellisuuden peili ja yhteisviestinnälliset tarpeet nousevat vahvasti esiin. Objektiivisuuteen pyritään ja joissain juttutyypeissä se toteutuu hyvin, mutta rajoja jouduttiin myös joustamaan.

”Me toimituksessa yritetään tehdä lehteä myös niin, että erilaiset mielipiteet on sallittuja ja se tapahtuu journalistisen periaatteitten mukaisesti. Siinä pyritään siihen objektiivisuuteen, mutta nyt täytyy muistaa kuitenkin, et tämä on se jäsenistön lehti ja jäsenistön ääntä me pyritään tuomaan esiin. Se tietysti väkisinikin näyttäätytty tietyllä tavalla lehden sivuilla.” (H3)

”Tietysti journalistin ohjeisiin ja journalistisiin periaatteisiin on sitouduttu. Paitsi muodollisesti, niin ihan sisällöllisestikin. Mutta toki, tietysti kun järjestölehteä tehdään, niin yllätys ei ole, että se näkökulma on liiton. Ja siinä liiton edustajien ja jäsenten intressit. Tietysti objektiivisuus siinä mielessä, ei tietenkään tehdä ihan samalla tavalla, ei olla yksin vastuussa lukijoille, vaan ollaan vastuussa myöskin omalle jäsenkunnalle. Näin minä sen määrittäisin.” (H7)

Erilaisten juttutyyppeiden välillä oli haastattelun perusteella eroja journalistisessa toteutuksessa. Haastateltavien mukaan edunvalvonnan uutiskärjellä kirjoitettaessa ammattijärjestön ja sen jäsenen sanoma ja tavoite oli tärkein. Silloin ei työnantajapuolen sanomat tulleet jutuissa esille. Jos vastaavasti kirjoitettiin kerronnallista esittelyjuttua esimerkiksi liiton jäsenestä, niin juttu oli hyvinkin kaikki journalistiset ihanteet täyttävä ja sillä oli myös uutisarvoa.

”No, kyllä siinä on sellainen ero, että jos me tehdään meidän jostain jäsenestä feature-juttu, niin se prosessi on selvä: toimittaja tekee jutun ja sitten tämä haastateltava usein tietysti haluaa tarkistaa sen jutun. Haastateltava tarkistaa sen ja sitten tehdään hänen tekemiään korjauksia ja keskustellaan niistä ja se juttu on sitten siinä.” (H6)

”Pidän myös sitä kaiken uskottavan ammattijärjestötekemisen, niin journalistisesti ja sisältöjen ja viestinnän kannalta ylipäättäänkin tärkeänä, että myöskin vastakkaisia näkökulmia pystytään tuomaan esiin ja käsittelemään. Kyllähän ihmiset, suomalaiset ja koulutetut lukijat etupäässä, onhan heillä medialukutaitoa. Ja se lyö vaan itseään vastaan, jos me muutetaan maailma toisen näköiseksi kuin mitä se on.” (H7)

Kyselomakkeella ja teemahaastatteluilla kerätty tutkimusaineisto ja aiempi aikakauslehtitutkimus mahdollisti analyysin tekemisen ja vastauksien löytämisen tutkimuksen tutkimuskysymyksiin. Luokittelemalla aineistosta oli tunnistettavissa erilaiset tyyppiratkaisut ammattijärjestölehden toimitusten ohjaamisesta ja toimittajien mahdollisuudesta journalistiseen autonomiaan ja objektiivisuuden noudattamiseen toimittajan työssä. Tyypittely tuotti aineiston, jonka pohjalta voitiin tehdä johtopäätöksiä tutkittaviin ilmiöihin ja samalla tutkimuskysymyksiin vastaten.

Tutkimuskysymyksien analyysiin perustuvista vastauksista voitiin tehdä johtopäätökset ammattijärjestölehtien kustantajaohjauksen tilanteesta ja toimittajien työn journalistisen autonomian ja toimitustyön objektiivisuuden toteutumisesta lehden sisällöissä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimusraportin johdannossa perusteltiin tutkimuksen tarpeellisuus ja kuvattiin tutkijan motiivit. Tutkimuksen kaikissa vaiheissa, suunnittelusta esiteltävään valmiiseen tutkimusraporttiin eli maisterintutkielmaan, on noudatettu tutkimuseettisiä periaatteita. Tutkimusta on tehty osana tutkijayhteisöä avoimesti ja läpinäkyvästi. Erityistä huomiota kohdistettiin kerätyn aineiston käsittelyyn ja tutkimukseen osallistuneiden haastateltavien tieto- ja yksityisyyden suojaan. Heidät pidettiin koko ajan tietoisena tutkimusvaiheen etenemisestä.

Tutkimusongelma rakentui julkisuudessaakin (Cantell 2004) esitettyjen epäilyjen pohjalle, joissa kuvataan ammattijärjestölehtien toimitustyötä ohjattavan kustantajan toimesta eri tavoin tiukasti ja määräävästi, eivätkä päätoimittajan itsemääräämisoikeus ja journalistinen autonomia sekä objektiivisuus toteudu. Tutkimus toteutettiin laadullisella tutkimusotteella ja ongelmanasettelun jälkeen määriteltiin tutkimuskysymykset, jotka olivat seuraavat:

1. Miten tutkittavissa ammattijärjestölehdissä toimituksen journalistista työskentelyä ohjataan toimituspoliittisella linjalla tai erillisellä ammattijärjestön nimeämällä toimielimellä?
2. Miten tutkittavissa ammattijärjestölehdissä ohjataan toimittajien työtä suhteessa journalistisiin periaatteisiin, kuten autonomisuus ja objektiivisuus?

Empiirinen aineisto kerättiin tutkimukseen teemahaastatteluilla harkinnanvaraisella, mutta riittävän kokoisella ja relevantilla otannalla. Aineiston tulosten pohjalta voitiin tehdä sisällönanalyysi ja määritellä erilaiset tyypit, jotka kuvaavat ammattijärjestölehtien ohjausta ja journalististen ihanteiden toteutumista journalistien työssä.

Ensimmäisellä tutkimuskysymyksellä selvitettiin toimitusten journalistisen työskentelyn ohjausta toimituspoliittisella linjalla tai erillisellä ammattijärjestön nimeämällä toimielimellä. Analyysin pohjalta on perusteltua vastata, että tutkimusongelman hypoteesin ja tutkijan ennakkokäsityksen vastaisesti lehtien toimituspoliittiset linjat ja niiden määrittäminen ovat erittäin vapaamuotoisia prosesseja ammattijärjestölehdissä. Lehtikonseptit syntyvät päätoimittajien johdolla yhteistyössä toimittajien kanssa ja lehtiä tehdään ammattijärjestön jäseniä varten.

Kustantajan eli ammattijärjestön rooli lehden toimitustyön ohjaamisessa ei ole tiukasti määräävä tai rajaava. Järjestöjen luottamusjohdot luottavat päätoimittajien ja toimittajien osaamiseen ja antavat vapautta toimitustyön tekemiseen. Toimituspoliittisia linjapapereita ei ollut, vaan lehti vain kahdessa tapauksessa väljästi ammattijärjestön viestintästrategiaan ja viidessä lehdessä ei ollut lainkaan toimituspoliittista linjaa laadittuna kirjallisessa muodossa ja sitovana ohjeena suhteessa puheenjohtajiin, ammattijärjestön hallituksiin tai päättäviin elimiin.

Ammattijärjestön rooliin kuuluvat ammatillisen edunvalvonnan keskeiset asiat, kuten palkka- ja työsuhde-ehtojen edunvalvonta. Edellä mainitut edunvalvonta-asiat muodostavat vain osan lehtien sisällöistä. Lehtien sisältöjä ohjaavat myös jäsenten tarpeet niin edunvalvonta- kuin ammatillisten asioiden tietämyksessä. Lehtikonseptit syntyvät ammattijärjestön ja sen jäsenten tarpeista. Lehtien toiminnalliset periaatteet laaditaan lehtien toimituksissa, yhtä lehteä lukuun ottamatta, päätoimittajan johdolla. Tämä järjestely oli vallitseva kuudessa tutkimukseen osallistuneessa lehdessä.

Ammattijärjestölehtien ja niihin kohdistuneen kritiikin vuoksi tutkijan ennako-odotuksena oli, että järjestön johto on aktiivisesti mukana valvomassa ja ohjaamassa lehden toimituspoliittisen linjan suunnittelua. Toimituspoliittisten linjausten ja lehtikonseptien ohjaavuuden osalta tyyppittely nosti esiin kahdentyyppisiä ratkaisuja. Ensimmäisessä tyyppiratkaisussa liiton viestintästrategiaa toteutettiin koko ajan toimitustyön taustalla, vaikka niistä ei pidetty yllä jatkuvaa keskustelua. Toisessa mallissa toimitukset eivät kokeneet lainkaan tämän tyyppisiä linjauksia tai ohjausta, vaan tekivät toimitustyötä joustavasti ja ajankohtaista tilannetta seuraten. Näissä toimituksissa ratkaisut tehdään itsenäisesti ilman toimituspoliittista linjausta tai lehtikonseptien rajoituksia. Ratkaisut tehdään toiminnallisuuden pohjalta ja lukijakunnan tarpeista sekä ajankohtaisuuden vaatimuksesta. Tällä menettelytavalla toimitettiin kolmessa lehdessä.

Lehden johtamisen ja toimitustyön vapaus oli merkille pantavaa kaikissa haastatteluissa. Se kertoo liittojen johdon ja päätoimittajien sekä toimitusten välisestä luottamuksesta. Lehdillä ei enää ole perinteisiä lehteä johtavia tai ohjaavia toimitusneuvostoja tai vastaavia toimielimiä. Aiemmin toimitusneuvostot muodostuivat ammattijärjestön luottamushenkilöistä ja joissain lehdissä ne muodostivat myös avustajakollegion lehden toimittamiseen. Nykytilanteessa on tunnistettavissa kolme eri tyyppiä, jotka kaikki korostavat toimitusten itsenäisyyttä lehden toimituksellisissa asioissa. Aineistossa ohjaavien elinten mallit olivat jaettavissa kolmeksi

tyypiksi. Ensimmäisessä tyypissä ei ole toimitusneuvostoa. Vain yhdellä lehdellä ei ollut minkäänlaista ohjaava kustantajan asettamaa elintä. Toisessa tyypissä on lehdellä toimitusneuvosto, mutta se ei toimi toimituksen näkökulmasta erityisen ohjaavana. Tähän tyyppiin sijoittui kaksi lehteä. Kolmannessa tyypissä lehdellä on toimitusneuvosto ja niiden rooli näyttäytyi toimitusta tukevana. Toimitusneuvostojen tai vastaavien nimet olivat esimerkiksi mediaryhmä, viestintäverkosto ja tiedotusjaosto. Tutkimusaineistosta oli tunnistettavissa, että yhdessä tutkimuksen osallistuvassa lehdessä kehitetään toimitusneuvostoa lehden työskentelyn tukemiseen. Haastateltaessa tämän perusteeksi nousi lehden kehittämistä nousevat tarpeet ja kentän äänen kuuluminen toimitustyössä.

Ammattijärjestöjen luottamusjohdon osallistuminen voitiin aineiston analyysin perusteella jakaa kahteen tyyppiin. Ensimmäisessä tyypissä luottamusjohto viestii ammattijärjestön yleisestä tilanteesta toimitukselle. Näin toimitaan kahdessa lehdessä. Toisessa tyypissä luottamusjohto ei osallistu lehden toimitustyön ohjaamiseen. Näin toimitaan viidessä lehdessä. Päätoimittajille ja toimituksilla on itsenäinen rooli toimitustyön prosesseissa ja niiden johtamisessa.

Lehtien toimitustyön johtaminen ja myös vastuu on päätoimittajilla. Aineiston kuvausten perusteella oli todettavissa, että kaikilla lehdillä on jonkinlainen työprosessi työn suunnittelussa palavereineen. Vastauksista voi yhteenvetona todeta, että työskentely ja toimituksen johtaminen on hyvin joustavaa ja keskustelevaa.

Kaikissa haastatteluissa yhteisenä piirteenä tutkimusaineistoon välittyi keskustelevan ja joustavan johtamistyylin suosiminen ja se, että toimituksissa vallitsee yhteistyön henki. Kahdella toimituksella on mediatuotantoyhtiö kumppanina. Ne molemmat ovat sitoutuneita lehtikonseptiin lehden juttujen toimittamisessa sekä AD-työskentelyssä visuaalisen ilmeeseen lehden taitossa. Vapaa ja riippumaton toimitus vaikuttaa toimitusten työilmapiiriin ja edesauttaa päätoimittajien ja toimittajien jaksamista.

Kyselomakkeen vastauksissa kaikki seitsemän mediaa ilmoittivat noudattavansa Julkisin Sanan Neuvoston Journalistin ohjeita (2014) toimitustyössä. Haastatteluissa todettiin kaikkien vastaajien kommentoimissa, että niihin on sitouduttu tiukasti, mutta ohjeita joudutaan harvoin pohtimaan päivittäisessä toimitustyössä. Haastateltavat kuvasivat ohjauksen olevan

journalistien kannalta vähäistä. Kaikki päätoimittajat ja toimittajat ovat kokeneita ja journalisteille tyypilliseen tapaan itseohjautuvia mediatyöläisiä.

Toimitustyön tavoitteet ovat lehdissä selvät. Ammattijärjestölehdissä lehteä tehdään totuuden mukaisesti lukijoille eli jäsenille. Toimitustyön kuvattiin olevan jäsenlähtöistä ja sen vuoksi viestinnän pitää olla totuudenmukaista. Tämän ovat kaikki sisäistäneet, eikä sen vuoksi tarvitse enää tehtävien antamisen yhteydessä tehdä mitään erityistä ohjausta.

Mahdollinen toimittajien juttujen ohjaus tapahtuu keskustelemalla eri näkökulmista ja tekninen ohjaus keskittyy enemmänkin normaaleihin rutiineihin, kuten tekstimittoihin ja kuvituskysymyksiin. Toimituksissa vallitsee avoin ja luottamuksellinen ilmapiiri. Myös toimitustyötä ulkoistaneet toimitukset pitävät kumppanin henkilöstöä vertaisinaan työtovereina ja niissä tilanteissa vallitse yhteistyön henki.

”En ollut aiemmin työuralla koskaan edes kuulunut liittoon. Kun tulin ammattijärjestölehden palvelukseen, niin minulla oli vahva ennakkokäsitys, että työtä ohjataan tiukasti. Se ennakkokäsitys osoittautui vääräksi, koska työtä on saanut tehdä hyvinkin vapaasti.” (H2)

Sitaatti (H2) kuvaa hyvin, kuinka mahdolliset ennakkokäsitykset ammattijärjestölehtien toimituksista ovat muuttumassa. Journalistiselle työlle annetaan arvoa ja tekeminen on itsenäistä. Sitaatti vaikutti myös tutkijan työhypoteesin, jossa ajatuksena oli, että ammattijärjestölehdissä journalisteihin kohdistuu vahvaa ohjausta.

Luottamushenkilöitä ja liiton toimihenkilöt kirjoittavat ammattijärjestölehtiin hyvin vähän nykypäivänä. Pääsääntöisesti puheenjohtajakin kirjoittaa enää pääkirjoituksia tai pitää omaa palstaa tai kirjoittaa kolumneja. Joissakin lehdissä ammatillisen edunvalvonnan toimijat, kuten juristit, sopimustoimitsijat, järjestöpäälliköt ja neuvottelupäälliköt. He kirjoittavat kolumnityyppisiä asiantuntija-artikkeleita, joiden editoinnista ja kielenhuollosta vastaavat toimitukset. Seuraava sitaatti kuvaa hyvin tyypillisesti perustilannetta luottamushenkilöisen osallistumisesta juttujen kirjoittamiseen. Ammattijärjestöjen henkilöstöllä ja sopimustoimitsijoilla ei ole tutkituissa lehdissä journalistikoulutusta, eikä heille järjestetä kirjoittajakoulutusta.

Haastattelujen tuloksia analysoitaessa oli löydettävissä tutkittavana olevien kahden journalistisen ihanteen, autonomian ja objektiivisuuden jakavan mielipiteitä erityisesti objektiivisuuden näkökulmasta. Juttuja tehdään journalistisella otteella, mutta jotkut

juttutyypit, kuten edunvalvontajutut ovat hankalia objektiivisuuden näkökulmasta. Aineiston analyysin perusteella voitiin määrittää kaksi tyyppiä näkemyksistä. Neljä haastateltavaa koki, että molemmat toteutuvat. Kolme haastateltavaa koki autonomian toteutuvan, mutta objektiivisuuden ei.

Ammattijärjestölehden toimittajan autonomia toteutuu juttujen toimittamisessa. Juttuja tehdään journalistisella otteella ja periaatteita noudattaen. Ammattijärjestölehden yhteisöviestinnällistä roolia voidaan pitää kuitenkin hankalana journalistisen objektiivisuuden näkökulmasta. Aineiston analyysissä oli havaittavissa, että eri juttutyypeissä toimittajaa ohjataan harvoin, mutta juttutyypien välistä eroa on. Kokemus oli, että pääsääntöisesti kaikki jutut toimitetaan samalla otteella. Varsinkin jäsenistön työtä tai henkilöitä esittelevät jutuissa objektiivisuus toimii hyvin. Palkkaneuvotteluista, yhteistoimintaneuvotteluista tai muista ammattijärjestön jäsenen kannalta tärkeistä edunvalvonnan aiheista uutisoitaessa korostuvat järjestön tavoitteiden näkökulmat. Kun kyseessä on esimerkiksi konfliktitilanne, niin jutuissa uutisointi tehdään ammattijärjestön näkökulmaa painottaen. Vastapuolen näkökulma jää näissä tilanteissa vähemmän perustelluksi. Ammattijärjestölehden toimittaja toimii näissä tilanteissa vahvasti portinvartijan roolissa.

Ammattijärjestölehti on journalistille työpaikkana mielenkiintoinen. Työ pienissä toimituksissa mahdollistaa laaja-alaisen työskentelyn ja erikoistumisen ammattijärjestöjen viestintään ja niiden jäsenille suunnattuun journalismiin. Toimitustyö on yhtä nopeatahtista kuin missä tahansa ja työtä tehdään monissa eri viestintäkanavissa. Ammattijärjestölehden palveluksessa joutuu tämänkin tutkimuksen perusteella pohtimaan, miten paljon on valmis liikuttamaan omia rajojaan journalistina objektiivisuuden vaatimuksen suhteen.

Tutkimustulokset eivät ole yleistettävissä, mutta ne antavat viitteitä ammattijärjestölehtien kustantajaohjauksesta ja lehtien journalistisesta nykytilasta sekä niiden kehityssuunnasta.

7 POHDINTA

7.1 Tutkimuksen arviointia

Tutkimusongelman perusteella tutkittiin ammattijärjestölehtien toimitustyön ohjaamista ja sen vaikutusta toimitustyön autonomisuuteen ja objektiivisuuteen. Ensimmäisellä tutkimuskysymyksellä selvitettiin, miten ja millä tavoin ammattijärjestö ohjaa, määrittää tai mahdollisesti rajoittaa toimitustyötä. Toisella tutkimuskysymyksellä selvitettiin, miten journalismiin kuuluvat autonomian ja objektiivisuuden ihanteet toteutuvat ammattijärjestölehdissä.

Tutkimuksen aineistonkeruun kannalta aiemman ammattijärjestölehtitutkimuksen löytäminen oli vaikeaa. Ne on mainittu sivuhuomautuksena muiden tieteenalojen tutkimuksessa tai toimineet lähdeaineistoina. Esimerkiksi toimituksiin kohdistuvan ohjauksen toimintatapamalleja ei tutkimuskirjallisuudessa tai tieteellisissä artikkeleissa esitelty tai määritelty juuri lainkaan. Toimituspoliittisen linjan aiemman tutkimuksen (Lehto 2006) ja ammattijärjestölehtiä kohtaan esitetyn kritiikin (Cantell 2004) perusteella oli eräänlaiseksi työhypoteesiksi muodostunut käsitys, että ammattijärjestölehdien toimituspoliittisen linjan määrittelee kustantaja eli ammattijärjestö hyvinkin tarkasti, ja että päätoimittajalle ja toimitustyölle jää hyvin vähän liikkumavaraa lehden sisältöjen suhteen.

Edellä mainitun työhypoteesin osalta minun oli oltava tutkijana kriittinen tutkimusta tehtäessä, jotta se ei alkanut ohjaamaan tutkimusta määräävästi. 12 vuoden osa-aikainen työkokemus ammattijärjestölehdien toimituksessa toimittajana ja päätoimittajana oli aika ajoitin haasteellista pitää taka-alalla. Tutkimuksen edetessä ja varsinkin teemahaastattelujen aikana oli asettauduttava ulkopuoliseen tutkijan rooliin, jotta haastateltavien kokemus säilyi merkityksellisenä. Sisällönanalyysiä tehdessä oli luotettava syntyneeseen tietoaaineistoon ja suhtauduttava sisältöihin objektiivisesti.

Lehtikonseptia lehteä ja sen toimitustyötä ohjaavana elementtinä lähestyttiin tässä tutkimuksessa Töyryn (2005) esittelemän mallin kautta. Konseptiin kuuluu lehden oma linja, joka heijastuu lehden tuotannon tapaan. Konsepti sisältää myös sisällön ohjauksen sekä tavoitteet, joita konseptin avulla yritetään saavuttaa. (Töyry 2005, 63). Lehtikonseptia tutkinut Kivistö (2016) keskittyi aikakauslehden kehittämisen kysymyksiin ja esimerkiksi, kuinka

lukijan tarpeet vaikuttavat lehtikonseptiin ja sen muuttamiseen jatkuvassa kehitysprosessissa. Ulkomaisessa tutkimuskirjallisuudessa ei tunneta lehtikonseptin määritelmää, mutta esimerkiksi erilaisissa tietokirjoissa ja -oppaissa (McKay 2018) käsitellään aikakauslehden tekemisen kokonaisuutta ja tekemiseen liittyviä erityispiirteitä käsiteltiin kattavasti toimitustyöstä, kuten lehtiyleisöjen tavoittamista ja sitouttamista, erilaista juttutyypeistä, journalistisista kuvista, lehden taitosta ja teknisestä toteutuksesta.

Ohjausta käsitteenä määriteltiin omassa luvussaan 3.5. Ohjausta lähestyttiin muun muassa McQuailin (2000) mallin mukaan, jossa lähtökohtana on, mitä toimitustyössä vapaus, tasa-arvo, järjestys, diversiteetti ja tiedon oikeellisuus tai laatu merkitsevät. Edellä mainittujen arvojen toteutumisen rajoittaminen on ohjausta, joka on ristiriidassa journalististen ihanteiden saavuttamiseen

Toimitustyön ohjaukseen liittyen tutkimuksen tulokset osoittavat, että ammattijärjestölehdissä päätoimittajilla on itsenäinen vastuu lehden toimittamiseen liittyvissä kysymyksissä ja lehden lehtikonseptin luomisessa. Lehden toimituspoliittisia linjapapereita ei ollut ja lehtikonseptit olivat syntyneet päätoimittajien ja toimitusten toimesta. Lehden toimituksissa oli korkeaa osaamista lehtien kokonaisuuden rakentamiseen.

Tutkimuksessa selvisi, että lehtikonseptin kehittämisessä ei juurikaan käytetty lukijoilta kerättyä palautetta ohjaavasti. Lukijatutkimuksia tehtiin harvoin. Tutkimuksessa mukana olleet lehdet kuitenkin olivat sitoutuneet ammattijärjestöjen periaatteisiin ja linjoihin niin, että lukijat eli jäsenet ovat toimitustyön ja viestinnän kohteena.

Journalismin ja journalismiprofession tutkimuksesta oli saatavissa paljon tutkimusaineistoa. Tämän tutkimuksen pohdintojen ja tutkimuksen pohjana toimi Pietilän (2012) teoksen luonnehdinnat journalismista ja journalistien ammattikunnasta. Journalismin tutkimukseen oli perehdyttävä, jotta tutkittavana olleita autonomian ja objektiivisuuden toteutumista ammattijärjestölehtien voitiin tutkia.

Journalististen rajojen tunnistaminen oli tutkimuksen kannalta tärkeää, kun arvioitiin journalistisen autonomian ja objektiivisuuden toteutumista. Deuze ja Witschge (2017) käyttävät tutkimuksessaan käsitettä rajatyö ”boundary work” kuvaamaan toimittajien työskentelyn prosessia, jossa joudutaan koko ajan miettimään työn syvintä olemusta, kuten esimerkiksi totuutta, autonomiaa ja objektiivisuutta. Journalistisen työn rajojen määrittelyä on tutkittu itse

profession ja sen sisäänrakennettujen eettisten koodistojen ja toimitustyön perinteiden näkökulmista. Lauk ja Harro-Loitin (2017, 1956) mukaan meneillään olevat median murros vaikuttaa merkittävästi toimittajien työympäristöön ja haastaa journalistista autonomiaa. Autonomiaa arvostetaan keskeisenä tekijänä, jolla turvataan journalistisen uskottavuus, ja joka toteutuakseen edellyttää toimittajien itsenäisyyttä ulkoisista paineista ja täydellistä lojaaliutta mediayleisölle.

Reunasen ja Koljosen (2014, 75) mukaan objektiivisuus journalismissa on hankala käsite, koska voidaan ymmärtää tieteessä monin eri tavoin ja näkökulmia on useita eri tieteenaloilla. Esimerkiksi objektiivisuuden osatekijöistä relevanssikriteeri voi määrittää sitä, mitkä ovat olennaisia ja tärkeitä asioita kerrottaviksi yleisölle. Tasapuolisuus-kriteeriä mekanistisesti sovellettaessa siitä muodostuu menetelmä, jossa harkinta sivuutetaan.

Tutkimuksen toinen tutkimuskysymys keskittyi juuri journalistisen autonomian ja objektiivisuuden toteutumiseen ammattijärjestölehdissä. Haastattelujen mukaan toimittajat kokivat työnsä itsenäiseksi itse toimitustyössä, eivätkä kokeneet painostusta ennalta määriteltyihin näkökulmiin sisältöjen tuottamisessa. Autonomian toteutuminen näyttäytyi tulosten valossa toteutuvan hyvin toimittajien työssä. Objektiivisuuden toteutumisen kokemuksessa tunnistettiin ammattijärjestöjen yhteisöviestinnän tarpeet ja niiden aiheuttamat paineet journalismiin kuuluvan objektiivisuuden näkökulmasta. Ristiriita tunnistettiin, mutta objektiivisuuteen pyrittiin kaikessa toimitustyössä mahdollisuuksien mukaan ja rajankäyntitilanteita oli vähän. Waldeströmin, Wiikin ja Andersson (2019) esittämä ajatus ehdollisesta autonomiasta journalismiprofession ja johtajavaltaisuuden välissä ei näyttänyt toteutuvan ammattijärjestölehtien journalistisessa työssä. (Waldeström, Wiik & Andersson 2019, 493-494.)

Laadullinen tutkimusote oli tutkimuksen kannalta oikea valinta. Teemahaastatteluissa voitiin mennä syvälle toimitustyön maailmaan ja saada luotettavaa aineistoa haastateltavilta. Otanta oli riittävä ja aineistolla voitiin selvittää vastaukset molempiin tutkimuskysymyksiin. Tehdyt johtopäätökset kumosivat tutkimuksen työhypoteesina olleen mielikuvan tarkoin ohjatusta ja itsenäisyyttä rajoittavasta lehtityöstä ammattijärjestölehdissä. Tutkimuksen tuloksista ei voi tehdä koko ammattijärjestölehdistöä koskevia laajoja yleistyksiä, mutta tulokset ovat suuntaa antavia. Tutkimuksen tulosten perusteella ammattijärjestölehdet ovat hyvä ja monipuolinen työpaikka journalistille. Tutkimuksen kyselylomakkeilla selvitettiin tutkittavien lehtien

perustietoja, joiden tarkoituksena oli luoda yleiskuva ammattijärjestölehdistä tutkijalle ja tutkimuksen lukijalle.

Tieteellistä tutkimusta ja sen tuloksia esitellessä pitää perustella, että tutkimus on luotettava. Koska tutkittavana olevat ilmiöt laadullisessa tutkimuksessa ovat usein ainutlaatuisia, niin tutkimuksen kuluessa satunnaiset tai epäolennaiset tekijät ovat kyllä tunnistettavista, mikäli tutkimus etenee johdonmukaisesti ja tutkijan arviointiperusteet ovat riittävät. (Varto 2005 169, 194) Tutkimuksen tuloksista tehtyjen johtopäätösten ja tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan koko tutkimusprosessin ajan sen suunnittelusta valmiiseen tutkimusraporttiin asti. Luotettavuuden arviointia pohdittiin kaikissa tutkimuksen eri vaiheissa.

Tutkimuksen luotettavuutta tarkastellaan validiteetilla ja reliabiliteetilla. Tutkimuksen validiteetti on tutkimuksen lukijan kannalta tärkeämpi laadullisessa tutkimuksessa. Validiteetti on hyvä silloin, kun tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset ovat oikeat. Validiteettia tarkasteltaessa keskitytään tutkimuksen pätevyteen ja tutkimuksen tekemisen perusteellisuuteen. Lisäksi arvioidaan tuloksia ja niiden päätelmien oikeellisuutta. Tulosten yleistettävyyttä ja niiden siirrettävyyttä on laadullisessa tutkimuksessa myös tarkasteltava. (Kirk & Miller 1986, 29-30.) Reliabiliteetilla tarkoitetaan aineiston tuloksien analyysin johdonmukaisuutta ja mittaustulosten toistettavuutta tutkimuksen vapautta satunnaisista ja epäolennaisista tekijöistä, kuten aineiston hankinnassa ja rajaamisessa. (Varto 2005, 194.)

Tutkimus on luotettava edellä mainituilla kriteereillä. Tutkimus toteutettiin tutkimussuunnitelman mukaisesti ja aineiston analyysin perusteella molempiin tutkimuskysymykseen saatiin vastaukset. Hankittu aineisto oli oikein rajattu ja haastateltavien otanta kattava. Aineistosta tehty analyysi mahdollisti johtopäätösten teon tutkimuksen kohteena olevista ilmiöistä.

Tutkimuksen toteuttaminen on ollut läpinäkyvää koko tutkimusprosessin ajan. Tutkimusta on esitelty avoimesti maisteriseminaarin eri vaiheissa omalle opiskelijatiedeyhteisölle ja tutkimussuunnitelmia sekä seminaarityötä on opponoitu tieteellisen yhteisön periaatteiden mukaisesti. Avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ulotettiin myös tutkittaville lehdille haastateltavien journalistien kautta. Tutkimusprosessista tiedotettiin ja tutkimuksen sisällöistä ja tietosuojakysymykset huomioon ottaen koko tutkimuksen aineiston keräämisvaiheen ajan.

Tutkimuksessa selvitettiin tutkimuskysymyksillä varsin rajattua tutkimusongelmaa ja aineisto hankittiin aiemman tutkimuksen, kyselomakkeilla ja teemahaastatteluilla. Tutkimuksen kohteena olleita ammattijärjestölehtiä oli seitsemän ja niiden lukijakunta muodostuu 273 000 ammattijärjestöjen jäsenestä. Ammattijärjestölehtiä on Suomessa yhteensä noin 70 ja ammattijärjestöissä on yhteensä 1 760 000 jäsentä. Teemahaastatteluun osallistui seitsemän journalistia tutkittavista ammattijärjestölehdistä. Tällä perusteella tutkimukseen aineisto oli riittävä. Tutkimuksen tuloksia on mahdollista käyttää myös muiden lehtien, kuten esimerkiksi järjestö- tai harrastelehtien tutkimuksessa. Tutkimuksen tulosten ja johtopäätösten perusteella ei kuitenkaan voi tehdä laajempia yleistyksiä, vaan tutkimus antaa suuntaa antavan kuvan ammattijärjestölehtien toimitustyön kustantajaohjauksen nykytilasta ja lehtien toimittajien mahdollisuudesta journalistisen autonomiaan ja objektiivisuuteen toimitustyössä.

Teemahaastatteluissa vapaassa hengessä käyty keskustelu teema-aiheiden ohjaamana tuotti uutta tietoa ja näkemyksiä varsin vähän tutkitusta ammattijärjestölehdistöstä. Kokemuksen tutkimisessa teemahaastattelu on erinomainen työväline, koska kokemus on haastateltavalle aina henkilökohtainen. Tässä tutkimuksessa menetelmä valittiin, koska ammattijärjestölehdet ovat vähän tutkittuja aikakauslehdistöön kuuluvia julkaisuja ja haluttiin saada juuri kokemuksen kuvauksia tutkittavista asioista.

Tutkimusta tehdessä suurimpana ongelmana minulle näyttäytyi tutkittavan aiheen ja aineiston rajaamiseen liittyvät kysymykset. Lähestyin tutkimusongelmaa alussa liian suurella näkökulmalla. Ohjaaja joutui muistuttamaan minua, että kyseessä on opinnäytetyö, jossa tutkitaan rajallista aihetta samalla osoittaen tutkimuksen perusteiden osaamista. Saamani ohjaus auttoi minua rajaamaan tutkimista oikeaan mittakaavaan niin substanssin kuin empiirisen aineiston keräämisessä. Suurin tutkimusta hankaloittava tekijä oli aiemman tutkimuksen vähäinen määrä ja varsinkin kansainvälisen tutkimuksen ollessa olematonta.

7.2 Ammattijärjestölehtien jatkotutkimusaiheet

Tämäkin tutkimus osoitti, että ammattijärjestölehti on erittäin vähän tutkittu aikakauslehtityyppi. Suomessa ja ulkomailla tehtyä ammattijärjestölehtitutkimusta oli vaikeaa löytää tutkimuskirjallisuudesta tai tutkimusartikkeleista. Aiempi aikakauslehtitutkimus ei antanut vastauksia tutkimuskysymyksiin ammattijärjestölehdistön osalta. Lehtigenenä

ammattijärjestölehdet eivät ilmeisesti kiinnosta nuorta tutkijapolvea, joka keskittyy enemmän digitalisaation, sosiaalisen median ja verkkoviestinnän mahdollisuuksien sekä mediatyön tutkimiseen.

Ammattijärjestölehdet ovat edelleen ajan ilmiöitä ja ammattijärjestötoimintaa tarkasti kuvaavia ja pienelle lukijaryhmälle suunnattuja kapean segmentin julkaisuja. Ne ovat olleet suuressa roolissa ammattijärjestöjen yhteenkuuluvaisuuden tunteen rakentamisessa. Niitä on myös käytetty laajasti tutkimusten tietoaaineistona ja lähteinä muiden tieteenalojen tutkimuksessa. Lehtien sisällöissä on syntynyt muun muassa eri professioiden historiallista ajankuvaa, jota on voitu käyttää edelleen tutkimuksissa tietolähteinä. Ammattijärjestölehtien sisällöt muodostavat rikkaan aineiston sosiologian ja yhteiskuntatieteen tutkijoille ammattiyhdistysliikkeen eri vaiheiden tutkimuksessa tulevaisuudessa. Viestinnän ja journalistiikan oppiaineen tutkijoille lehdet tarjoavat mahdollisuuden tutkia niiden journalistista tai yhteisöviestinnällistä sisältöä sekä journalismin ja yhteisöviestinnän teorioiden ja toteuttamisen suhdetta. Mahdollisuudet monitieteelliselle tutkimukselle ovat rajattomat ammattijärjestölehtien toimiessa tietoaaineistona.

Suomessa ilmestyy noin 70 ammattijärjestölehteä ja niitä toimittavat sadat journalistisiin periaatteisiin sitoutuneet toimittajat ja tekevät lehtiä journalistisella työotteella, vaikkakin niiden yhteisöviestinnällinen ote on jatkuvassa kilpailussa journalismin kanssa. Ammattijärjestölehtiä lukee 1,5 miljoonaa työssäkäyvää ammattijärjestön jäsentä. Ne eivät kilpaile taloudellisessa mielessä ja lehtimyynnin volyymeissä muun aikakauslehtikentän kanssa.

Ammattijärjestölehdet sekä niiden tekijät ansaitsevat niitä käsittelevää syvällistä tutkimusta. Tutkimusta tulisi ulottaa siten, että ammattijärjestölehdistöä tutkittaisiin kokonaisuutena syvällisesti tai sen eri osa-alueita rajoitettuina kokonaisuuksina. Tutkimuskohteita olisivat esimerkiksi 1) journalististen sisältöjen tutkiminen ammattijärjestölehdissä sekä 2) journalismin ja yhteisöviestinnän keskinäisten rajanvetojen tai mahdollisten ristiriitojen tutkiminen ammattijärjestölehdessä. Tutkimus on eteenpäin työntävä ja kehittävä voima myös ammattijärjestölehdille, jotka ovat tekemässä parhailaan digitaalista siirtymää printistä verkkoon ja verkon tarjoamiin erilaisiin viestintäkanaviin, kuten esimerkiksi sosiaaliseen mediaan.

LÄHTEET

- Aikausmedia. 2020. Tutkimus ja tilastot. Aikakausmedian kotisivut. Saatavissa:
<https://www.aikakausmedia.fi/tietoa-tutkimuksia>.
- Akava. 2020. Kotisivut. <https://akava.fi>.
- Aldridge, M. & Evetts, J. 2003. Rethinking the concept of professionalism: The case of journalism. *British Journal of Sociology* 54 (4), 547–564. Saatavana:
<https://doi.org/10.1111/j.1468-4446.2003.00547.x>.
- Bakker, P. 2014. Mr. Gates returns: Curation, community management and other new roles for journalists. *Journalism Studies*, 15 (5), 596–606.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1461670X.2014.901783>.
- Berger, A. A. 2011: *Media and Communication Research Methods. An Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Cantell, J. 2004. Ay-lehtiä valvotaan entistä tarkemmin. *Journalisti* 9/2004. Helsinki: Journalistiliitto. 12-14.
- Carlson, M. & Lewis, S. C. 2019. Boundary Work. Teoksessa K. Wahl-Jorgensen, & T. Hanitzsch (toim.) *The Handbook of Journalism studies*. 2. painos. New York: Routledge. 123–135. Saatavana:
<https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315167497-8>.
- Carlson, M. 2015. The Many Boundaries of Journalism. Teoksessa Carlson, Matt ja Lewis, Seth C. (toim.) *Boundarism of Journalism; Profesionalism, Practices and Participation*. New York. Routledge. 1-18.
- Carpentier, N. 2005. Identity, contingency and rigidity. The (counter-)hegemonic constructions of the identity of the media professional. *Journalism*, 6 (2), 199–219.
- Coddington, M. 2015. The wall becomes a curtain: Revisiting journalism’s news–business boundary. Teoksessa M. Carlson & S. C. Lewis (toim.), *Boundaries of journalism: Professionalism, practices, and participation*. New York: Routledge. 67–82.
- Crewe. 2003. *Representing men: Cultural production and producers in the men’s magazine market*. Oxford: Berg.
- Deuze, M. & Witschge, T. 2017. Beyond journalism. Theorizing the transformation of journalism. *Journalism*, 19 (2), 165–181. Saatavana:
<https://doi.org/10.1177/1464884916688550> 894375.

- Deuze, M. 2005. What is journalism? Professional identity and ideology of journalists reconsidered. *Journalism. Theory, Practice & Criticism* 6 (4), 442–464. Saatavana: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1464884905056815>.
- Deuze, M. 2006. Global journalism education: A conceptual approach.
- Drok, N. & Hermans, L. 2016. Is there a future for slow journalism? *Journalism practice* 10 (4), 539– 554. Saatavana: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17512786.2015.1102604>. Eduskunta. 1989. Yhdistyslaki; Laki 26.5.1989/503. Saatavana: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Yhdistyslaki>.
- Eskola, J. & Suoranta, Juha. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Tampere: Vastapaino.
- Eskola, J. & Suoranta, Juha. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 10. painos. Tampere: Vastapaino.
- Gieryn, T. 1999. *Cultural Boundaries of Science; Credibility on the Line*. University of Chicago Press. Chicago.
- Gough-Yates, A. 2003. *Understanding Women's Magazines: Publishing, Markets and Readerships*. Routledge. Lontoo. Saatavissa: <https://books.google.fi/books>.
- Havens, T., Lotz, A. D. & Tonic, Serra. 2009. *Critical Media Industry Studies: A Research Approach*. *Communication, Culture and Critique* 2 (2), 234–253 Saatavana: <https://doi.org/10.1111/j.1753-9137.2009.01037.x>.
- Helle, Merja. 2011. Toimitustyö muutoksessa. Toiminnan teoria ja mediakonseptin käsite tutkimuksen ja kehittämisen kehyksenä. Väitöstutkimus. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Henttonen, A. 1991. TVK:n ja Akavan ammattijärjestölehdet. Teoksessa: Tommila, Päiviö (toim.) Suomen lehdistön historia 9. Aikakauslehdistön historia. Erikoisaikakauslehdet. Jyväskylä: Gummerus Oy. 499 – 518.
- Hermida, A. 2012. Tweets and Truth, Journalism as a discipline of collaborative verification. *Journalism Practise* 6 (5-6). Saatavana: <https://doi.org/10.1080/17512786.2012.667269>.
- Hermida, A. 2015. Nothing but the truth Redrafting the journalistic boundary of verification. Teoksessa Carlson, Matt ja Lewis, Seth C (toim.) *Boundarism of Journalism; Professionalism, Practices and Participation*. New York: Routledge. 37-50.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010: *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Helsinki University Press.

- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita.15. painos. Hämeenlinna: Tammi.
- Holmes, T & Nice, L. 2011. Magazine Journalism. Journalism Studies: Key texts. Lontoo: SAGE Publications Ltd.
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17512786.2015.1036903?j>
- Hujanen, J. 2014. Toimittajien rajankäyntejä ammattilaisista ja amatööreistä journalismin tuotannossa. Media & viestintä 37 (3), 38–55. Saatavana:
<https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/63044>.
- Hujanen, J. 2016. Participation and the Blurring Values of Journalism, Journalism Studies 17 (7), 871-880. Saatavana: DOI: 10.1080/1461670X.2016.1171164.
- Hänninen, H. 2014. Lakimiesuutisten lukijoiden jäljillä – Yhteisön jäsen vai oman arvonsa tunteva lakimies? Tampereen yliopisto. Viestinnän, median ja teatterin yksikkö Maisterintutkielma. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/96738>
- Jenkins, H. 2006. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New International Journal of Communication (1), 44-47. New York: New York University Press. Saatavana:
https://www.academia.edu/34091957/Henry_Jenkins_Convergence_culture_where_old_and_new_media_collide .
- Johnson, S. & Prijatelj, P. 2007. The Magazine from Cover to Cover, 2. painos. New York, NY: Oxford University Press.
- Julkisen Sanan Neuvosto (JSN). 2014. Journalistin ohjeet ja liite. Saatavana:
http://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet.
- Jyväskylän yliopisto. 2020a. Menetelmäpolkuja humanisteille. Saatavana:
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja>.
- Kansallinen mediatutkimus, KMT. 2020. Tutkimukset ja tarkastukset. Saatavana:
<https://mediaauditfinland.fi/tutkimukset-ja-tarkastukset/lukijamaarat>.
- Kariniemi, Olli. 2010. Järjestölehden lukijatutkimus yhteisön kehittämisen välineenä. Elektroninen aineisto. Tampere. Tampere University Press. Saatavana:
<http://tampub.uta.fi/handle/10024/66593>.
- Karlsson, M.. 2010. Rituals of Transparency. Evaluating online news outlets' uses of transparency rituals in the United States, United Kingdom and Sweden. Journalism Studies, 11 (4), 535-545. Saatavana: <https://doi.org/10.1080/14616701003638400>.
- Kirk, J., Miller, M. L. 1986. Reliability and Validity in Qualitative Research. Lontoo: Sage publication Inc. Saatavana:

https://www.academia.edu/10704951/Reliability_and_Validity_in_Qualitative_Research
h.

Kivikuru, U. 1996: Vieraita lehtiä. Aikakauslehti ajan ja paikan risteyksessä. Helsinki: Yliopistopaino.

Kivistö, T. 2016. Kohti aikakauslehden ydintä. Suomalainen aikakauslehti, lukijan tarpeet ja mediamurros. Jyväskylä Studies in Humanities 289. Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/49672>.

Koljonen, K. 2013. Kriisi journalismissa. Kansakunnan katastrofit ja muuttuva professio. Tampere. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9187-0>.

Koljonen, K. 2014. Tyytyväiset uudistajat ja tyytymättömät perinnetietoiset – Vapauden kokemukset toimitusorganisaatioissa. Teoksessa Luostarinen, Heikki & Raittila, Pentti (toim.) Journalistin vapaus. Tampere: Vastapaino, 74–96.

Kuula-Luumi, A. 2018. Turvaa tutkittavan anonymiteetti! Vastuullinen tiede kotisivut. Saatavana: <https://vastuullinentiede.fi/fi/jatkokaytto/turvaa-tutkittavan-anonymiteetti>.

Kuutti, H. 2012. Mediasanasto. Jyväskylä: MediaDoc Oy. Saatavana: <https://issuu.com/harriwickstrand/docs/mediasanasto/6>.

Kuutti, H. 2015. Todenmukainen journalismi. Jyväskylä: Grano.

Lauk, E. & Harro-Loit, H. 2017. Journalistic Autonomy as a Professional Value and Element of Journalism Culture: The European Perspective International Journal of Communication 11, 1956–1974. Saatavana: <http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.jyu.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=7356b488-41cf-48e5-aec5-d10947d284f3%40pdc-v-sessmgr05>.

Le Masurier, M. 2014. What is Slow Journalism? Journalism practice 9 (2), 138–152. Saatavana: DOI: 10.1080/17512786.2014.916471.

Lehtinen, A. 2014. Journalismmin uusi objektiivisuus. Etiikka.fi-sivusto. Blogiteksi. Saatavissa: <https://etiikka.fi/media/journalismin-uusi-objektiivisuus>.

Lehto, K. 2006. Aatteista arkeen: Suomalaisen seitsenpäiväisten sanomalehtien linjapapereiden synty ja muutos 1971–2005. Väitöstutkimus. Jyväskylä Studies in Humanities 48. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Lewis, Seth C. 2012. The tension between professional control and open participation: Journalism and its boundaries. Information, Communication & Society 15 (6), 836–866. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1369118X.2012.674150>.

- Malmelin, N. & Villi, M. 2015a. Mediatyön aika. Teoksessa Malmelin, Nando. & Villi, Mikko (toim.) Mediajohtaminen. Näkökulmia uudistuvaan media-alaan. Helsinki: Gaudeamus. 59-76.
- Malmelin, N. & Villi, M. 2015b: Audience Community as a Strategic Resource in Media Work. *Journalism Practice* 10(5), 589-607. Saatavana: <https://www-tandfonline-com.ezproxy.jyu.fi/doi/pdf/10.1080/17512786.2015.1036903?needAccess=true>.
- McKay, J. 2018. *The Magazines Handbook*. 4. painos. Lontoo: Routledge. Saatavana: <https://DOI:10.4324/9781315110714>.
- McQuail, D. 2000. *McQuail's Mass Communication Theory*, 4th edition. Oxford: Sage Publications. Saatavana: <http://docshare04.docshare.tips/files/28943/289430369.pdf>.
- Merton, R. K., Fiske, M. & Kendall, P. L. 1990. *The Focused Interview. A Manual of problems and procedures*. 2. Painos. New York: The Free Press.
- Mykkänen, P. 1998. *Yhteisölehti: tekijän opas*. Helsinki: Inforviestintä.
- Nieminen, H. & Pantti, M. 2004. *Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen*. Helsinki: Loki-kirjat.
- Nieminen, M. 2010. Koulun ja kodin kasvatuksellinen yhteistyö oppikoululehden kuvaamana 1950-luvulla. *Kasvatus & Aika* 4 (3) 2010, 37-50. Saatavana: https://scholar.google.com/scholar?hl=en&as_sdt=0%2C5&q=ammattij%C3%A4rjest%C3%B6lehti&btnG=.
- Nikunen, K. 2011. *Enemmän vähemmällä. Laman ja teknologisen murroksen vaikutukset suomalaisissa toimituksissa 2009–2010*. Tampereen Yliopisto. Väitöstutkimus. Tampere: Kopio Niini. Saatavana: https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/65750/enemman_vahemmalla_2011.pdf?sequence=1.
- Pietilä, K. 2012. *Journalismi ammattina: Journalistiprofession teoria*. Helsinki: Gaudeamus.
- Pöytäri, R. Väliaverronen, J. & Ahva, L. (2014). *Mistä on suomalainen toimittaja tehty? Worlds of Journalism -surveyn tuloksia Suomesta*. Tutkimusraportti. Tampereen yliopisto, Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus COMET, Viestinnän, median ja teatterin yksikkö. Tampere.
- Pöytäri, R. Väliaverronen, J. & Ahva, L. (2016). *Suomalaisen journalistin itseymmärrys muutosten keskellä*. *Media & Viestintä*, 39 (1). <https://doi.org/10.23983/mv.61434>.
- Rantanen, L. 2007. *Mistä on hyvät lehdet tehty? Visuaalisen journalismin keittokirja*. Helsinki: Hill and Knowlton Finland Oy.

- Reuna, R. 1991. Ammattilehdistä SAK:n ja STTK:n ammattiyhdistyslehdistöksi. Teoksessa: Tommila, Päiviö (toim.) Suomen lehdistön historia 9. Aikakauslehdistön historia. Erikoisaikakauslehdet. Jyväskylä: Gummerus Oy. 449 – 498.
- Reunanen, E. & Koljonen, K. 2014. Toimittajan sanansijat. Tampere University Press. Tampere. Saatavana: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/97897/toimittajan_sanansijat_2015.pdf?sequence=1.
- Ruusunen, A. 2002. Media muuttuu, Helsinki: Gaudeamus
- Saari, H. 2013. Toimituksesta tuli tehdas. Media & viestintä 38 (1), 52–57. Journalistikritiikin vuosikirja 2013. Tampere: Tammerprint Oy. Saatavana: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/68074/journalismikritiikin_vuosikirja_2013.pdf
- SAK. 2020. Kotisivut. <https://www.sak.fi>.
- Sauri, T. 2014. Joukkoviestimet 2013 – Finnish Mass Media. Helsinki. Aikakauslehdet. 65–83. Saatavana: http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/yklt_jvie_201300_2013_10433_net.pdf.
- STTK. (2020). Kotisivut: <https://www.sttk.fi>.
- Suomen Sotahistoriallinen Seura ry. 2020. Kansa Taisteli -lehden lehtiarkisto. Saatavana: <http://kansataisteli.sshs.fi>.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Helsinki. Saatavana: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.
- Tutkimustie. 2020. Tutkimustie Oy:n kotisivut. Saatavana: www.tutkimustie.fi
- Töyry, M. 2002. Mikä puuttuu? Aikakauslehtijournalismin opetus ja tutkimus on niukkaa. Tiedotustutkimus 25 (4), 61–66.
- Töyry, M. 2005. Varhaiset naistenlehdet ja naisen elämän ristiriidat. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Töyry, M. 2009. Lukijalähtöisyys aikakauslehtijournalismissa. Julkaisussa Väliverronen, Esa (toim.) Journalismi murroksessa. Helsinki: Gaudeamus. 129–149.

- Töyry, M., Saarenmaa, L. & Särkkä, N. 2011. Monitieteisyyden haaste aikakauslehtitutkimuksessa – kohti konsepti- ja tutkimustietoisuutta. *Media & Viestintä*, 34(3). Saatavana: <https://doi.org/10.23983/mv.62904>.
- Wahl-Jorgensen, K. & Hanitzsch, T. 2008. *The Handbook of Journalism Studies*. *Journalism Studies* 7 (1), 19–34. New York Routledge: Saatavana: <https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9780203877685.ch3>.
- Waldenström, A., Wiik, J. & Andersson, U. 2019. Conditional Autonomy; Journalistic practice in the tension field between professionalism and managerialism. *Journalism Practice*, 13 (4), 493-508. Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.1080/17512786.2018.1485510>.
- Wall, C. 2008. Picturing an Occupational Identity: Images of Teachers in Careers and Trade Union Publications 1940–2000. *History of Education*, 37 (2), 317–340. Lontoo: Routledge. Saatavana: <https://doi.org/10.1080/00467600701878038>.
- Ward, S. J. A. 2020. *Digital Media Ethics*. School of Journalism and Mass Communication. Saatavana: <https://ethics.journalism.wisc.edu/resources/digital-media-ethics>. <https://ethics.journalism.wisc.edu/resources/digital-media-%20ethics>
- Varto, J. 2005. *Laadullisen tutkimuksen metodologia*. Kirjayhtymä. Helsinki. Saatavissa: http://arted.uiah.fi/synnyt/kirjat/varto_laadullisen_tutkimuksen_metodologia.pdf.
- Vehkoo, J. 2011. Yhteinen juttu Guardianin tapaan. Teoksessa S. Kivimäki (toim.) *Journalismikritiikin vuosikirja 2011*. *Media & Viestintä* 1. Journalismin tutkimusyksikkö, Tampere, 48–54.
- Wien, C. 2017. Defining Objectivity within Journalism: An Overview. *Nordicom Review* 26 (2), 3-13. Saatavana: <https://doi.org/10.1515/nor-2017-0255>.
- Wiik, J. 2015. Internal boundaries: The stratification of the journalistic collective. Teoksessa Matt Carlson & Seth C. Lewis (toim.) *Boundaries of Journalism. Professionalism, Practise and Participation*. New York: Routledge. 118-133.
- Väliaverronen, E. 2009. *Journalismi kriisissä?* Väliaverronen, E. (toim.) *Journalismi murroksessa*. Helsinki: Gaudeamus.

LIITTEET

LIITE 1. Tutkimuksen perustietokyselylomake (Sähköpostikysely)

Tutkittavien ammattijärjestölehtien teknisten perustietojen kerääminen.

Vastaaja:

Media:

1. Montako henkeä työskentelee vakituisesti lehden toimituksessa?
2. Toimittavatko juttuja myös liiton luottamushenkilöt ja/tai ostetaanko asiantuntija-artikkeleita ulkopuolisilta freelancer-toimittajilta?
3. Ovatko toimittajat journalisti- ja/tai viestintäkoulutettuja (koulutustausta)?
4. Onko lehdellä toimitusneuvosto tai vastaava, joka toimii lehden ja järjestön välisenä toimielimenä?
5. Onko lehtenne Suomen aikakauslehtien liiton jäsen?
6. Noudatetaanko toimitustyössä JSN:n Journalistin ohjeita?

Lisäksi pyydetään toimittamaan mediakortti: ari.e.pakarinen@student.jyu.fi

LIITE 2. Teemahaastattelun runko

Taustakysymykset

Nimi, ikä, sukupuoli
Ammatti, koulutus, työkokemus ja urapolku
Nykyinen työnantaja ja titteli

Aihealue 1. Ammattijärjestölehden toimituspoliittinen ja lehtikonsepti.

Kysymys 1. Miten lehden toimituspoliittinen linja määritellään?

Kysymys 2. Ketkä ammattijärjestössänne osallistuvat toimituspoliittisen linjan ja/tai lehtikonseptin määrittelyyn?

Kysymys 3. Miten toimituspoliittinen linja tai lehtikonsepti ohjaa lehden suunnitteluprosesseja?

Aihealue 2. Kustantajan ohjaus lehden toimituksen toimitustyössä.

Kysymys 1. Onko lehdellä ohjausta varten toimitusneuvosto tai vastaava toimielin ja mitkä ovat sen tehtävät?

Kysymys 2. Miten ammattijärjestön eli kustantajan luottamusjohto osallistuu lehden toimitustyön ohjaamiseen?

Kysymys 3. Miten lehden toimitustyön vuosisuunnittelu toteutetaan?

Kysymys 4. Miten toimitustyötä johdetaan päivittäisessä toimitustyössä?

Aihealue 3. Toimittajien työn ja sisältöjen journalististen ohjaus

Kysymys 1. Miten toimittajien työtä ohjataan tehtävänantojen yhteydessä?

Kysymys 2. Miten luottamushenkilöiden kirjoittamia juttuja ohjataan?

Kysymys 3. Miten journalistiset periaatteet, kuten autonomisuus ja objektiivisuus toteutuvat toimittajien työskentelyssä? (Joudutaanko näissä joustamaan?)

Kysymys 4. Onko journalististen periaatteiden toteutumisessa juttutyypin välisiä eroja (esim. edunvalvonta vs. imagojutut)?

(Kysymys 5. Millainen palautejärjestelmä, sisäinen ja ulkoinen, lehdessänne on?)

E> ERTO ry:n jäsenlehti

E>-lehti on työelämän erikoislehti, joka tarjoaa aineksia hyvään työelämään antamalla vinkkejä ja iloa arkeen ja työntekoon. Toimihenkilöliitto ERTO ry:n jäsenet saavat lehden ammattiliiton jäsenetunä.

ERTOn jäsenlehti on Aikakauslehtien liiton jäsen. E>-lehti palkittiin vuonna 2018 arvostetussa kansainvälisessä Folio Awards -kilpailussa parhaan lehtiudistuksen kategoriassa. E>-lehti valittiin myös vuoden 2019 ammatti- ja järjestömediaksi Aikakausmedian Edit-kilpailussa.

Haluatko antaa palautetta E>-lehdessä? Onko sinulla juttuvinkkejä? Kenet haluaisit nähdä lehden sivuilla? Haluaisitko esitellä lehdessä työsi tai harrastuksesi? Kirjoita meille osoitteella toimi@erto.fi.

Osoitteenmuutokset tulevat lehteen ERTO:n jäsenrekisteristä. Vapaakappaleiden saajat voivat ilmoittaa yhteystietojen muutoksista osoitteella toimi@erto.fi.

Julkaisija
Toimihenkilöliitto ERTO ry

Päätoimittaja
Kaisa Majava, Toimihenkilöliitto ERTO, kaisa.majava@erto.fi.
Toimituspäällikkö
Matti Lintulahti, Kubo Oy, 050 571 2353, matti.lintulahti@kubo.fi.
Painosmäärä
18 000 kpl
Tilauhinta
E>-lehti sisältyy ERTOn jäsenmaksuun. Muille kuin jäsenille tilauhinta on 20 €/vuosi.

MEDIAKORTTI 2020

YHTEYSTIEDOT

Julkaisija: Suomen Elintarviketuotajien Liitto SEL, Asemamiehenkatu 2, 8 krs 00520 Helsinki, puh. 09 4246 1200, SEL.tiedotaapalvelu@sel.fi, www.sel.fi/eintae

Ilmoitukset: ilmoitukset@sel.fi

Päätoimittaja: Karoliina Oystilä, karoliina.oystila@sel.fi, puh. 040 508 2580

Toimittaja: Kati Oksman, kati.oksman@sel.fi, puh. 040 450 6464

Toimituksen sihteerit: Erja Ekman, erja.ekman@sel.fi, puh. 0400 340 632

ILMOITUKSET

Ilmoitusmyynti: Erja Ekman, erja.ekman@sel.fi, puh. 0400 340 632

Ilmoitusvaraukset: Kuukautta ennen ilmestymispäivää.

Aineistot: ilmoitukset@sel.fi, Aineistot pdf-muodossa.

PAINOS JA ILMESTYISKERRAT

30 000 kpl 10 kertaa vuodessa. Keskiarvomäärä on 32 sivua.

TEKNISET TIEDOT

Lehden koko: 235 mm x 310 mm, leikattu tabloid
Painonmenetelmä: Kuvaoffset-rosatio
Paperi: UPM Fine 70 g
Aineistovaatimukset: pdf
Rasteritiheys: 60 linjaa/cm
Sidonta: Sitittäu
Painopaikka: Botnia Print, Kokkola
Sivunvalmistus: Sivusoppi/Liisa Suonsivu, puh. 044 252 8504, liisa.suonsivu@sivusoppi.fi

ILMOITUSHINNAT JA -KOOT

Ilmoitushinnat 1.1.2020. Laeita, asetukista tai viranomaisten toimenpiteistä aiheutuvat kustannuslisäykset korottavat hintoja vastaavasti määrätysten voimaantuloajasta lukien (koskee myös jo tehtyjä ilmoitusvarauksia). Einta-lehti ei ole arvonlisäverollinen. Ilmoitushinnat ovat ilman arvonlisäveroa.

KOKO	MITAT (MM)	4-VÄRI
1/1 sivu	235 x 310	2 200 €
Takakansi	235 x 310	2 600 €
1/2 sivu vaaka	235 x 155	1 300 €
1/2 sivu pysty	117,5 x 310	1 300 €

+ Ilmoituskohtainen lisäään leikkaukset 10 mm

Lehtien hinnoista ja toistaalennuksista soviataan erikseen.

REKLAMAATIO

Reklamaatio on tehtävä 14 vuorokauden kuluessa lehden ilmestymisestä kirjallisesti. Lehden vastuu rajoittuu enintään ilmoitushintaan.

TILAUSHINNAT

Vuosikerran hinta on 40 euroa. SEL:n jäsenlehti on maksuton jäsenetunä.

AIKATAULU

Lehden numero	Aineistopäivä	Ilmestymispäivä
1	13.1.2020	30.1.2020
2	10.2.2020	27.2.2020
3	9.3.2020	26.3.2020
4	14.4.2020	30.4.2020
5	11.5.2020	28.5.2020
6	8.6.2020	25.6.2020
7	10.8.2020	27.8.2020
8	14.9.2020	30.9.2020
9	12.10.2020	29.10.2020
10	9.11.2020	26.11.2020

Ilmoitusvaraukset voidaan peruuttaa kolme viikkoa ennen julkaisupäivää. Tämän jälkeen tapahtuvista peruuksista veloitetaan 30 % ilmoitushinnasta.

Mediatiedot 2020

Julkaisija
Suomen Lakimiesliitto -
Finlands Juristförbundet ry
Uudenmaankatu 4-6 B, 00120 Helsinki
Puhelin 09 8561 0300
Kotisivut www.lakimiesliitto.fi
Päätoimittaja
Janne Laukkonen
janne.laukkonen@lakimiesliitto.fi
Toimituspäällikkö
Juha Mikonen
juha.mikonen@lakimiesliitto.fi

Ilmoitusmyynti
Otavamedia Oy
Maistraatintie 1, 00015 Otavamedia
Anne Juska
myyntipäällikkö
anne.juska@otavamedia.fi
050 390 3081
Aineiston toimitusosoite:
<https://oimailtoitukset.otavamedia.fi/>

Toimitus ja ulkoasu
Otavamedia Oy
Maistraatintie 1, 00015 Otavamedia
Kotisivut yhtyoille.otavamedia.fi

Painosmäärä
Painosmäärä 15 700

Tekniset tiedot
Lehden koko 215 x 278 mm
Painonmenetelmä offset
Rasteritiheys 60/48 linjaa
Aineistovaatimus PDF
Sidonta ilmasidonta
Painopaikka Grano Oy

Ilmestymis- ja aineistoajat

Nro	Ilmoitusten viimeinen varauspäivä	Valmis aineisto	Ilmestymispäivä
1	22.1	28.1	19.2
2	11.3	18.3	8.4
3	20.5	27.5	17.6
4	26.8	2.9	23.9
5	7.0	14.10	4.11
6	18.11	25.11	16.12

JULKAISUMÄÄRÄYKSET Toimitettava viimeinen varauspäivän mennessä
AINESTOVAATIMUKSET Katso takasivu

Ilmoituskoot ja -hinnat

Koko	Leveys (mm)	Korkeus (mm)	Hinta
4-VÄRI	430 x 278 mm	(-leikkaukset 3 mm)	3 790 €
2/1	215 x 278 mm	(-leikkaukset 3 mm)	2 600 €
1/1	215 x 278 mm	(-leikkaukset 3 mm)	2 600 €
1/2	PYSTY 81 x 228 mm VAAKA 165 x 112 mm		1 900 €
1/4	NEUJO 81 x 112 mm		1 300 €

Määräpalkka-ilmotukset
Takakansi 1/1 s. 2 950 €
2. kans. 1/1 s. 2 750 €
Yhdyskannan 2/1 s. 4 100 €
LITTEHINNAT SOPIMUKSEN MUKAAN
Lehti ei kuulu ALV:n piiriin.

Lakimiesliitto.fi

Suomen Poliisijärjestöjen Liiton jäsenlehti
POLIISSI & OIKEUS 1-4/20

Mediakortti 2020

"P&O tavoittaa poliisin, oikeuden ja hätäkeskusten ammattilaiset.

Poliisi & Oikeus on Suomessa ilmestyvästä poliisilehdistä laajalevikkisin ja suurin. Se ilmestyy neljä kertaa vuodessa, ja noin 17 000 kappaleen painos jaetaan kotiin Suomen Poliisijärjestöjen Liiton jäsenille eli poliisille sekä poliisitoimien, Keskusrikospoliisin, Suojelupoliisin ja oikeushallinnon henkilökunnalle, hätäkeskuksille, virkkoille ja Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoille. Lisäksi lehtiä lukevat sidosryhmät esimerkiksi eduskunnassa ja ministeriöissä.
P&O on ammatti- ja järjestölehti, jossa käsitellään monipuolaisesti turvallisuuteen liittyviä ammattilaisille tärkeitä asioita sekä poliisin, hätäkeskusten virkkoiltojen ja oikeushallinnon osastojen työtä.
Vuonna 2020 lehti juhlistaa 90-vuotista taivalta.

Ilmestymisen 2020

Numero	Ilmoitusvaraus	Aineistot	Ilmestyy
1/2020	3.2.	14.2.	6.3.
2/2020	4.5.	15.5.	5.6.
3/2020	10.8.	21.8.	11.9.
4/2020	2.11.	13.11.	4.12.

Julkaisija Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry (SPJL)
Päätoimittaja Nappu Pelevina
Toimitus Asemamiehenkatu 2, 00520 Helsinki
www.spj.fi, toimitus@spj.fi,
17 500 (4/2019)
Painos 230 x 280 mm
Koko Offset
Painonmenetelmä Offset
Sivunvalmistus Aste-Helsinki Oy, Helsinki

Ilmoituskoot ja -hinnat

Takakansi	230 x 242 mm**	1950 €	
2. ja 3. kans.	230 x 280 mm**	1800 €	
Koko sivu 1/1	230 x 280 mm**	1670 €	
Koko sivu 1/1	marginoinnin	198 x 245 mm**	1500 €
1/2 sivu (pysty)	96,5 x 245 mm	860 €	
1/2 sivu (vaaka)	198 x 120 mm	860 €	
1/4 sivu (pysty)	96,5 x 120 mm	490 €	
1/4 sivu (vaaka)	198 x 57,5 mm	490 €	
1/8 sivu (vaaka)	96,5 x 57,5 mm	290 €	

** leikkaukset 3 mm
Litetet sopimuksen mukaan. Mainostoimistoalennus 15 %
Ilmoitusaineistot
Ilmoitukset Tami Maimos ja Markkoinni Olli-Pekko Duk
p. 050 378 3932, olipekko.duk@gmail.com
Cygneuksenkatu 32 G 53, 13130 Hämeenlinna
Aineiston toimitus www.astehelsinki.fi/ilmotukset

Painovalmis CMYK PDF-tiedosto osoitteen www.astehelsinki.fi/ilmotukset
Lähetetty aineiston mahdollisesta virheellisydestä vastaa ilmoittaja.

PELASTUSALAN Ammattilainen

MEDIAKORTTI 2020

Pelastusalan ammattilainen
on Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL ry:n jäsen- ja idoriyrityksiä. Se on julkaisuun yksi suurimmista pelastusalan lehdistä. Viikkolehtimuksen mukaan lehti on SPAL:n idoriyrityksille tärkein kanava saada tietoa liiton esteellistä toimintaa pelastusalan asioista. Pelastusalan ammattilaisesta kuuluu pelastustoimen kantään ääni.

Suomen pelastusalan ammattilaiset on jäsenmäärältään Suomen suurin pelastusalan henkilöstöön vaikuttava ammattijärjestö. Liiton jäsenet työskentelevät pelastustilanteissa, ensihoidossa sekä hätäkeskuksissa.

Jakehu
Lehti tavoittaa pelastusalan toimijat kattavasti koko Suomessa. Lehtiä postitetaan SPAL:n jäsenille, pelastus- ja hätäkeskusten opiskelijoille, palokunnille, pelastuslaitosten johdolle ja päällystölle, hätäkeskuksiin ja niiden johdolle, kuntapäättäville, medialle, sisäministeriön, aluehallintovirastojen ja keskusmedialle.

Julkaisija
Suomen pelastusalan ammattilaiset SPAL ry
Vernisranta 6, 00300 Vantaa
puh. (09) 867 8880, fax (09) 867 2320
toimisto@palomiesliitto.fi
www.palomiesliitto.fi
Y-tunnus 302926-3

ISSN
1656-7708

Päätoimittaja
Taru Kukkonen
Puh. 040 352 700
taru.kukkonen@spal.fi

Ilmoitusmyynti ja -aineiston vastaanotto
Puh. (09) 867 8880
toimisto@spal.fi

Näköislehti: issuu.com/spalry

Ilmestysaikataulu

Nro 1	4.3.2020	aineisto IT2
Nro 2	28.3.2020	aineisto IT5
Nro 3	2.8.2020	aineisto 20.5
Nro 4	16.12.2020	aineisto 4.12

Plustatkoost mahdollisia.

Ilmoitushinnat

1/1-sivu	1620 eur
1/2-sivu	790 eur
1/4-sivu	470 eur
1/8-sivu	250 eur
Takakansi	1800 eur

Plustat palkat ja erikoiskoot sopimuksen mukaan.

Hinnoihin ei lisätä arvonlisäveroa.

Aineisto-ohje
Väliset aineistot PDF-muodossa, värit CMYK-muodossa, fontit sisällytettynä. Kuvien resoluutio 300 dpi.

Painopaikka
PunaMusta

Painonasetelmä
Offset

Paperi
Kansi: Offset 170 g/m²
Sivut: Offset 100 g/m²
Sivukokot: 210 x 290 mm
Sidonta: nitomalla

Lehden vastuu
Lehden vastuu virheistä tai ilmoituksen poistamisesta kuuluu vain välittömään valikoija ja rajoittuu enintään ilmoitushintaan. Lehti ei vastaa aineistosta, jolta se ei ole lähtenyt.

Reklamaatio
Kirjallisesti 14 päivän kuluessa ilmestymisestä.

Ilmoituskoot

1/1-sivu	280 x 245 mm (Vai 215 x 280 mm + 3 mm leikkuväri)
1/2-sivu	187 x 100 mm
1/4-sivu	80 x 100 mm
1/8-sivu	90 x 55 mm
Takakansi	200 x 208 mm

tehy

terveydenhoitoalan ykkösmedia

MEDIAKORTTI 2020

Tehy-lehti
Tehy ry
Päätoimittaja
Marta Tuominen

Levikk: 131 684 (I.T. 2019)
Painos: 135 000 kpl
Lukijämäärä: 176 000 (öMT 2018)

Aikataulu 2020

Nro	Varaus	Aineisto	Ilmestyy
1	17.12.	2.1.	15.1.
2	14.1.	23.1.	5.2.
3	11.2.	20.2.	4.3.
4	10.3.	19.3.	1.4.
5	14.4.	23.4.	6.5.
6-7	19.5.	28.5.	10.6.
8	21.7.	30.7.	12.8.
9	11.8.	20.8.	2.9.
10	15.9.	24.9.	7.10.
11	13.10.	22.10.	4.11.
12	10.11.	19.11.	2.12.

Ilmoitushinnat ja koot

2/1 sivu	marginaleilla 366 x 245 mm ilman marginaaleja 434 x 280 mm hinta 8 335 €
1/1 sivu	marginaleilla 183 x 245 mm ilman marginaaleja 217 x 280 mm hinta 4 600 €
1/2 sivu vaak	marginaleilla 183 x 122 mm ilman marginaaleja 217 x 140mm
1/2 sivu pysty	marginaleilla 91 x 245 mm ilman marginaaleja 108 x 280 mm hinta 2 750 €
1/4 sivu vaak	marginaleilla 183 x 52 mm ilman marginaaleja 217 x 70 mm
1/4 sivu pysty	marginaleilla 91 x 122 mm ilman marginaaleja 108 x 140 mm hinta 1 530 €
1/8 sivu	marginaleilla 91 x 52 mm ilman marginaaleja 108 x 70 mm hinta 840 €

Lisäpalvelut:
nro 1 Uudet opiskelijat (noin 10 000kpl)
nro 3 Sairaanhoitajapäivät
nro 9 Uudet opiskelijat (noin 10 000kpl),
Hyvä ikä -messut
nro 10 I Love Me -messut

Ilmoitusmyynti
Otaavmedia Oy
Juha Kurvinen
Puh. 040 5415 787
juha.kurvinen@otava.fi

Työpaikkailmoitukset
Leena Hyryläinen
Puh. 050 5103 081
leena.hyrylainen@otava.fi

Tehy-lehti ei ole avoin alainen.
Määräpaikat +12 %
Takakansi, 2. kansi, 3. kansi ja muut määräpaikat.

Aineistovaatimukset
Ilmoituskain leikkävä 3 mm:n leikkuväri. Aineistot pdf- muodossa. Värit cmyk-muodossa. Resoluutio 300 dpi. Tiedostonimen sisällytettävä nimi sekä Tehy-lehden numero, johon ilmoitus lähetetään.

Aineiston toimitus: aineisto@tehy.fi

Wasama

SÄHKÖALOJEN AMMATTILIITON JÄSENILEHTI

MEDIAKORTTI 2020

ILMESTYMSAIKATAULU 2020

Nro	Ilmestyy	Aineisto	Nro	Ilmestyy	Aineisto	Nro	Ilmestyy	Aineisto
1.	30.1.	20.1.	5.	28.5.	18.5.	9.	19.11.	9.11.
2.	20.2.	10.2.	6.	20.8.	10.8.	10.	17.12.	7.12.
3.	19.3.	9.3.	7.	17.9.	7.9.			
4.	16.4.	6.4.	8.	22.10.	12.10.			

ILMOITUSKOOT

1/1-sivu	280 x 400 mm + 5 mm leikkuväri	1/4-sivu pysty	122 x 177 mm
1/2-sivu	pysty 122 x 360 mm	1/4-sivu vaak	250 x 86 mm
1/2-sivu	vaaka 250 x 177 mm	Rivi-ilmoitus	42,6 mm (5 p) 54,5 mm (4 p)

ILMOITUSHINNAT

1/1	3700 € + alv.
1/2	1980 € + alv.
1/2	1980 € + alv.
1/4	990 € + alv.
1/4	990 € + alv.

Nelipäiväisellä tekstisivulla: mv 2,25 €/pmm – 4-väri 3,00 €/pmm
Rajotukset: Mainoksia ei sijoiteta etusivulle eikä sivuille 3–5. Litteistys sovittava erikseen.

Mainostoimistoalennus 15 %
Työpaikkailmoitusten ja sähköilijon ammattiasiojen alennus 50 %
Vain yksi alennus/ilmotus.
Maksun saaja: Ekamedia; lris. alv 24 %

AINEISTON TOIMITUS
Ilmoitukset toimitettava viimeistään aineistopäivän kello 14.00 sähköpostilla: emmi.kallio@ekamedia.net

Ilmoitusten peruuttaminen varauspäivään mennessä.

Vastuu virheistä. Julkaisu ei vastaa ilmoittajalle mahdollisesti aiheutuva vahingosta, jos hyväksyttyä ilmoitusta ei tuotannollisista tai muista syistä johtuen julkaiseta määrättyä päivänä. Lehden vastuu julkaisemisesta tapahtuneista virheistä rajoittuu ilmoituksesta maksettavan hinnan palauttamiseen. Huomautukset on tehtävä kirjallisesti 8 vrk kuluessa julkaisupäivästä.

AINEISTOVAATIMUKSET
Painovalmis pdf. Sivun mainoksessa leikkuväri 5 mm.
Värien määritys aina prosessiväreiksi (CMYK). Kuvien resoluutio 300 dpi.

ILMOITUSMYNTI
Ekamedia / Tmi Emmi Kallio Kalevanpuistotie 21 B 56, 33500 Tampere
Puhelin: 044 344 4416
Sähköposti: emmi.kallio@ekamedia.net

www.sahkoliitto.fi

Wasama
Julkaisija:
SÄHKÖALOJEN AMMATTILIITTO RY
Aleksanterinkatu 15 PL 747,
33101 Tampere
Faksi: 03 252 0210
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sahkoliitto.fi
vasamalehti@sahkoliitto.fi

Päätoimittaja: SAULI VÄNTTI
Vastaava toimittaja:
RIITTA KALLIO, puh. 050 67590

Wasama on Paikansääjälähdet Löntagartidningar PALE ry:n jäsen.

Nettopainos: 29 000

Ilmestymisen:
10 kertaa vuodessa

Sivukoko: Leikattu tabloid
Painopinta-ala: 280 x 400 mm

Painopaikka:
SATA-PIRKÄN PAINOTALO OY
Mikkolantie 24, 28130 Pori

Painon yhteyshenkilö:
TERO ANDREJEFF
myyntipäällikkö
Puh. 0400 597 107

Painotutkija:
PETTERI LUKUS,
puh. 0400 191067